

IZVJEŠTAJ

o stanju u bankarskom sistemu
Republike Srpske

12/23

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

AGENCIJA ZA BANKARSTVO REPUBLIKE SRPSKE

Izvještaj o stanju u bankarskom sistemu Republike Srpske
za period 01.01.2023 – 31.12.2023. godine

Banja Luka, maj 2024. godine

Sadržaj

<i>Skraćenice</i>	1
<i>Spisak tabela</i>	2
<i>Spisak grafikona</i>	3
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA	4
REZIME	6
UVOD	12
I MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE I PREGLED POSLOVANJA BANKARSKOG SEKTORA	13
1. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE I PREGLED POSLOVANJA BANKARSKOG SEKTORA	14
1.1. <i>Međunarodno ekonomsko okruženje i poslovanje banaka u EU</i>	14
1.2. <i>Makroekonomska kretanja u Republici Srpskoj</i>	18
1.3. <i>Uticaj makroekonomskih kretanja na bankarski sektor</i>	19
1.4. <i>Regulatorni okvir bankarskog sektora</i>	22
II BANKARSKI SEKTOR	24
1. OSNOVNI PODACI O BANKARSKOM SEKTORU	25
1.1. <i>Organizaciona struktura</i>	25
1.2. <i>Vlasnička struktura</i>	25
1.3. <i>Kadrovska struktura</i>	26
2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA	28
2.1. <i>Bilans stanja</i>	28
2.2. <i>Profitabilnost</i>	45
2.3. <i>Rizici poslovanja banaka</i>	47
3. KAPITAL I ADEKVATNOST KAPITALA	54
3.1. <i>Adekvatnost kapitala</i>	54
3.2. <i>Finansijska poluga</i>	56
4. LIKVIDNOST	57
5. PLATNI PROMET	61
6. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR	63
III SEKTOR MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA (MKO)	65
1. STRUKTURA MKO	66
1.1. <i>Kadrovi</i>	66
2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO	67
2.1. <i>Bilans stanja MKO</i>	67
2.2. <i>Kapital MKO (kapital MKD i ulozi MKF)</i>	69
2.3. <i>Kvalitet kreditnog portfolija</i>	70
2.4. <i>Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope</i>	75
2.5. <i>Bilans uspjeha</i>	76
2.6. <i>Preporuke za mikrokreditni sektor Republike Srpske</i>	78
IV SEKTOR DAVALACA LIZINGA	79
V SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI	82
PRILOZI	85

Skraćenice

Agencija	Agencija za bankarstvo Republike Srpske
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
BiH	Bosna i Hercegovina
CB BiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
DL	Davaoci lizinga
DLB	Davaoci finansijskog lizinga - Poslovna jedinica u sastavu banke
EBA	Evropsko regulatorno tijelo za bankarstvo (engl. <i>European Banking Authority</i>)
EKS	Efektivna kamatna stopa
ESCB	Evropski sistem centralnih banaka (engl. <i>European System of Central Banks</i>)
EU	Evropska unija
EUR	Službena valuta Evropske unije
ECB	Evropska centralna banka (engl. <i>European Central Bank</i>)
ECL	Očekivani kreditni gubitak (engl. <i>Expected Credit Loss</i>)
ICAAP	Postupak interne procjene adekvatnosti kapitala u bankama (Internal Capital Adequacy Assessment Process)
ILAAP	Postupak interne procjene adekvatnosti likvidnosti u bankama (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process)
KM	Konvertibilna marka
LCR	Koeficijent pokrića likvidnosti (engl. <i>Liquidity Coverage Ratio</i>)
NSFR	Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (engl. <i>Net Stable Funding Ratio</i>)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKO	Mikrokreditna organizacija
MKF	Mikrokreditna fondacija
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja
NPL	Nekvalitetni krediti (engl. <i>Non-performing Loans</i>)
POS	Terminal za kartično plaćanje (engl. <i>Point of Sale</i>)
ROAA	Povrat na prosječnu aktivu (engl. <i>Return on Average Assets</i>)
ROAE	Povrat na prosječan kapital (engl. <i>Return on Average Equity</i>)
SREP	Postupak nadzornog pregleda i ocjene banaka (engl. <i>Supervisory Review and Evaluation Process</i>)
FED	Američke federalne rezerve (engl. <i>Federal Reserve District</i>)
HoV	Hartije od vrijednosti
HHI	Herfindahl–Hirschman index
CR	Koncentracijska stopa (engl. <i>Concentration Ratio</i>)

Spisak tabela

Tabela 1: Odabrani makroekonomski pokazatelji.....	18
Tabela 2: Osnovni makroekonomski pokazatelji – Republika Srpska	18
Tabela 3: Odnos makroekonomskih i pokazatelja bankarskog sektora Republike Srpske.....	20
Tabela 4: Banke Republike Srpske i organizacioni dijelovi banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj.....	25
Tabela 5: Struktura akcionarskog kapitala.....	25
Tabela 6: Tržišno učešće banaka u ukupnoj aktivni, kapitalu i depozitima	26
Tabela 7: Bilans stanja	28
Tabela 8: Struktura vanbilansne aktive	28
Tabela 9: Struktura pasive.....	31
Tabela 10: Struktura ukupnog bilansnog kapitala	32
Tabela 11: Sektorska struktura depozita	32
Tabela 12: Ročna struktura depozita	33
Tabela 13: Krediti i štednja stanovništva.....	34
Tabela 14: Struktura bilansne aktive (bruto)	35
Tabela 15: Struktura vanbilansne aktive	36
Tabela 16: Struktura novčanih sredstava	37
Tabela 17: HOV prema vrsti.....	38
Tabela 18: HOV prema emitentu i porijeklu emitenta	38
Tabela 19: Sektorska struktura ukupnih kredita.....	39
Tabela 20: Ročna struktura kredita	40
Tabela 21: Zaduženost stanovništva po kreditima (osim kredita za obavljanje djelatnosti*)	44
Tabela 22: Prikupljeni depoziti i plasirani krediti.....	44
Tabela 23: Bilans uspjeha bankarskog sektora Republike Srpske	45
Tabela 24: Ukupna finansijska imovina prema načinu vrednovanja i ECL.....	47
Tabela 25: Ukupna finansijska imovina prema nivoima kreditnog rizika	48
Tabela 26: Pregled kredita pravnim i fizičkim licima prema nivou kred. rizika i pripadajući ECL.....	49
Tabela 27: Pokazatelji kreditnog rizika.....	50
Tabela 28: Neto ponderisana pozicija bankarske knjige po valuti	51
Tabela 29: Prosječne ponderisane kamatne stope na kredite	52
Tabela 30: Prosječne ponderisane kamatne stope na depozite	52
Tabela 31: Prosječne ponderisane kamatne stope na prekoračenja i depozite po viđenju	53
Tabela 32: Struktura kapitala.....	54
Tabela 33: Pokazatelji adekvatnosti kapitala	55
Tabela 34: Stopa finansijske poluge	56
Tabela 35: Ročna struktura depozita po preostalom dospjeću	58
Tabela 36: Zaštitni sloj likvidnosti.....	59
Tabela 37: Neto likvidnosni odlivi.....	60
Tabela 38: Pokazatelji likvidnosti	60
Tabela 39: Unutrašnji platni promet.....	61
Tabela 40: Devizni platni promet (protivvrijednost u KM).....	62
Tabela 41: Mjenjački poslovi banaka (protivvrijednost u KM).....	62
Tabela 42: Bilans stanja MKO Republike Srpske.....	67
Tabela 43: Ročna struktura uzetih kredita/zajmova MKO Republike Srpske.....	68
Tabela 44: Struktura kapitala / uloga MKO Republike Srpske	70
Tabela 45: Neto krediti MKO Republike Srpske.....	71
Tabela 46: Sektorska i ročna struktura kredita MKO Republike Srpske	71
Tabela 47: Sektorska i ročna struktura ukupnih kredita organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u FBiH, a koje posluju u Republici Srpskoj.....	72
Tabela 48: Ukupan iznos mikrokredita plasiranih fizičkim licima.....	73
Tabela 49: Potraživanja MKO i odgovarajuća rezervisanja prema danima kašnjenja u otplati	73
Tabela 50: Prosječne ponderisane kamatne stope MKO	75
Tabela 51: Bilans uspjeha MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj	76
Tabela 52: Struktura potraživanja po osnovu lizinga	80
Tabela 53: Prosječne ponderisane kamatne stope lizing naknade	81
Tabela 54 : Prijavljene transakcije	84
Tabela 55: Prijavljene sumnjive transakcije	84
Tabela 56: Prijavljeni sumnjivi klijenti.....	84

Spisak grafikona

Grafikon 1: Ključni pokazatelji poslovanja banaka iz Republike Srpske.....	9
Grafikon 2: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka (ECB i FED)	16
Grafikon 3: NPL i stope regulatornog kapitala banaka u EU.....	17
Grafikon 4: Profitabilnost bankarskog sektora Republike Srpske.....	19
Grafikon 5: Kreditni rast bankarskog sektora Republike Srpske.....	20
Grafikon 6: Odnos bruto kredita i depozita.....	21
Grafikon 7: Struktura akcionarskog kapitala prema zemljama porijekla.....	26
Grafikon 8: Kvalifikaciona struktura zaposlenih	27
Grafikon 9: Aktiva po zaposlenom.....	27
Grafikon 10: Ukupna aktiva bankarskog sektora Republike Srpske	29
Grafikon 11: Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivni, kapitalu, depozitima i broju zaposlenih.....	29
Grafikon 12: HHI (Hirschmann-Herfindahlov indeks)	30
Grafikon 13: CR3 koncentracijska stopa	30
Grafikon 14: Struktura pasive.....	31
Grafikon 15: Struktura depozita po valuti	33
Grafikon 16: Krediti i štednja stanovništva.....	34
Grafikon 17: Sektorska struktura ukupno prikupljenih depozita.....	35
Grafikon 18: Struktura bilansne aktive.....	36
Grafikon 19: Granska struktura kredita pravnih lica	39
Grafikon 20: Neto krediti.....	40
Grafikon 21: Ročna struktura kredita	41
Grafikon 22: Odnos dospjelih kreditnih potraživanja i ukupnih kredita.....	41
Grafikon 23: Sektorska struktura kredita banaka Republike Srpske i poslovnih jedinica banaka iz Federacije BiH	42
Grafikon 24: Struktura kredita stanovništva	43
Grafikon 25: Namjenska struktura kredita stanovništvu za opštu potrošnju	43
Grafikon 26: Koeficijenti profitabilnosti	46
Grafikon 27: Krediti po nivoima kreditnog rizika sa pripadajućim stopama pokrivenosti.....	49
Grafikon 28: Učešće NPL-a u kreditima.....	50
Grafikon 29: Pregled duge i kratke pozicije za EUR.....	51
Grafikon 30: Ukupna izloženost bankarskog sektora riziku.....	55
Grafikon 31: Ukupna novčana sredstva banaka	57
Grafikon 32: Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive mjerena po preostalom roku dospeljeća.....	58
Grafikon 33: Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR.....	59
Grafikon 34: Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja - NSFR	60
Grafikon 35: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO Republike Srpske (2019. - 2023.).....	66
Grafikon 36: Pozicije bilansa stanja MKO Republike Srpske (2019. - 2023.)	68
Grafikon 37: Ukupan kapital i ulog MKO Republike Srpske (2019. - 2023.).....	70
Grafikon 38: Kretanje prosječne ponderisane EKS MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj (2019. - 2023.)	75
Grafikon 39: Pozicije bilansa uspjeha MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj (2019. - 2023.)	77

SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 miliona KM	Član 34. stav (1) Zakona o bankama Republike Srpske ¹
Stopa redovnog osnovnog kapitala - 6,75%	Član 34. stav (1), tačka 1) Odluke o izračunavanju kapitala banaka ²
Stopa osnovnog kapitala - 9%	Član 34. stav (1), tačka 2) Odluke o izračunavanju kapitala banaka
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Član 34. stav (1), tačka 3) Odluke o izračunavanju kapitala banaka
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Član 39. stav (1) Odluke o izračunavanju kapitala banaka
Stopa finansijske poluge - 6%	Član 37. stav (2) i (9) Odluke o izračunavanju kapitala banaka
Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR) $\geq 100\%$	Član 17. stav (2), Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti ³
Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR) $\geq 100\%$	Član 47. stav (2), Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Član 7. stav (2) tačka 1) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 7. stav (2) tačka 2) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka
Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 7. stav (2) tačka 3) Odluke o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka
Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala $\leq 20\%$	Član 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi ⁵
Herfindahl-Hirschman indeks - HHI	Predstavlja najčešće korišćenu mjeru koncentracije u evropskom i američkom ekonomskom sistemu. HHI je zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 4/17, 19/18 i 54/19

² „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 74/17, 114/17, 48/19, 114/20, 120/21 i 26/22

³ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 62/21, 65/21 i 117/22

⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 12/03, 53/03, 85/04, 74/17 i 56/20

⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 75/17

Koncentracijska stopa - CR	CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupno učešće najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivima, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračunavanje, npr. CR 3. Ne postoji jedinstven i opšteprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.
Odnos krediti/(depoziti i uzeti krediti)	Pokazuje odnos najvažnijih bankarskih agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - nizak, 70%-79,9% - srednje nizak, 80%-110% - srednje visok, iznad 110% visok.
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKD - 500.000 KM	Član 27. stav (1) Zakona o mikrokreditnim organizacijama ⁶
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKF - 50.000 KM	Član 37. Stav (1) Zakona o mikrokreditnim organizacijama
Ukupan iznos donacija dodjeljenih od strane MKO u toku godine ne može biti veći od 10% od ostvarene neto dobiti, odnosno neto viška prihoda nad rashodima po revidiranim finansijskim izvještajima.	Član 16a. stav (2) Zakona o mikrokreditnim organizacijama.
MKO ne može dodjeljivati donacije povezanim licima.	Član 16a. stav (3) Zakona o mikrokreditnim organizacijama
Ukupna ulaganja MKO u građevinske objekte, opremu, softver, udjele u druga pravna lica i hartije od vrijednosti koje se drže do roka dospeljeća ne mogu iznositi više od 50% njenog kapitala.	Član 16b. Zakona o mikrokreditnim organizacijama
MKF ne može davati mikrokredite povezanim licima.	Član 39. stav (2) Zakona o mikrokreditnim organizacijama

⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 64/06 и 116/11

REZIME

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora Republike Srpske sa 31.12.2023. godine

Bankarski sektor Republike Srpske čini **osam banaka**, sa mrežom od 277 organizacionih jedinica i 3.021-im zaposlenim.

10,4
mlrd.
KM

Bruto bilansna aktiva bilježi rast od 300,1 milion KM ili 3% u odnosu na kraj 2022. godine.

propisanog minimuma. Stopa osnovnog kapitala je 19,9%, redovnog osnovnog kapitala 19,8% i obe su imale rast za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine.

10,0
mlrd.
KM

Neto bilansna aktiva veća je za 273,4 miliona KM ili 3% u odnosu na kraj 2022. godine.

10,8
%

Stopa finansijske poluge veća je za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine.

1,6
mlrd.
KM

Ukupni vanbilans veći je za 127,8 miliona KM ili 9% u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi rizičnog vanbilansa sve kategorije imale su rast.

11,6
mlrd.
KM

Ukupna izloženost banaka ili ukupna finansijska imovina veća je za 415,3 miliona KM ili 3,7% u odnosu na kraj 2022. godine. Bilansne izloženosti iznose 10,2 milijarde KM (3% veće), a vanbilansne izloženosti iznose 1,4 milijarde KM (9,1% veće).

1,3
mlrd.
KM

Ukupni bilansni kapital čini 13% ukupne pasive i veći je za 90,1 milion KM ili 7% u odnosu na kraj 2022. godine, zbog povećanja pozicije neraspoređene dobiti u iznosu od 86,9 miliona KM, običnih akcija za 3,9 miliona KM, i smanjenja odbačene pozicije ostalog kapitala za 3,8 miliona KM.

3,1
%

Stopa ECL na ukupnu finansijsku imovinu veća je za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2022. godine. Ukoliko posmatramo finansijsku imovinu razvrstanu prema nivoima kreditnog rizika, pokrivenost ECL za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 iznosi 0,8% i veća je za 0,1 procentni poen, za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 iznosi 10,7% i manja je za 0,3 procentna poena, a za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 3 stopa pokrivenosti je 76,1% i veća je za 1,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine.

1,2
mlrd.
KM

Regulatorni kapital veći je za 99 miliona KM ili 9% u odnosu na kraj 2022. godine, a čini ga osnovni kapital u iznosu od 1.130,0 miliona KM (rast od 86,6 miliona KM ili 8%) i dopunski kapital u iznosu od 58,3 miliona KM (rast od 12,4 miliona KM ili 27%). Na promjene u strukturi i visini osnovnog kapitala uticali su: rast zadržane dobiti od 75,9 miliona KM, priznate dobiti tekuće godine od 14,4 miliona KM, običnih akcija za 2,2 miliona KM, ostalih rezervi za 1,8 miliona KM i smanjenje odbačene stavke od kapitala za 0,8 miliona KM, a pad je imala pozicija ostali ukupni rezultat za 8,6 miliona KM.

6,1
mlrd.
KM

Ukupni bruto krediti veći su za 263,6 miliona KM ili 4,6% u odnosu na kraj 2022. godine. **Najveće učešće** u ukupnim kreditima od 49,8% i dalje imaju krediti dati stanovništvu, te krediti dati privatnim preduzećima i društvima koji čine 34,7% ukupnih kredita. Najveći rast kredita zabilježen je kod kredita datih privatnim preduzećima i društvima za 196,1 milion KM ili 10%, kod kredita datih stanovništvu za 93,3 miliona KM ili 3%, kod kredita datih javnim i državnim preduzećima za

21,0
%

Stopa regulatornog kapitala veća je za 0,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine i za 9 procentnih poena od zakonom

16,6 miliona KM ili 5%, nebankarskim finansijskim institucijama za 9,2 miliona KM ili 16% i neprofitnim organizacijama za 1,4 miliona KM ili 13%. Pad kredita bilježe krediti dati Vladi i vladinim institucijama za 52,4 miliona KM ili 10% i ostali krediti za 0,6 miliona KM ili 3%.

U strukturi kredita stanovništva krediti za finansiranje opšte potrošnje stanovništva čine 64,8% ukupnih kredita stanovništva, dok krediti za stambene potrebe čine 29,2% ukupnih kredita stanovništva.

220,5
мил.
KM

Nekvalitetni krediti (NPL) veći su za 7 miliona KM ili 3,3% u odnosu na kraj 2022. godine. **Učešće NPL** u ukupnim kreditima je 3,6% i manje je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2022. godine.

5,20
%

Stopa pokrivenosti ukupnih kredita ECL veća je za 0,15 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine.

75,6
%

Stopa pokrivenosti ukupnih NPL sa ECL veća je za 2,1 procentni poen u odnosu na kraj 2022. godine.

6,95
%

Ukupna prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na novoodobrene kredite banaka iz Republike Srpske u ovom izvještajnom periodu veća je za 0,92 procentna poena u odnosu na 2022. godinu.

2,6
млрд.
KM

Novčana sredstva manja su za 76,6 miliona KM ili 3% u odnosu na kraj 2022. godine. **Najznačajniji dio** novčanih sredstava u iznosu od 1,5 milijardi KM ili 57,2% ukupnih novčanih sredstava **se nalazi na računima rezervi kod Centralne banke BiH**, pri čemu sredstva iznad obavezne rezerve iznose 630,0 miliona KM ili 43% ukupnih novčanih sredstava na računu rezervi, dok sredstva obavezne rezerve iznose 833,7 miliona KM ili 57% ukupnih novčanih sredstava na računu rezervi.

236,1
%
LCR

Ulaganja u hartije od vrijednosti veća su za 106,1 milion KM ili 8,2% u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi dužničkih HOV dominantno učešće imaju HOV koje

su emitovale države i vlade od 96,2% i bilježe rast od 115,9 miliona KM ili 10% u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi dužničkih HOV koje su emitovale države i vlade dominantno učešće imaju HOV koje je emitovala Republika Srpska sa učešćem od 82,7% (u iznosu od 1,1 milijardu KM i sa rastom od 19%), i države članice EU sa učešćem od 12,5% (u iznosu od 171,7 miliona KM i sa padom od 24%).

7,7
млрд.
KM

Depoziti bilježe rast od 144,9 miliona KM ili 2% u odnosu na kraj 2022. Depoziti stanovništva čine 59,3% ukupnih depozita i **veći** su za 503,2 miliona KM ili 12%. Depoziti privatnih preduzeća i društava, koji su drugi po veličini učešća u ukupnim depozitima (18,4%) imaju **rast** od 113,6 miliona KM ili 9%. **Pad depozita** imamo kod sektora koji čine 20,4% ukupnih depozita. Najviše su pali depoziti javnih i državnih preduzeća (čine 4% ukupnih depozita) i manji su za 186,7 miliona KM ili 37%, Vlade i vladinih institucija (čine 11,1% ukupnih depozita) i manji su za 134,3 miliona KM ili 13%, pa depoziti banaka i bankarskih institucija (čine 1,7% ukupnih depozita) i manji su za 100,4 miliona KM ili 43%. **Depoziti u domaćoj valuti** čine 68,7% ukupnih depozita dok **depoziti u stranoj valuti** čine 31,3%. **Dugoročni depoziti** čine 31% ukupnih depozita (veći su za 19%), dok **kratkoročni depoziti** čine 69% ukupnih depozita (manji su za 4%).

4,4
млрд.
KM

Štednja stanovništva, uključujući i tekuće račune, veća je za 479 miliona KM ili 12% u odnosu na kraj 2022. godine. Oročena štednja čini 74% ukupne štednje stanovništva i veća je za 222,2 miliona KM ili 13%, a štednja po viđenju bez tekućih računa stanovništva čini 26% ukupne štednje stanovništva i veća je za 7,9 miliona KM ili 1%. Depoziti po viđenju na tekućim računima građana su povećani za 248,9 miliona KM ili 16%.

717,8
мил.
KM

Ukupne obaveze po uzetim kreditima veće su za 13,2 miliona KM ili 2% u odnosu na kraj 2022. godine i čine 7,2% ukupne pasive.

LCR na nivou bankarskog sektora je veći za 14,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine (posmatrano pojedinačno po bankama LCR se kreće u rasponu od 167,9% do 620%).

168,2
%
NSFR

186,6%).

NSFR na nivou bankarskog sektora

je veći za 1 procentni poen u odnosu na kraj 2022. godine (posmatrano pojedinačno po bankama NSFR se kreće u rasponu od 159,5% do

189,3
мл.
KM

iskazale pozitivan finansijski rezultat.

Finansijski rezultat bankarskog sektora je pozitivan i neto dobit je veća za 50 miliona ili 36% u odnosu na isti period 2022. godine. U ovom izvještajnom periodu sve banke su

50
орг.
јед.

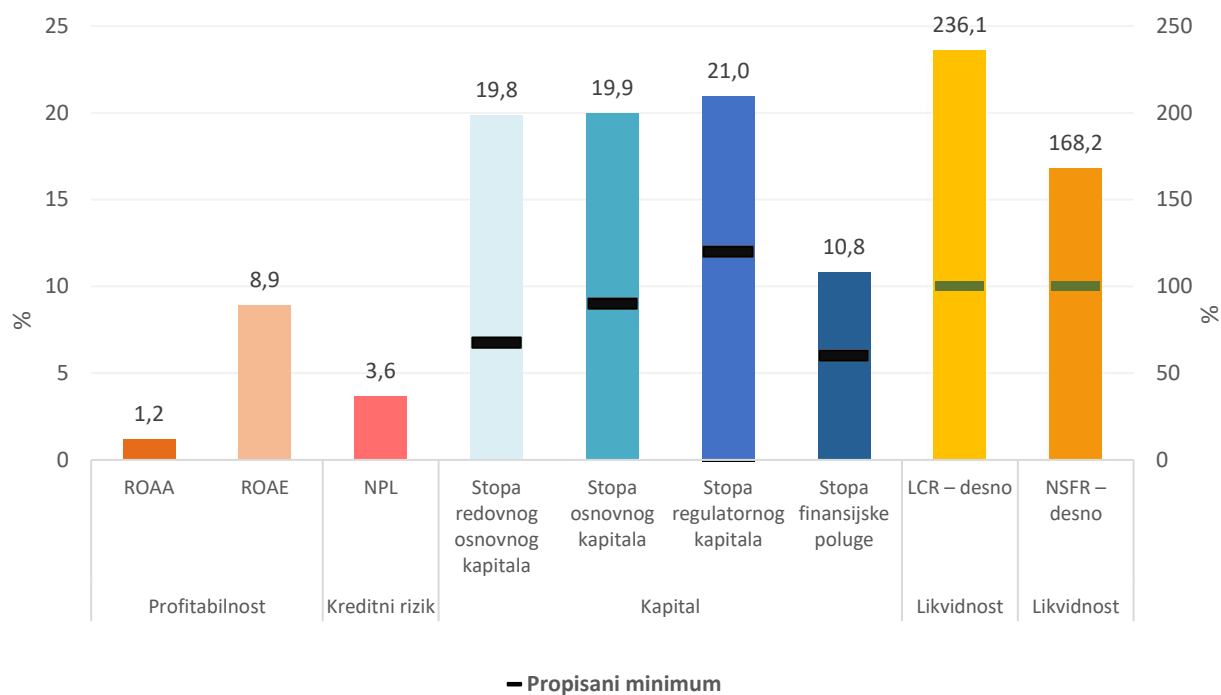
Sedam banaka sa sjedištem u Federaciji BiH koje imaju 50 organizacionih dijelova u Republici Srpskoj na izvještajni datum 31.12.2023. godine imaju 2,1 milijardu KM kredita koji čine 26,7% ukupnih kredita plasiranih u Republici Srpskoj (rast od 10%) i 1,2 milijarde KM depozita koji čine 14,4% ukupnih depozita prikupljenih u Republici Srpskoj (rast od 2% u odnosu na kraj 2022. godine).

25
орг.
јед.

Tri banke iz Republike Srpske koje imaju 25 organizacionih dijelova u Federaciji BiH na izvještajni datum 31.12.2023. godine imaju 282,1 milion KM kredita sa rastom od 1% i 624,8 miliona KM depozita koji su imali rast od 37%, u odnosu na kraj 2022. godine.

Na sljedećem grafikonu dajemo prikaz ključnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora Republike Srpske:

Grafikon 1: Ključni pokazatelji poslovanja banaka iz Republike Srpske

Svi segmenti bankarskog sektora obrađeni su detaljno u poglavlju II.

* * * *

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora Republike Srpske sa 31.12.2023. godine

Mikrokreditni sektor Republike Srpske sa stanjem na dan 31.12.2023. godine čini 15 MKO, od čega 13 MKD koje kao profitne organizacije mogu plasirati mikrokredite maksimalno do 50 hiljada KM i dvije MKF, koje kao neprofitne organizacije mogu plasirati mikrokredite maksimalno do 10 hiljada KM. MKO Republike Srpske su poslovale iz sjedišta i preko 231 organizacionog dijela, te su zapošljavale ukupno 782 radnika, što je više za 122 radnika ili za 18,5% u odnosu na kraj 2022. godine.

Takođe, u Republici Srpskoj je poslovalo i 112 organizacionih dijelova MKO u okviru devet MKO (sedam MKF i dva MKD) čije je sjedište u FBiH, te su zapošljavali ukupno 356 radnika (sa 31.12.2022. godine isti su zapošljavali 340 radnika). Finansijski pokazatelji ovih organizacionih dijelova su uključeni u bilanse matičnih MKO.

624,1
мил.
KM

Ukupna aktiva (bruto) MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj veća je za 78,6 miliona KM ili za 14% u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine.

387,6
мил.
KM

Ukupne obaveze MKO po uzetim kreditima/zajmovima čine 63% pasive sa rastom po stopi od 18% ili u iznosu od 58,1 milion KM u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine (329,5 miliona KM ili 61% pasive).

544,6
мил.
KM

Bruto krediti čine 87% ukupne aktive i rasli su po stopi od 21% ili u iznosu od 94 miliona KM, od čega krediti bez kašnjenja u otplati iznose 529,6 miliona KM ili 97,3% ukupnih kredita.

41,2
мил.
KM

MKO su iskazale pozitivan **finansijski rezultat koji je** veći za 71% ili za 17,1 milion KM u odnosu na isti iskazan sa 31.12.2022. godine.

2,1
мил.
KM

Dospjela potraživanja čine 0,39% ukupnih kredita (sa 31.12.2022. godine ista su iznosila 2,1 milion KM ili 0,46% ukupnih kredita).

30,7
%

Prosječna ponderisana efektiv-na kamatna stopa na kredite plasirane u periodu januar - decembar 2023. godine manja je za 2,99 procentnih poena u odnosu na istu za 2022. godinu.

183,8
мил.
KM

Kapital MKO (kapital MKD i ulozi MKF) čini 30% pasive sa rastom po stopi od 5% ili u iznosu od 8,8 miliona KM u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine, a odnosi se na kapital MKD u iznosu od 182,2 miliona KM i uloge MKF u iznosu od 1,6 miliona KM.

Značajno povećanje finansijskog rezultata je posljedica ostvarenog jednokratnog prihoda po osnovu prodaje akcija emitenta u vlasništvu najvećeg MKD u iznosu od 15,4 miliona KM (ukoliko bi umanjili finansijski rezultat najvećeg MKD za ostvareni jednokratni prihod, finansijski rezultat sektora MKO bi bio iskazan u iznosu koji je za 13% veći od istoga iskazanog sa 31.12.2022. godine).

Sa 31.12.2023. godine stanje kredita organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u FBiH koji posluju u Republici Srpskoj iznosilo je ukupno 222,7 miliona KM i bilježi rast po stopi od 11% ili u iznosu od 22,1 milion KM u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine, od čega krediti bez kašnjenja iznose 219,5 miliona KM ili 98,6% ukupnih kredita ovih organizacionih dijelova.

Svi segmenti poslovanja mikrokreditnog sektora detaljnije su obrađeni u poglavlju III.

* * *

U periodu januar - decembar 2023. godine u Republici Srpskoj nisu poslovale štedno-kreditne organizacije.

* * *

Osnovni pokazatelji poslovanja DL i DLB Republike Srpske sa 31.12.2023. godine

Poslovne jedinice DL (četiri organizaciona dijela), koje su u sastavu četiri društva za poslove lizinga čije je sjedište u FBiH, a koje posluju u Republici Srpskoj, zapošljavale su ukupno 10 radnika.

170,2
мил.
КМ

Potraživanja po osnovu finansijskog i operativnog lizinga poslovnih jedinica DL i finansijskog lizinga DLB su veća za 16% ili za 22,8 miliona KM u odnosu na stanje sa 31.12.2022.

godine.

Potraživanja prema primaocu ukupnog lizinga najznačajnija su kod pravnih lica u ukupnom iznosu od 149,4 miliona KM ili 88% ukupnog lizinga sa rastom po stopi od 11% ili u iznosu od 15,1 milion KM u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

148,4
мил.
КМ

Finansijski lizing poslovnih jedinica DL i DLB čini 87% ukupnog lizinga sa stopom rasta od 13% ili u iznosu od 17,1 milion KM u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

10,11
%

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa lizing naknade (ELIN) po osnovu finansijskog lizinga poslovnih jedinica DL i DLB veća je za 2,51 procentni poena u odnosu na 2022. godinu.

21,7
мил.
КМ

Operativni lizing poslovnih jedinica DL, čini 13% ukupnog lizinga sa padom po stopi od 36% ili u iznosu od 5,8 miliona KM u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

* * *

Svi segmenti poslovanja sektora davalaca lizinga detaljnije su obrađeni u poglavlju IV.

* * *

Na nivou bankarskog sistema Republike Srpske ukupne kredite stanovništvu čine krediti bankarskog sektora, mikrokreditnog sektora i potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koji su sa stanjem na dan 31.12.2023. godine ukupno iznosili 4.297,5 miliona KM ili 3.836,2 KM po stanovniku Republike Srpske. Prema objavi Zavoda za statistiku Republike Srpske broj stanovnika je 1.120.236⁷.

⁷ [Zavod za statistiku Republike Srpske - mjesečni statistički pregled decembar 2023](#)

UVOD

Bankarski sistem Republike Srpske u smislu Zakona o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 59/13 i 04/17) obuhvata banke, mikrokreditne organizacije, davaoce lizinga i druge finansijske organizacije čije se osnivanje i poslovanje uređuje posebnim zakonima u kojima je propisano da Agencija izdaje dozvole ili odobrenja za rad, nadzire poslovanje i vrši druge poslove u vezi sa njima.

U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti Agencija sačinjava i na internet stranici objavljuje kvartalne informacije o stanju u bankarskom sistemu koje prethodno usvaja Upravni odbor Agencije.

Izveštaj o stanju u bankarskom sistemu Republike Srpske sa 31.12.2023. godine obuhvata izveštaj o makroekonomskom okruženju i pregled poslovanja bankarskog sektora, izveštaj o stanju u bankarskom sektoru, sektoru mikrokreditnih organizacija i sektoru davalaca lizinga, kao i poseban segment sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koji se odnosi na sve sektore, a sačinjen je na osnovu izveštaja koji su dostavljeni u formi koju je propisala Agencija i na osnovu drugih informacija koje su dostupne Agenciji kroz redovni nadzor.

Ovaj izveštaj obuhvata detaljan izveštaj o finansijskim pokazateljima poslovanja na izveštajni datum 31.12.2023. godine.

Agencija za bankarstvo Republike Srpske

Izvještaj o stanju u bankarskom sistemu
Republike Srpske
za period 01.01.2023 – 31.12.2023. godine

I Makroekonomsko okruženje i pregled poslovanja bankarskog sektora

1. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE I PREGLED POSLOVANJA BANKARSKOG SEKTORA

Poslovanje bankarskog sektora Republike Srpske u toku 2023. godine, u smislu izazova i rizika sa kojim se suočavalo, bilo je obilježeno makroekonomskim prilikama, uticajima sa geopolitičke scene koji su nastali u 2022. godini, zatim ubrzanim rastom ekonomskih rizika, te rastom inflacije, čiji je rast podstaknut kombinacijom rasta cijena hrane i robe široke potrošnje.

Međunarodni monetarni fond (MMF) u ažuriranom ekonomskom pregledu (*World Economic Outlook*) predviđa da će globalni ekonomski rast koji je ostvaren u 2023. godini (3,1%) ostati na istom nivou u 2024. godini, te će imati blagi porast na 3,2% u 2025. godini. Predviđanja naznačena u ovom dokumentu su ispod prosjeka ostvarenog u periodu 2019. - 2020. godine koji je iznosio 3,8%. Inflacija pada brže nego što se očekivalo, te se predviđa da će globalna inflacija pasti na 5,8% u 2024. godini, odnosno na 4,4% u 2025. godini⁸.

Bankarski sektor Republike Srpske je tokom 2023. godine održao likvidnost na zadovoljavajućem nivou, što se posebno odražava visokim koeficijentom pokrivanja likvidnosti (LCR), kao i visokim koeficijentom neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR) koji su održavani iznad zakonski propisanih minimuma.

Takođe, stabilnost bankarskog sektora Republike Srpske se ogleda i u povoljnim vrijednostima ostalih pokazatelja poslovanja, prije svega stope adekvatnosti kapitala, koeficijenata ROAA, ROAE, rasta iznosa bruto kredita i drugih pokazatelja poslovanja.

U toku 2023. godine ukupna bilansna suma bankarskog sektora veća je za 3% u poređenju sa 2022. godinom, uz zadržan visok stepen kvaliteta aktive, što se prvenstveno reflektuje i kroz blago smanjenje učešća nekvalitetnih kredita u ukupnim bruto kreditima. Bankarski sektor Republike Srpske odlikuje značajan rast neto dobiti zahvaljujući prvenstveno rastu neto kamatnih prihoda.

1.1. Međunarodno ekonomsko okruženje i poslovanje banaka u EU

Prema publikaciji Evropske centralne banke koja se odnosi na pregled finansijske stabilnosti (*Financial Stability Review*), privredna aktivnost u 2023. godini pokazala se otpornijom nego što se očekivalo, te turbulencije koje su zabilježene početkom godine, izazvane propadanjem banaka izvan EVRO zone, nisu imale dugoračan negativan uticaj. Međutim, iako rizici po finansijsku stabilnost mogu izgledati manje izraženi, oni ostaju povišeni. Pažnja u EVRO zoni je sada usmjerena na uticaj pooštrenih kako finansijskih tako i uslova kreditiranja kao i uticaj smanjenih ekonomskih izgleda na kapacitete dužnika za servisiranje duga, uticaj promjena na tržištu nekretnina, kao i rizika koji za banke i nebankarske finansijske institucije proističu iz navedenog⁹.

Kako Evropska centralna banke dalje ističe, iako pooštreni uslovi finansiranja doprinose u usklađivanju agregatne potražnje sa ponudom, osiguravajući pri tome da se inflacija vrati na ciljani nivo, povećanje kamatnih stopa s druge strane može biti posebno izazovno za dužnike koji imaju visok nivo duga sa ugovorenim promjenljivim stopama ili kredite koji dospijevaju za refinansiranje u bliskoj budućnosti, povećavajući tako rizik od nemogućnosti servisiranja duga.

Međunarodnim ekonomijama je prioritet prije svega smanjenje i postizanje održive inflacije uz osiguranje finansijske stabilnosti, te su centralne banke i ostala regulatorna tijela usmjereni na ponovno uspostavljanje stabilnih cijena, makroekonomsku stabilnost kao i jačanje finansijskog nadzora i praćenje rizika.

Globalni ekonomski oporavak pokazao se iznenađujuće otpornim na uticaje pandemije COVID-19, sukoba u Ukrajini i povećanih troškova života. Inflacija se, zahvaljujući slabljenju tekućih inflatornih pritisaka, kao i stabilizaciji ranijih poskupljenja, u kontinuitetu smanjivala kroz 2023. godinu, te se takav trend očekuje i

⁸ [World Economic Outlook Update, January 2024: Moderating Inflation and Steady Growth Open Path to Soft Landing \(imf.org\)](https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2024/01/01/moderating-inflation)

⁹ [Financial Stability Review, November 2023 \(europa.eu\)](https://www.esrb.europa.eu/en/press-communications/2023/11/14/fsr2023)

u 2024. godini. Usporavanje inflacije kroz 2023. godinu rezultat je prije svega znatno niže cijene energije u poređenju sa vrlo visokim nivoima iz 2022. godine.

Prethodna 2022. godina, kao i 2023. godina, predstavljaju jedne od najznačajnijih godina u monetarnoj politici i makroekonomiji, koje su obilježile snažno pooštavanje monetarne politike od strane Američkih federalnih rezervi (FED-a), koje su vodile politiku niskih kamatnih stopa do početka 2022. godine, nakon čega su započele sa podizanjem kamatnih stopa (stopa saveznih fondova je u junu 2022. godine imala vrijednost od 1,25%, dok je već u decembru 2022. godine bilježila vrijednost od 4,00%, zatim je u junu 2023. godine dostigla nivo od 5,25%, a u decembru 2023. godine 5,50%).¹⁰ Navedena aktivnost se smatra instrumentom monetarnih vlasti za suzbijanje rastuće inflacije kroz usporeni rast privrede.

FED je naglasio da inflacija ostaje ključni interes i da ne očekuje značajno smanjenje kamatnih stopa dok se ne stekne uvjerenje da se inflacija kreće prema održivom nivou od 2%. Na osnovu navedenog, prvo smanjenje stope federalnih fondova očekuje se u maju ili junu 2024. godine, čime bi stopa bila smanjenja na 4,25%, odnosno na 4,00% na kraju 2024. godine.

Američke federalne rezerve slijedi i Evropska centralna banka (ECB) koja je u drugoj polovini 2022. godine također odlučila povećati kamatne stope, čime je nastavljen pritisak na kamatne stope u zemljama EVRO zone, te u zemljama okruženja, kao i kod nas.

S obzirom na sve okolnosti ECB u kontinuitetu procjenjuje efekte svoje monetarne politike, u smislu da li će prerano uvesti politiku smanjenja kamatnih stopa u slučaju da inflacija pored dodatnih šokova možda ponovo poraste, ili da li će sa druge strane da zakasni sa popuštanjem što bi dovelo do dodatnog usporavanja privrede.

Šestomjesečni *EURIBOR* na početku decembra 2023. godine iznosio je 3,839%¹¹, dok je na kraju 2022. godine iznosio 2,693% (početak 2022. godine: -0,539%), a najveću vrijednost je dostigao 18. oktobra 2023. godine, kada je iznosio 4,143%. Prema najavama i predviđanjima ECB planira u 2024. godini postepeno snižavati stope, ali uz zadržavanje stopa na istom nivou u određenom periodu.

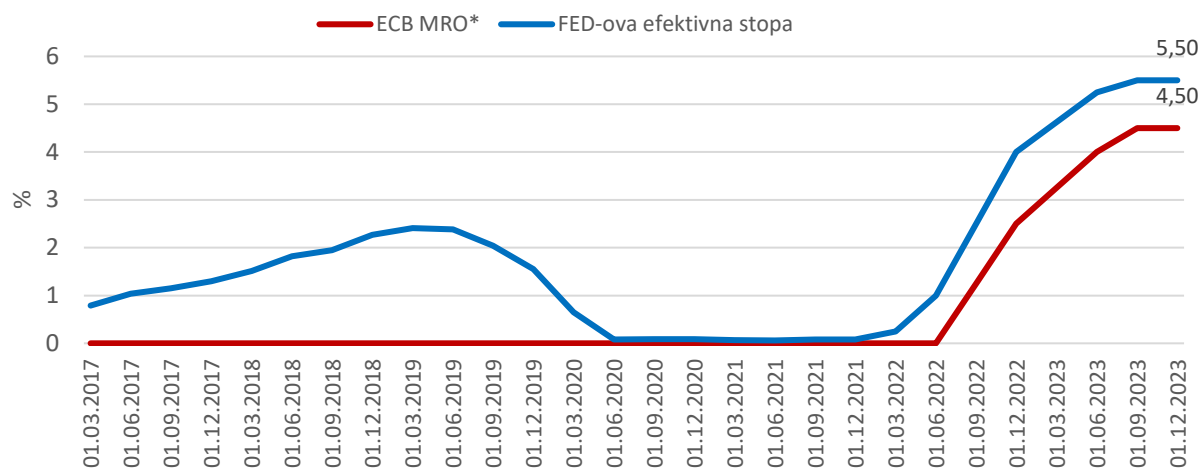
Upravni odbor ECB-a utvrđuje ključne kamatne stope za EVRO zonu, a koje se odnose na kamatnu stopu za glavne operacije refinansiranja (MRO- *Eurozone Main Refinancing Operations Rate*) kojom se obezbjeđuje najveći dio likvidnosti bankarskog sistema, stopu na depozitnu liniju koju banke mogu koristiti za prekonoćne depozite kod Evrosistema i stopu na granični kredit koji bankama iz Evrosistema nudi prekonoćne kredite.

Od strane Upravnog odbora ECB-a je definisano da ključne kamatne stope ostanu nepromijenjene onoliko dugo koliko je potrebno da se postigne pravovremeni povratak inflacije na srednjoročni cilj. Takođe, odluke o kamatnim stopama i dalje će se zasnivati na procjeni inflacije u svijetu, i njene dinamike. Kamatna stopa na glavne operacije refinansiranja, kamatne stope na granične pozajmice i depozitnu olakšicu ostaće nepromijenjene na 4,50%, 4,75% odnosno 4,00% respektivno.

¹⁰ [FEDFUNDS](#)

¹¹ [EURIBOR interest rate](#)

Grafikon 2: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka (ECB i FED)

Izvori: [United States Fed Funds Rate - 2023 Data - 1971-2022 Historical - 2024 Forecast \(tradingeconomics.com\)](https://tradingeconomics.com/fed/funds-rate)
[Key ECB interest rates \(europa.eu\)](https://www.ecb.europa.eu/press/pr/interest-rates/html/index.en.html)

*Eng. Eurozone Main Refinancing Operations Rate

Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo (eng. *EBA – European Banking Agency*) sprovelo je stres testove banaka početkom 2023. godine (testiranje izvršeno na podacima 31.12.2022. godine) čiji nepovoljan scenario karakteriše ozbiljne negativne šokove za privredni rast, te veću nezaposlenost u kombinaciji sa većim kamatnim stopama. Pretpostavke o kretanju BDP-a u okviru nepovoljnog scenarija za 2023. godinu su do sad najkonzervativnije korišćene u stres testiranju.

Testiranjem otpornosti na stres obuhvaćeno je 70 banaka iz 16 zemalja, što čini nešto više od 75% ukupne aktive bankarskog sektora Evropske unije, a što za cilj ima utvrđivanje uticaja hipotetičkog nepovoljnog makroekonomskog scenarija u trogodišnjem horizontu 2023. - 2025. godine na banke.

Rezultati stres testa pokazuju da su banke i u uslovima nepovoljnog scenarija, koji kombinuje tešku recesiju u EU-i i globalnu recesiju, i dalje otporne. Ova otpornost banaka u EU djelimično odražava solidnu kapitalnu poziciju na početku horizonta testiranja, sa prosječnom stopom redovnog osnovnog kapitala (CET1) od 15%, što bankama omogućava da izdrže smanjenje kapitala u nepovoljnom scenariju. Smanjenje kapitala prema nepovoljnom scenariju testiranja otpornosti na stres iznosi 459 baznih poena, što rezultira sa ispunjenim zahtjevom za CET1 na kraju horizonta testiranja od 10,4%. Veća zarada i bolji kvalitet imovine na početku 2023. godine pomažu u umjerenom smanjenju kapitala prema nepovoljnom scenariju, što dovodi do zaključka da su banke u EU i dalje dovoljno kapitalizovane da nastave podržavati privredu u periodima ozbiljnog stresa.

Stope adekvatnosti kapitala banaka u Evropskoj uniji se već duže vrijeme drže na relativno visokom prosječnom nivou. Prema posljednjem Izvještaju o riziku *EBA-e*¹², CET1 u Evropskoj uniji bilježi rast sa 15,4% (kraj 2022. godine) na 15,9% (treći kvartal 2023. godine).

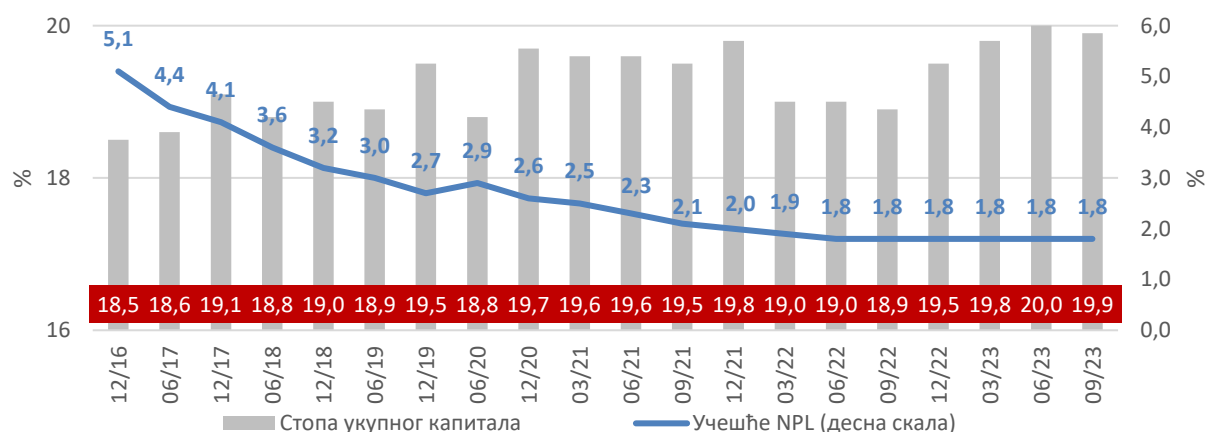
Stopa ukupnog (regulatornog) kapitala (*Total capital ratio*) banaka u Evropskoj uniji za treći kvartal 2023. godine iznosi 19,9% i veća je u poređenju sa krajem 2022. godine (19,5%), dok se učešće nekvalitetnih kredita (*NPL ratio*) od polovine 2022. godine nalazi na istom nivou od 1,8%. Operativni rizik kod banaka je visok zbog izazova digitalizacije i sajber rizika (*cyber*), ali i rizika prevare, kao i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma (AML/CFT). Ključni pokretači operativnog rizika su sajber rizik i sigurnost podataka, zbog prisutne učestalosti sajber napada koja je izraženo visoka.

¹² [EBA Dashboard - Q3 2023.pdf \(europa.eu\)](https://www.eba.europa.eu/en/press/pr/2023/001)

Prema posljednjim raspoloživim podacima iz zemalja u regionu, učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima banaka u Srbiji iznosilo je blizu njenog istorijskog minimuma od 3,0%¹³, te se takav trend zadržao do kraja 2023. godine, zahvaljujući sistemskom pristupu rješavanju problema, pravovremenoj implementaciji adekvatnih mjera i održivosti postignutih rezultata.

U Hrvatskoj, učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima na kraju 2023. godine se smanjilo sa 3,00% na 2,6%¹⁴, čime se višegodišnji trend pada tog pokazatelja nastavio.

Grafikon 3: NPL i stope regulatornog kapitala banaka u EU

Izvor: [EBA Dashboard - Q3 2023.pdf \(europa.eu\)](#)

Takođe, prema pomenutom Izveštaju o riziku EBA-e, odnos kredita i depozita u trećem kvartalu 2023. godine iznosio je 108,6% (decembar 2022. godine: 108,1%), LCR 160,7% (decembar 2022. godine: 164,6%), NSFR 126% (decembar 2022. godine: 125,6%), a stopa povrata na kapital stabilizovala se u trećem kvartalu i iznosila je 10,9% (septembar 2022. godine: 7,8%).

Kvalitet aktive banaka se pokazao otpornim, obzirom da otežani i neizvjesni makroekonomski izgledi nisu imali snažnog uticaja na stanovništvo i preduzeća. Kao što je prethodno navedeno, udio nekvalitetnih kredita ostao je stabilan, iako su vidljivi znakovi pogoršanja u pojedinim sektorima koji su osjetljivi na ekonomske padove kao što su izloženosti obezbjeđene nekretninama, te je zabilježen rast ovih izloženosti kod nivoa kreditnog rizika 2.

Rast kamatnih stopa kao instrument za suzbijanje inflacije i dalje opterećuje privrednu aktivnost, uzimajući u obzir da je došlo do smanjenja potrošnje. Prema posljednjim projekcijama MMF-a za 2023. godinu, u Evropskoj uniji rast ekonomske aktivnosti iznosi 0,6%, a što je slično i u zemljama EVRO zone sa rastom bruto domaćeg proizvoda od 0,5%. Projekcija BDP-a u SAD-u, kao najvećoj svjetskoj ekonomiji, iznosi 2,5% što je na sličnom nivou kao i kod Evropskih zemalja u razvoju¹⁵.

Prema izvještajima MMF-a, globalni ekonomski rast za 2023. godinu procijenjen je na 3,1%, što predstavlja blagi pad u odnosu na prethodnu godinu prvenstveno usljed već spomenutih faktora.

¹³ [Narodna banka Srbije](#)

¹⁴ [Hrvatska narodna banka](#)

¹⁵ [World Economic Outlook](#)

Tabela 1: Odabrani makroekonomski pokazatelji

%

OPIS	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Rast bruto domaćeg proizvoda (BDP)						
Svijet	3,6	2,9	-3,1	6,1	3,5	3,1
Razvijene ekonomije	2,3	1,7	-4,5	5,4	2,6	1,6
SAD	2,9	2,3	-3,4	5,9	1,9	2,5
EVRO zona	1,8	1,6	-6,3	5,3	3,4	0,5
Evropska unija	2,2	2,0	-5,8	5,5	3,6	0,6
Slovenija	4,4	3,3	-4,2	8,1	5,4	1,3
Hrvatska	2,8	3,4	-8,6	13,1	6,2	4,3
Zemlje u razvoju	4,6	3,7	-2,0	6,7	4,1	4,1
Evropske zemlje u razvoju	3,4	2,5	-1,8	6,9	1,2	2,7
Srbija	4,5	4,3	-0,9	7,4	2,3	2,5
Bosna i Hercegovina	3,7	2,8	-3,1	5,8	3,8	1,6*
Republika Srpska	3,9	2,5	-2,5	6,9	3,5	2,1*
Promjene potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek						
Razvijene zemlje	2,0	1,4	0,7	3,1	7,3	4,6
Evropske zemlje u razvoju	6,4	6,6	5,3	9,4	6,6	3,5
EVRO zona	1,8	1,2	0,3	2,6	8,3	2,9
Bosna i Hercegovina	1,4	0,6	-1,1	2,0	14,0	2,2
Najvažnije kamatne stope						
6M EURIBOR	-0,3	-0,2	-0,3	-0,5	2,7	3,8
FED Effective Rate	2,4	1,6	0,1	0,1	4,1	5,3

Izvori: [World Economic Outlook](#)[Euribor interest rates 2023 \(global-rates.com\)](#)[Federal Funds Effective Rate \(FEDFUNDS\) | FRED | St. Louis Fed \(stlouisfed.org\)](#)[bhas.gov.ba](#)[Statistical office Republic of Slovenia](#)[Web | Državni zavod za statistiku \(dzs.hr\)](#)

*dostupni podaci za Bosnu i Hercegovinu novembar 2023. godine, za Republiku Srpsku treći kvartal 2023. godine

1.2. Makroekonomska kretanja u Republici Srpskoj

Pozitivna makroekonomska kretanja zabilježena su u 2023. godini, te se može reći da je Republika Srpska prošla kroz izazovan period koji je rezultirao zadržavanjem postojećeg nivoa stabilnosti. Tokom cijele 2023. godine evidentan je uticaj geopolitičkih dešavanja i poslovnih izazova sa kojima se moralo suočiti u prilagođavanju rastu kamatnog rizika, a kao posljedice inflatornih pritisaka.

Nakon tržišne neizvjesnosti u prvoj polovini godine, u drugoj polovini godine privredna aktivnost raste, te po posljednjim raspoloživim podacima BDP iznosi 2,1%. Prisutno je poboljšanje i ostalih makroekonomskih pokazatelja, odnosno stopa nezaposlenosti pada, dok sa druge strane prosječna neto plata raste.

Tabela 2: Osnovni makroekonomski pokazatelji – Republika Srpska

OPIS	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Rast BDP – realno*	3,9	2,5	-2,5	6,9	3,9	2,1
Indeks potrošačkih cijena*	101,2	100,5	98,8	101,7	113,6	103,1
Uvoz (indeks)*	106,6	91,6	93,5	124,8	128,6	89,2
Izvoz (indeks)*	107,6	96,5	94,0	130,5	122,7	92,4
Pokrivenost uvoza izvozom*	71,7	75,5	75,9	79,4	75,7	74,1
Stopa nezaposlenosti (LFS)**	17,2	11,7	12,9	14,3	11,2	9,4
Prosječne neto plate (KM, neto)*	857	906	956	1.005	1.144	1.304
BDP per capita (KM)	9.304	9.848	9.797	11.080	12.975	---

* [Zavod za statistiku Republike Srpske - mjesečni statistički pregled decembar 2023](#) – podaci za treći kvartal** [Program ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2024-2026 godine](#)

Realni rast BDP-a u trećem kvartalu 2023. godine, u odnosu na treći kvartal 2022. godine, iznosio je 2,1%. Značajan realni rast bruto dodatne vrijednosti zabilježen je u područjima: Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja za 9,8%, Informacije i komunikacije za 8,9%, Stručne, naučne i tehničke djelatnosti za 8%, Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti za 8,0%, dok je realni pad bruto dodatne vrijednosti za 1,0% zabilježen u područjima: Vađenje ruda i kamena, Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija, Snabdijevanje vodom, kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine, a za 6,6% u Prerađivačkoj industriji.

Ukupan indeks potrošačkih cijena u Republici Srpskoj, u decembru 2023. godine u odnosu na prethodni mjesec, niži je za 0,3%, dok je u odnosu na decembar 2022. godine, ukupan indeks potrošačkih cijena u prosjeku je viši za 3,3%.

Indeksi potrošačkih cijena Republike Srpske izračunavaju se na osnovu reprezentativne liste proizvoda (potrošačke korpe) koju u 2023. godini čine 610 proizvoda.

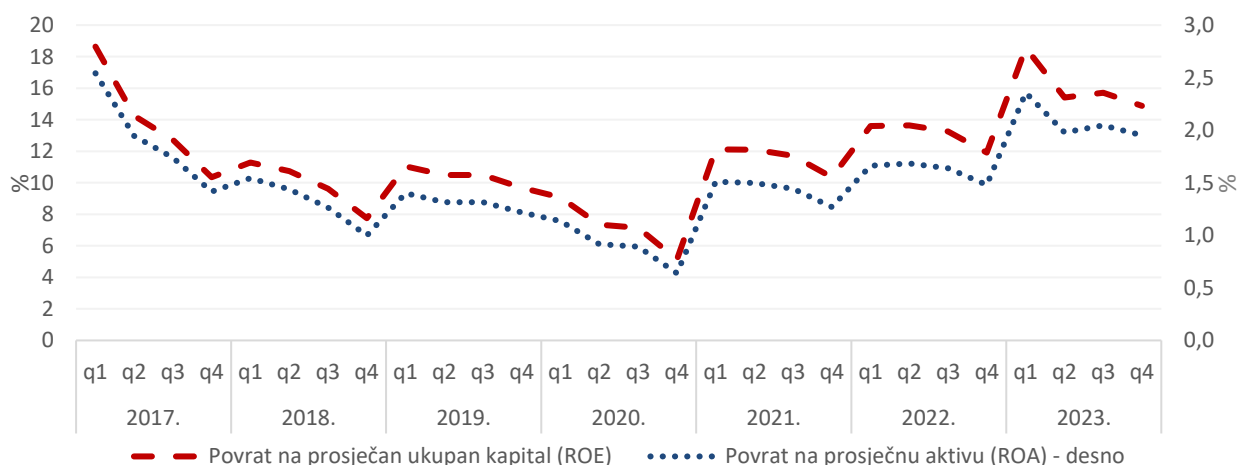
Prosječna neto plata isplaćena u decembru 2023. godine iznosila je 1.304 KM i nominalno je veća za 0,6%, a realno je veća za 0,9% u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prošle godine, prosječna neto plata nominalno je veća za 7,1%, a realno za 3,7%. Prosječna bruto plata isplaćena u decembru 2023. godine iznosila je 1.988 KM.

1.3. Uticaj makroekonomskih kretanja na bankarski sektor

Bankarski sektor Republike Srpske u 2023. godini ima ukupnu finansijsku imovinu u iznosu od 11,5 milijardi KM.

Prema raspoloživim podacima, tokom posmatranog perioda (2019. - 2023. godina), BDP Republike Srpske je imao složenu godišnju stopu rasta (CAGR) od 8,29%, dok je ukupna aktiva (neto aktiva, rizični vanbilans i komisioni poslovi) za osam banaka Republike Srpske imala stopu rasta od 5,11%, a krediti rast od 4,05% (rast kredita stanovništvu: 5,82%).

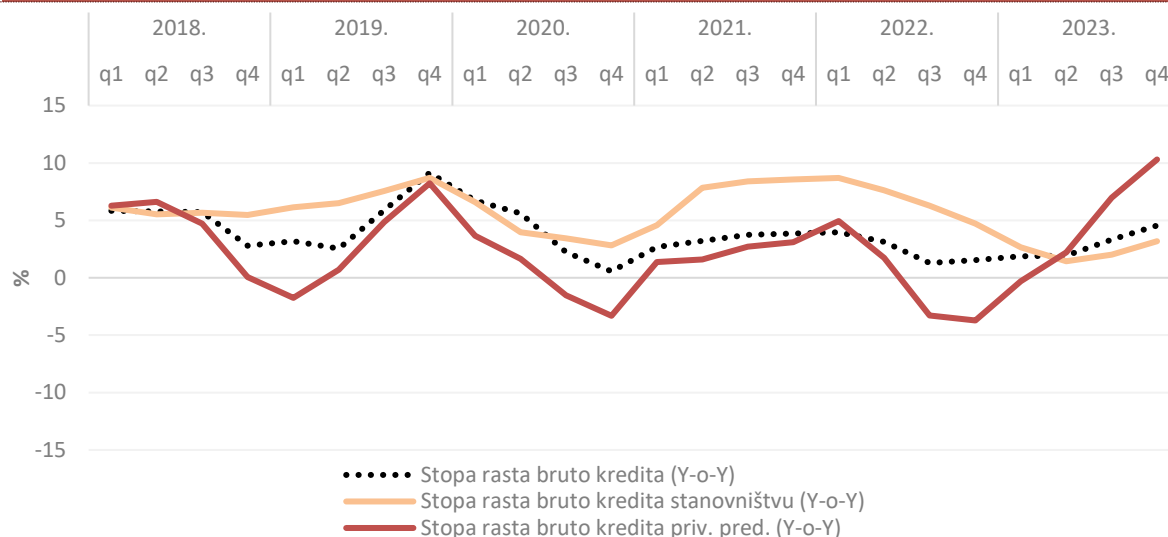
Grafikon 4: Profitabilnost bankarskog sektora Republike Srpske

Profitabilnost bankarskog sektora Republike Srpske u 2023. godine bilježi rast, kao i koeficijenti ROAA i ROAE koji su tokom godine ostvarili rast u poređenju sa prethodnom godinom (ROAA sa 1,5% na 2,0%, a ROAE sa 11,9% na 14,9%), zadržavajući vrijednosti iznad ostvarenih od početka 2018. godine.

Analizirajući poslovanje bankarskog sektora Republike Srpske kroz kreditiranje, evidentno je da je nakon perioda negativnih geopolitičkih dešavanja u 2022. godini, uslijedio oporavak kreditnog rasta koji je nastavljen do danas. Poređenjem rasta plasmana po kvartalima u 2023. godini u odnosu na iste kvartale iz prethodne godine, može se zaključiti da je rast plasmana prisutan u kontinuitetu, što se posebno odnosi na kredite privrednih društava.

Grafikon 5: Kreditni rast bankarskog sektora Republike Srpske

Posmatrajući 2023. godinu krediti stanovništvu imaju manju prosječnu stopu rasta od ukupnih kredita, kao i manju stopu rasta u odnosu na bruto kredite privrednim preduzećima.

Kreditni poslovnih banaka FBiH u Republici Srpskoj čine 25,8% ukupnih kredita, te bilježe rast od 10,4%, dok krediti banaka Republike Srpske u FBiH imaju učešće od 3,5% u ukupnim kreditima, te su u odnosu na kraj 2022. godine zabilježili rast od 1%.

Tabela 3: Odnos makroekonomskih i pokazatelja bankarskog sektora Republike Srpske

OPIS	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	CAGR (%)
Bruto domaći proizvod (mil. KM)	11.251,00	11.132,00	12.502,00	14.537,00	15.474,0 ¹⁶	8,29%
Ukupna finansijska imovina (mil. KM)	9.433,8	9.721,2	10.823,5	11.117,1	11.513,9	5,11%
Kreditni (mil. KM)*	6.721,3	6.814,6	7.129,1	7.416,8	7.877,0	4,05%
od čega krediti - stanovništvo (mil. KM)**	2.970,4	2.997,6	3.251,0	3.451,6	3.724,4	5,82%
Broj stanovnika	1,14	1,14	1,13	1,12	1,12	-0,49%
Prosječna neto plata (KM)	906	956	1.005,00	1.144,00	1.296,0	9,36%
Ukupno depoziti (mil. KM)***	7.016,1	7.158,3	8.165,5	8.322,1	8.316,5	4,34%
od čega depoziti - stanovništvo (mil. KM)	3.966,0	4.149,5	4.497,2	4.426,9	4.874,8	5,29%
Ukupna aktiva/ BDP (%)	83,8	87,3	86,6	76,5	74,4	-2,94%
Kreditni/ BDP (%)	59,7	61,2	57,0	51,0	50,9	-3,92%
Kreditni stan./ broj stan. (kred. stan. per capita, (KM))	2.600,0	2.638,1	2.881,3	3.081,2	3.324,6	6,34%
Kreditni per capita/ prosj. neto plata	2,9	2,8	2,9	2,7	2,57	-2,76%
Ukupni depoziti/ BDP (%)	62,4	64,3	65,3	57,2	53,7	-3,65%
Depoziti stan./ broj stan. (dep. stan. per capita, (KM))	3.471,3	3.651,9	3.985,8	3.951,8	4.351,6	5,81%
Depoziti stan. per capita/ prosj. neto plata	3,8	3,8	4,0	3,5	3,36	-3,25%

Izvori: Republički zavod za statistiku Republike Srpske – razne publikacije (stanovništvo, zarade, BDP, zaposleni)

Podaci bankarskog sektora: Godišnji izvještaji o stanju u bankarskom sistemu Republike Srpske za 2019., 2020., 2021., 2022. i 2023. godinu, Agencija za bankarstvo Republike Srpske

Vlastite kalkulacije

Napomena:

* Pod ukupnim kreditima se podrazumijevaju krediti koje su banke iz Republike Srpske plasirale u Republici Srpskoj umanjeno za njihove plasmane u FBiH i uvećano za plasmane banaka sa sjedištem u FBiH koje posluju u Republici Srpskoj.

** Iznos kredita stanovništvu je iskazan bez kredita za obavljanje djelatnosti

*** Pod ukupnim depozitima se podrazumijevaju depoziti banaka iz Republike Srpske, umanjeno za njihove depozite u FBiH i uvećano za depozite banaka sa sjedištem u FBiH koje posluju u Republici Srpskoj.

CAGR – Složena godišnja stopa rasta

¹⁶ Program ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2024-2026 godine – projekcija BDP-a za 2023. godinu

Tokom posmatranog perioda (2019. - 2023. godine), ukupni depoziti na nivou bankarskog sektora Republike Srpske su imali nešto višu prosječnu godišnju stopu rasta (4,34% ukupni, a 5,29% stanovništvo) od pokazatelja kreditiranja koja je iznosila 4,05% (stanovništvo 5,82%).

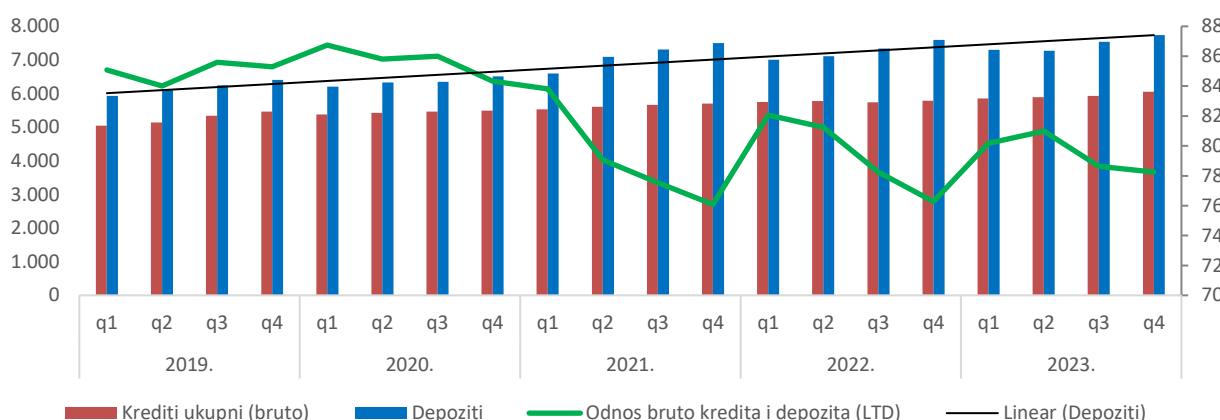
Ukoliko posmatramo relativne pokazatelje, može se ocijeniti da je tokom perioda 2019. - 2023. godine odnos ukupne aktive i BDP-a smanjen po prosječnoj godišnjoj stopi od 2,94%, te je i odnos kredita i BDP-a tokom istog perioda imao pad po prosječnoj stopi od 3,92%, uz napomenu da je korišćeni podatak BDP u 2023. godini projekcija.

Kao i prethodnih godina, a na osnovu navedenog, možemo zaključiti da privredni rast nije u potpunosti bio generisan kreditnim zaduženjima, već dijelom i na druge načine (npr. zalihe likvidnih sredstava).

S druge strane, odnos kredita plasiranih stanovništvu i ukupnog broja stanovnika Republike Srpske govori o prosječnoj zaduženosti stanovnika Republike Srpske kod bankarskog sektora, odnosno o iznosu kredita stanovništvu *per capita*. Tokom posmatranog perioda uočava se rast ovog pokazatelja i to po prosječnoj stopi od 6,34% i krajem 2022. godine iznosi 3.081,8 KM, da bi u 2023. godini dodatno porastao na 3.324,6 KM.

Ukoliko stavimo u odnos depozite građana i broj stanovnika, vidimo da ovaj pokazatelj ima nižu prosječnu stopu rasta (5,81%) od stope rasta kredita stanovništvu *per capita* (6,34%), dakle, depoziti stanovništva rastu sporije od rasta zaduženosti stanovništva.

Grafikon 6: Odnos bruto kredita i depozita

Odnos bruto kredita i depozita (*loans to deposits ratio*) na kraju 2023. godine iznosi 78,2%, dok je na kraju 2022. godine iznosio 76,3%, što pokazuje koji je dio kreditnog portfolija pokriven depozitima.

Privreda u Republici Srpskoj do sada se pokazala srazmjerno otporna na globalne šokove i pooštrene uslove finansiranja koji su pod pritiskom nekoliko uzastopnih kriza (pandemijske, energetske i geopolitičke), tako da se očekuje nastavak privredne stabilizacije u budućnosti u slučaju nepostojanja dodatnih šokova.

1.4. Regulatorni okvir bankarskog sektora

Aktivnosti reforme regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka, MKO sa ciljem unapređenja postojećeg regulatornog okvira i usklađivanja sa najboljim evropskim i međunarodnim praksama nastavljene su i u 2023. godini kroz izradu sljedećih podzakonskih propisa:

1. Odluka o izmjenama Odluke o uslovima i načinu ostvarivanja zaštite prava klijenta i postupanja banke po prigovoru klijenta¹⁷,
2. Odluka o izmjenama odluke o bližim uslovima i načinu postupanja mikrokreditne organizacije po prigovoru klijenta¹⁸,
3. Odluka o izmjenama odluke o jedinstvenoj tarifi naknada za mikrokreditne organizacije¹⁹,
4. Odluka o minimalnim zahtjevima za kapital i prihvatljive obaveze²⁰,
5. Uputstvo o stavljanju van snage Uputstva za određivanje minimalnog zahtjeva za kapital i prihvatljive obaveze banke²¹,
6. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o uslovima i postupku izdavanja dozvola, odobrenja i saglasnosti bankama koje obavljaju djelatnost u Republici Srpskoj²²,
7. Odluka o dopunama Odluke o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti banaka²³,
8. Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o planovima oporavka banke i bankarske grupe²⁴,
9. Odluka o dopunama Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka²⁵,
10. Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o sistemu upravljanja u banci²⁶,
11. Odluka o dopuni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa²⁷,
12. Odluka o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti²⁸,
13. Odluka o dopunama Odluke o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija²⁹,
14. Odluka o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe³⁰,
15. Uputstvo o načinu popunjavanja izvještaja koji se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe³¹,
16. Instrukcija o stavljanju van snage Instrukcije o izvještavanju o primjeni posebnih mjera u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama mikrokreditnim organizacijama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (D-3/23),
17. Odluka o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa³²,
18. Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka³³,
19. Odluka o minimalnim standardima za dokumentovanje kreditnih aktivnosti banaka³⁴,

¹⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 01/23

¹⁸ *Ibid.*

¹⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 09/23

²⁰ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 19/23

²¹ *Ibid.*

²² „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 35/23

²³ *Ibid.*

²⁴ *Ibid.*

²⁵ *Ibid.*

²⁶ *Ibid.*

²⁷ *Ibid.*

²⁸ *Ibid.*

²⁹ *Ibid.*

³⁰ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/23

³¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 76/23

³² „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 101/23

³³ *Ibid.*

³⁴ *Ibid.*

20. Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o jedinstvenoj tarifi po kojoj se naplaćuju naknade od banaka za obavljanje poslova Agencije za bankarstvo Republike Srpske³⁵,
21. Instrukcija o stavljanju van snage Instrukcije o izvještavanju o primjeni posebnih mjera u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ (D-2/23),
22. Smjernice za upravljanje klimatskim rizicima i rizicima povezanim sa životnom sredinom (broj D-26/23),
23. Instrukcija o izmjeni Instrukcije o privremenoj mjeri koja se odnosi na izračunavanje regulatornog kapitala banke (broj D-13/23),
24. Odluka o dopuni Odluke o uključivanju posebnih uslova za ugovaranje dugoročnih nenamjenskih i zamjenskih kredita fizičkim licima u sistem upravljanja rizicima u banci³⁶,
25. Odluka o zaštitnom sloju kapitala za sistemski rizik³⁷,
26. Odluka o izmjenama Odluke o postupku nadzornog pregleda i ocjene banaka³⁸,
27. Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi³⁹,
28. Odluka o izračunavanju kapitala banaka⁴⁰.

Takođe, u 2023. godine vođene su aktivnosti na revidiranju propisa, odnosno izmjena i dopuna odluka, kao i uputstava sa ciljem unapređenja supervizorske kontrole uvođenjem novih zahtjeva i preuzimanjem izvještajnih praksi koje se koriste u Evropskoj uniji.

³⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 104/23

³⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 06/24

³⁷ *Ibid.*

³⁸ *Ibid.*

³⁹ *Ibid.*

⁴⁰ *Ibid.*

Agencija za bankarstvo Republike Srpske

Izvještaj o stanju u bankarskom sistemu
Republike Srpske
za period 01.01.2023 – 31.12.2023. godine

II Bankarski sektor

1. OSNOVNI PODACI O BANKARSKOM SEKTORU

1.1. Organizaciona struktura

Bankarski sektor Republike Srpske, na izvještajni datum 31.12.2023. godine, gledajući ukupan broj banaka koje su poslovale u Republici Srpskoj, nije se mijenjao u odnosu na kraj 2022. godine. Osam banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj ima 277 organizacionih jedinica, dok je sedam banaka sa sjedištem u Federaciji BiH poslovalo putem 50 organizacionih jedinica u Republici Srpskoj.

U odnosu na kraj 2022. godine banke sa sjedištem u Republici Srpskoj smanjile su broj organizacionih dijelova za tri organizaciona dijela, dok su banke sa sjedištem u Federaciji BiH zadržale isti broj organizacionih dijelova u Republici Srpskoj. Tri banke sa sjedištem u Republici Srpskoj imaju 25 organizacionih dijelova koji posluju na području Federacije BiH. Broj „POS“ uređaja povećan je kod banaka koje imaju sjedište u Republici Srpskoj za 436, a kod organizacionih dijelova banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj smanjio se za 25, u odnosu na kraj 2022. godine. Broj bankomata je veći za 22 kod banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj, a kod organizacionih dijelova banaka iz Federacije BiH se povećao za šest.

Tabela 4: Banke Republike Srpske i organizacioni dijelovi banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj

Opis	Poslovne jedinice/ Filijale	Ostali organizacioni dijelovi	POS uređaji	Bankomati
31.12.2022				
I Banke iz Republike Srpske	127	153	5.898	402
II Organizacioni dijelovi banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj	28	22	4.100	121
Ukupno	155	175	9.998	523
31.12.2023				
I Banke iz Republike Srpske	170	107	6.334	424
II Organizacioni dijelovi banaka iz Federacije BiH u Republici Srpskoj	29	21	4.075	127
Ukupno	199	128	10.409	551

* Poslovna jedinica je viši oblik organizovanja, uključujući i centralu

1.2. Vlasnička struktura

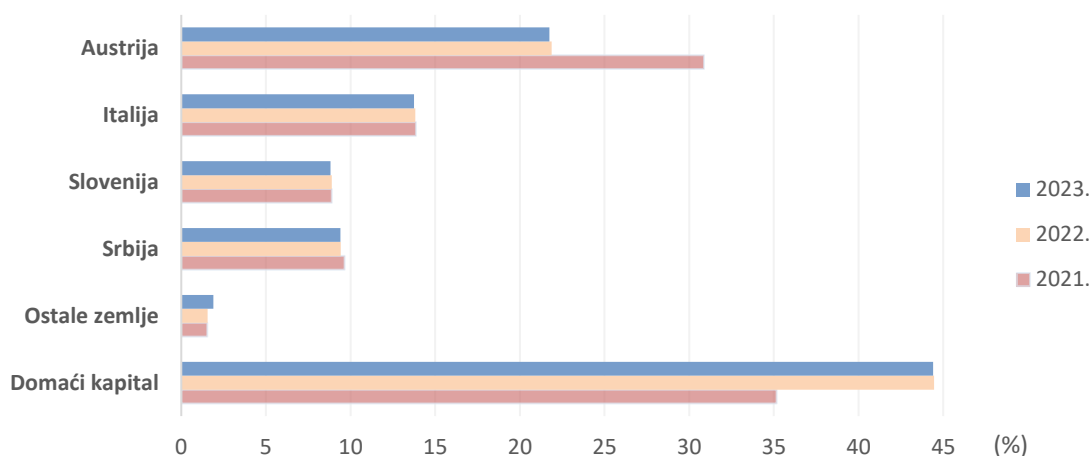
Vlasničku strukturu karakteriše većinsko privatno vlasništvo u svim bankama, sa većinskim učešćem domaćeg akcionarskog kapitala u četiri banke i većinskim stranim akcionarskim kapitalom u četiri banke u Republici Srpskoj.

Tabela 5: Struktura akcionarskog kapitala

OPIS	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Privatni kapital (domaći)	239,7	34,4	310,9	44,5	312,1	44,4	100
Strani kapital	451,2	64,8	388,4	55,5	390,9	55,6	101
Državni kapital	5,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100
Zadružni kapital	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	100
UKUPNO	696,0	100	699,4	100	703,1	100	101

Ukupni akcionarski kapital iznosi 703,1 milion KM i uglavnom se sastoji od privatnog akcionarskog kapitala, i neznatnog učešća zadružnog i državnog kapitala.

U odnosu na kraj 2022. godine došlo je do blage promjene u strukturi privatnog akcionarskog kapitala. Smanjilo se učešće privatnog domaćeg akcionarskog kapitala za 0,1 procentni poen, dok se učešće privatnog stranog akcionarskog kapitala povećalo za 0,1 procentni poen. U strukturi ukupnog privatnog akcionarskog kapitala, privatni strani akcionarski kapital ima učešće od 55,6%, a privatni domaći akcionarski kapital 44,4%.

Grafikon 7: Struktura akcionarskog kapitala prema zemljama porijekla

U strukturi akcionarskog kapitala prema zemljama porijekla, došlo je do povećanja učešća domaćeg akcionarskog kapitala u zadnja dva posmatrana perioda, zbog izvršene dokapitalizacije u jednoj banci i obaveze preuzimanja koja je završena u skladu sa propisima. Domaći kapital ima najveće učešće od 44,40% u strukturi akcionarskog kapitala, zatim slijedi Austrija sa 21,75%, Italija sa 13,75%, Srbija sa 9,39%, Slovenija sa 8,81% i ostale zemlje sa 1,90%.

Tabela 6: Tržišno učešće banaka u ukupnoj aktivi, kapitalu i depozitima**%**

Struktura kapitala	2022.				2023.			
	Učešće			Broj banaka	Učešće			Broj banaka
	u ukupnoj aktivi	u ukupnom kapitalu	u depozitima		u ukupnoj aktivi	u ukupnom kapitalu	u depozitima	
Većinski domaći kapital	50,0	42,8	49,6	4	52,0	47,1	51,3	4
Većinski strani kapital	50,0	57,2	50,4	4	48,0	52,9	48,7	4

Četiri banke sa većinskim domaćim kapitalom imaju 52% učešća u ukupnoj aktivi (povećanje učešća za 2 procentna poena u odnosu na kraj 2022. godine), 47,1% u ukupnom kapitalu (povećanje učešća za 4,3 procentna poena u odnosu na kraj 2022. godine) i 51,3% u ukupnim depozitima (povećanje učešća za 1,7 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine).

Četiri banke sa većinskim stranim kapitalom imaju 48% učešća u ukupnoj aktivi, 52,9% u ukupnom kapitalu i 48,7% u ukupnim depozitima.

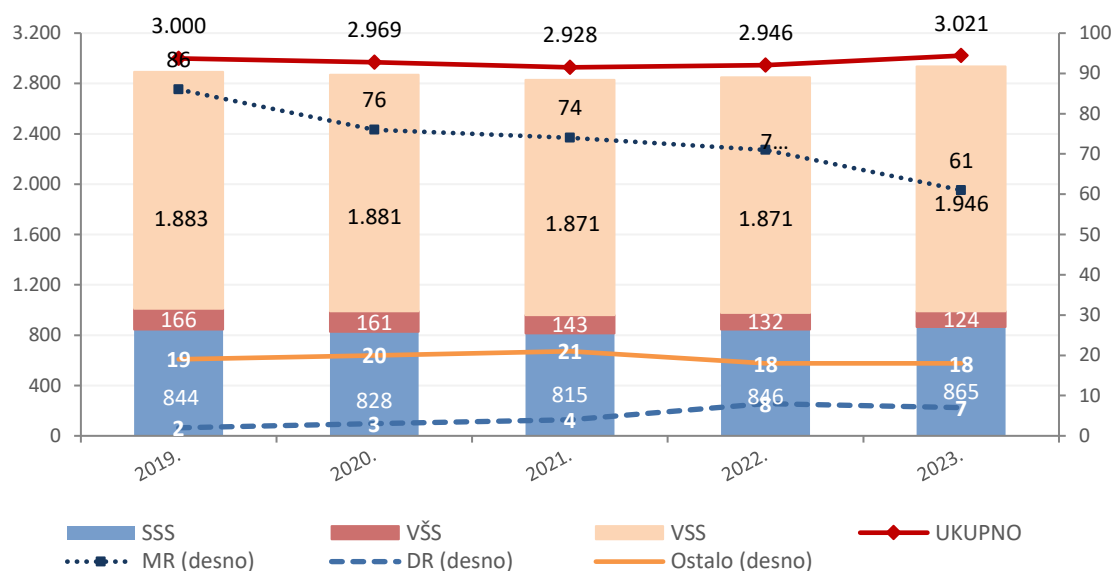
1.3. Kadrovska struktura

Na dan 31.12.2023. godine ukupan broj zaposlenih u bankarskom sektoru iznosio je 3.021 i veći je za 75 u odnosu na kraj 2022. godine. Šest banaka imalo je rast, a dvije banake smanjenje broja zaposlenih.

1.3.1. Kvalifikaciona struktura zaposlenih

Kad posmatramo kvalifikacionu strukturu u ovom izvještajnom periodu, najveće učešće imaju zaposleni sa VSS od 64,4% (veći su za 75 u odnosu na kraj 2022. godine) i zaposleni sa SSS od 28,6% (veći su za 19 u odnosu na kraj 2022. godine), dok smanjenje broja zaposlenih imamo kod VŠS za osam, MR za 10 i DR za jedan, u odnosu na kraj 2022. godine.

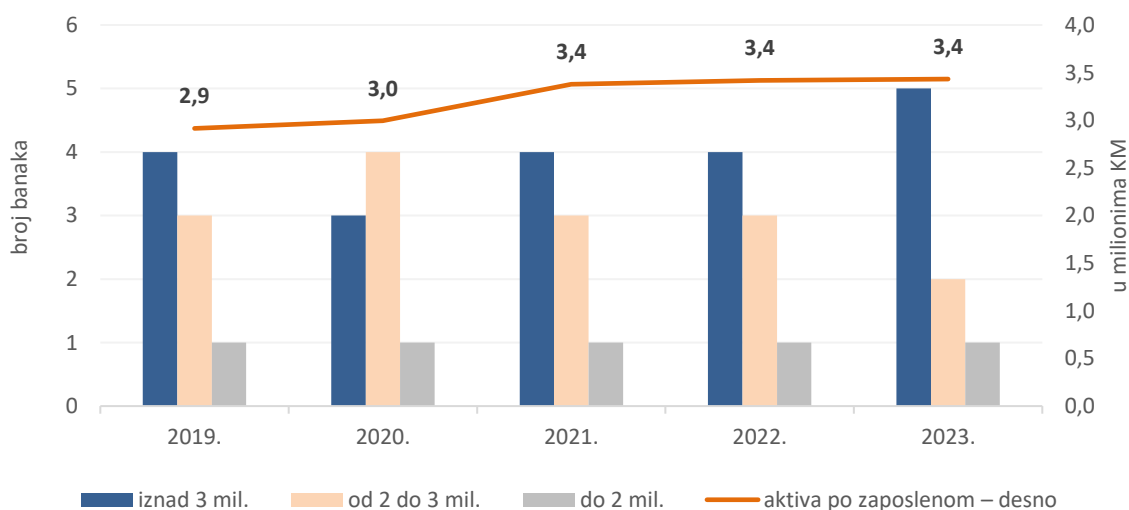
Grafikon 8: Kvalifikaciona struktura zaposlenih

1.3.2. Aktiva po zaposlenom

Jedan od indikatora uspješnosti poslovanja bankarskog sektora i svake banke pojedinačno je efikasnost zaposlenih iskazana kao odnos ukupne aktive i broja zaposlenih, pri čemu je veći iznos po pravilu pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora. U ovom izvještajnom periodu aktiva po zaposlenom iznosi 3,4 miliona KM i na istom je nivou kao i u 2022. godini.

Grafikon 9: Aktiva po zaposlenom

Pojedinačno, tri banke su imale rast aktive po zaposlenom, tri su zadržale približno isti nivo, a dvije banke su imale pad aktive po zaposlenom.

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA BANAKA

2.1. Bilans stanja

Bilans stanja banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj, prikazan kroz tri uporedna perioda, pokazuje rast bruto i neto bilansne aktive za 3% na dan 31.12.2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine.

Tabela 7: Bilans stanja							mil. KM
OPIS	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
AKTIVA (IMOVINA)							
1. Novčana sredstva	2.745,4	27,8	2.636,6	26,2	2.560,0	24,7	97
2. Hartije od vrijednosti	1.101,6	11,1	1.283,9	12,7	1.389,8	13,4	108
3. Plasmani drugim bankama	16,7	0,2	40,4	0,4	28,6	0,3	71
4. Krediti (bruto)	5.705,1	57,7	5.792,9	57,5	6.056,5	58,4	105
5. Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	192,7	1,9	186,8	1,9	189,1	1,8	101
6. Ostala aktiva	130,7	1,3	129,4	1,3	146,1	1,4	113
BRUTO BILANSNA AKTIVA	9.892,3	100	10.070,0	100	10.370,1	100	103
8. Ispravke vrijednosti	341,0		312,9		339,6		109
8.1. Ispravke vrijednosti za stavke kredita	322,5		292,4		314,9		108
8.2. Ispravke vrijed. za stavke aktive osim kredita	18,5		20,4		24,7		121
NETO BILANSNA AKTIVA	9.551,3		9.757,2		10.030,6		103
OBAVEZE							
10. Depoziti	7.498,6	78,5	7.595,2	77,8	7.740,1	77,2	102
11. Obaveze po uzetim kreditima	681,5	7,1	704,7	7,2	717,8	7,2	102
12. Subordinisani dugovi	52,3	0,5	52,3	0,5	70,8	0,7	136
13. Rezervisanja za vanbilansne stavke	12,7	0,1	12,8	0,1	17,0	0,2	133
14. Ostale obaveze	189,7	2,0	176,2	1,8	178,8	1,8	101
KAPITAL							
15. Kapital	1.116,5	11,7	1.216,0	12,5	1.306,1	13,0	107
PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	9.551,3	100	9.757,2	100	10.030,6	100	103

Bruto bilansna aktiva iznosi 10,4 milijarde KM i veća je za 300,1 milion KM ili 3% u odnosu na kraj 2022. godine. Dvije banke su imale pad (4,9% i 11%), a šest banaka je imalo rast bruto bilansne aktive u rasponu od 2,3% do 15,8%.

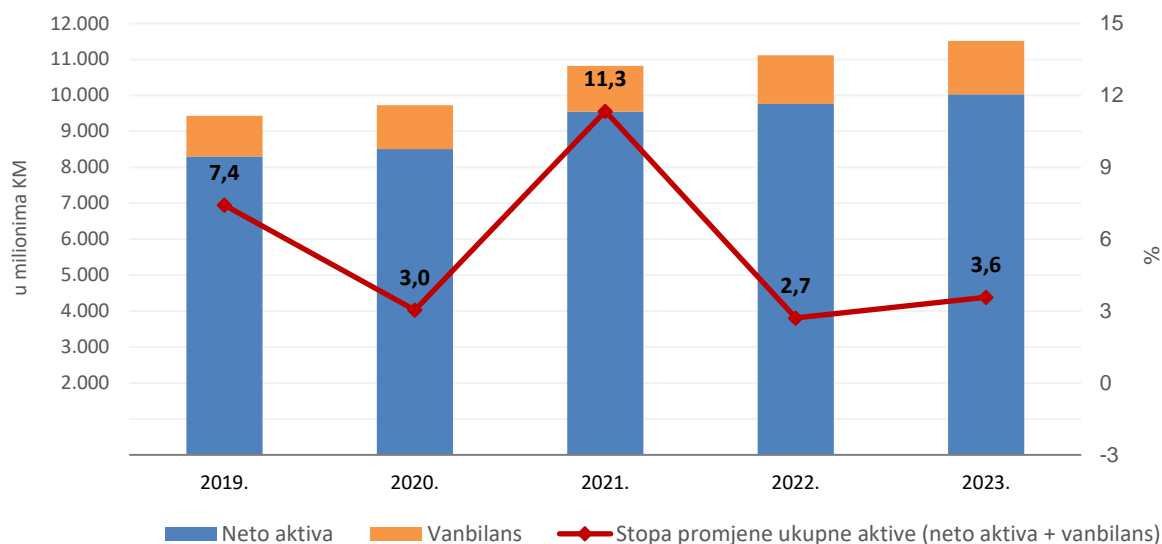
Neto bilansna aktiva (bruto bilansna aktiva umanjena za ispravke vrijednosti) iznosi 10 milijardi KM i veća je za 273,4 miliona KM ili 3% u odnosu na kraj 2022. godine. Neto bilansna aktiva je imala manji rast od bruto bilansne aktive u apsolutnom iznosu, zbog povećanja ispravki vrijednosti na ukupnu aktivu za 9% u odnosu na kraj 2022. godine.

Tabela 8: Struktura vanbilansne aktive							mil. KM
OPIS	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Rizični vanbilans	1.183,7	100,0	1.277,2	100,0	1.393,2	100,0	109
1. Neopozivo odobreni, a neiskorišćeni krediti	628,3	53,1	634,2	49,7	660,0	47,4	104
2. Nepokriveni akreditivi	5,6	0,5	0,8	0,1	0,9	0,1	116
3. Izdate garancije	549,4	46,4	641,5	50,2	732,0	52,5	114
3.1. Plative garancije	191,3	16,2	204,5	16,0	238,3	17,1	117
3.2. Činidbene garancije	358,0	30,2	437,0	34,2	493,7	35,4	113
4. Ostale vanbilansne stavke	0,5	0,0	0,7	0,1	0,3	0,0	47
Opozive kreditne obaveze	125,5		128,4		132,9		104
Komisioni poslovi	88,6		82,7		90,1		109
UKUPNO VANBILANS	1.397,8		1.488,4		1.616,2		109

Rizični vanbilans iznosi 1,4 milijarde KM i veći je za 115,9 miliona KM ili 9% u odnosu na kraj 2022. godine. Sve stavke rizičnog vanbilansa imale su porast, izuzev ostalih vanbilansni stavki (smanjene su za 0,4 miliona KM) u odnosu na kraj 2022. godine. Najveći rast stavki rizičnog vanbilansa bilježe izdate garancije u iznosu 90,4 miliona (u strukturi izdatih garancija veći rast su imale činidbene garancije u iznosu od 56,6 miliona ili 13%, dok su platve garancije porasle za 33,8 miliona KM ili 17%), te neopozivo odobreni, a neiskorišćeni krediti koji su porasli su za 25,8 miliona KM ili 4%, u odnosu na kraj 2022. godine.

Kretanje neto aktive, vanbilansa i stope promjene ukupne aktive kroz posljednjih pet izvještajnih perioda prikazani su u narednom grafikonu:

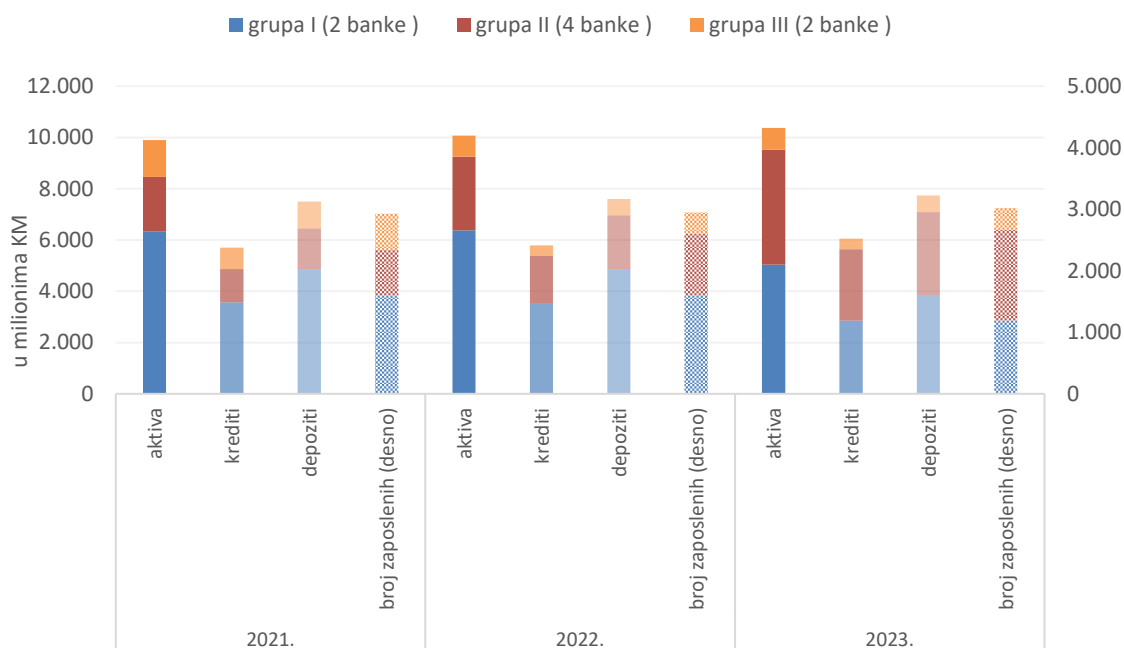
Grafikon 10: Ukupna aktiva bankarskog sektora Republike Srpske

Stopa promjene neto aktive sa vanbilansom u odnosu na kraj 2022. godine iznosi 3,6%.

Banke u Republici Srpskoj možemo podijeliti u tri grupe prema veličini bruto bilansne aktive.

Grafikon 11: Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivni, kapitalu, depozitima i broju zaposlenih

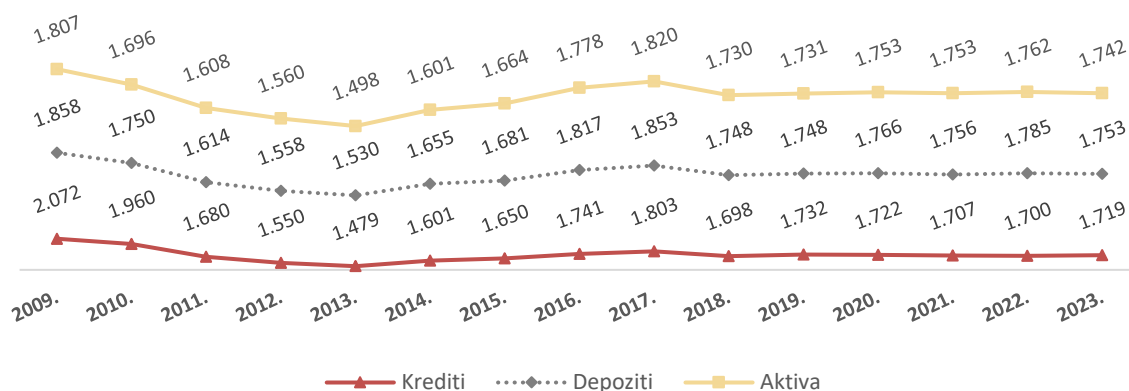
grupa I (preko 1400 miliona KM bruto aktive) grupa II (700 do 1400 miliona KM bruto aktive)
grupa III (do 700 miliona KM bruto aktive)

Grupi banaka sa bruto aktivom preko 1.400 miliona KM pripadaju dvije banke koje imaju učešće od 48,6% u ukupnoj aktivni, 47,2% u ukupnim kreditima, 49,8% u ukupnim depozitima i zapošljavaju 39,4% od ukupnog broja zaposlenih u bankarskom sektoru.

U grupi banaka sa bruto aktivom od 700 do 1.400 miliona KM u prvom polugodištu 2023. godine došlo je do povećanja broja banaka na četiri, a njihovo učešće u ukupnoj aktivni na dan 31.12.2023. godine iznosi 43,3%, u ukupnim kreditima 45,9%, u ukupnim depozitima 41,8% i zapošljavaju 48,8% od ukupnog broja zaposlenih u bankarskom sektoru.

U grupi banaka sa bruto aktivom ispod 700 miliona KM imamo dvije banke, koje u ukupnoj bruto aktivni učestvuju sa 8,1%, u ukupnim kreditima sa 6,9%, u ukupnim depozitima 8,4%, te zapošljavaju 11,8% od ukupnog broja zaposlenih u bankarskom sektoru.

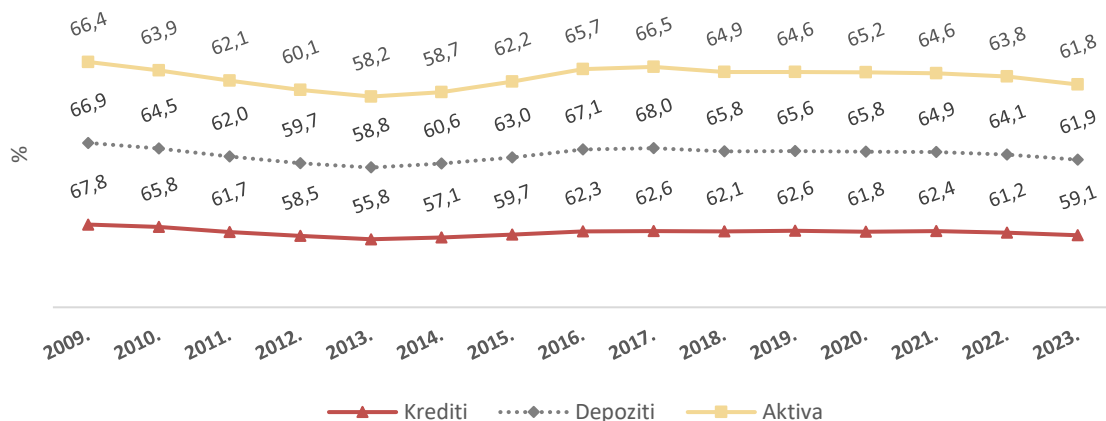
Grafikon 12: HHI (Hirschmann-Herfindahlov indeks)

Tržišna koncentracija na bankarskom tržištu Republike Srpske mjerena Herfindahl-Hirschman indeksom (HHI)⁴¹ zavisi od učešća svake banke u konkretnoj bilansnoj poziciji bankarskog sektora. Za tri osnovna elementa (kreditni, depoziti i neto aktiva) vrijednost HHI indeksa sa 31.12.2023. godine ukazuje na postojanje umjerene koncentracije kod sva tri elementa, koji su blizu gornje granice koja dijeli umjerenu i visoku koncentraciju.

Drugi pokazatelj tržišne koncentracije u bankarskom sektoru Republike Srpske je koncentracijska stopa (CR₃)⁴² za tri najveće banke:

Grafikon 13: CR3 koncentracijska stopa

⁴¹ Ako je vrijednost HHI manja od 1.000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1.000 i 1.800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, a ako je vrijednost HHI iznad 1.800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

⁴² Engl.: *concentration ratio* (CR) označava se prema broju institucija koje se uključuju u obračun.

Koncentracijska stopa (CR₃) kod tri najveće banke: za kredite bilježi pad od 2,1 procentni poen, za depozite pad od 2,2 procentna poena i za aktivu pad od 2,0 procentna poena, u odnosu na kraj 2022. godine.

2.1.1. Pasiva

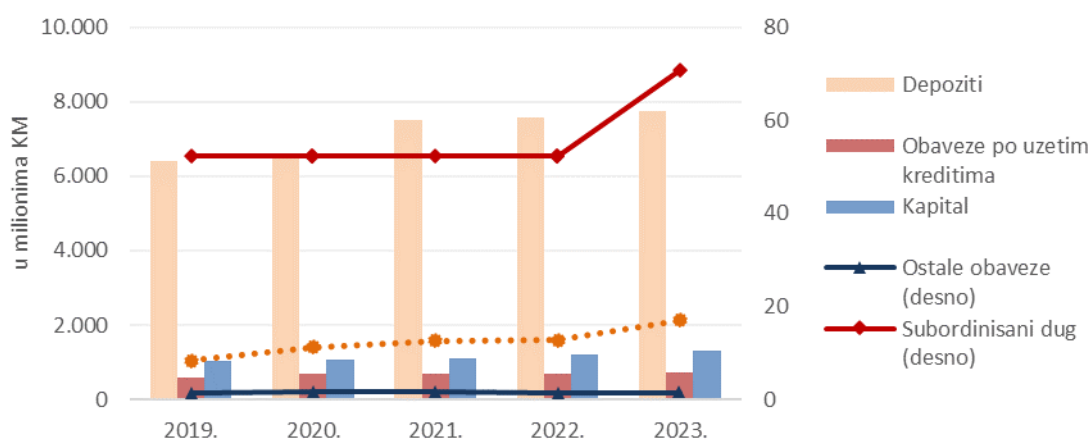
Struktura pasive za tri izvještajna perioda i indeksi između dva zadnja uporedna perioda prikazani su u sljedećoj tabeli:

Tabela 9: Struktura pasive							mil. KM
OPIS	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Depoziti	7.498,6	78,5	7.595,2	77,8	7.740,1	77,2	102
Obaveze po uzetim kreditima	681,5	7,1	704,7	7,2	717,8	7,2	102
Subordinisani dug	52,3	0,5	52,3	0,5	70,8	0,7	136
Ostale obaveze	189,7	2,0	176,2	1,8	178,8	1,8	101
Rezerve na stavke vanbilansa	12,7	0,1	12,8	0,1	17,0	0,2	133
Kapital	1.116,5	11,7	1.216,0	12,5	1.306,1	13,0	107
UKUPNO	9.551,3	100	9.757,2	100	10.030,6	100	103

Ukupna bilansna pasiva iznosi 10 milijardi KM i veća je za 273,4 miliona KM ili 3% u odnosu na kraj 2022. godine. Najveće učešće od 77,2% u pasivi imaju depoziti, koji iznose 7,7 milijardi KM i bilježe rast za 144,9 miliona KM ili 2% u odnosu na kraj 2022. godine. Kapital čini 13,0% ukupne bilansne pasive i veći je za 90,1 milion KM ili 7% u odnosu na kraj 2022. godine. Obaveze po uzetim kreditima bilježe rast za 13,2 miliona KM ili 2%, dok su ostale obaveze veće za 2,5 miliona KM ili 1% u odnosu na kraj 2022. godine. Subordinisani dug takođe je porastao za 18,6 miliona KM ili 36%, a rezerve za stavke vanbilansa bilježe povećanje od 4,2 miliona KM ili 33%, u odnosu na kraj 2022. godine.

Kretanje stavki koje čine bilansnu pasivu, kroz poslednjih pet uporednih perioda prikazano je u narednom grafikonu:

Grafikon 14: Struktura pasive

2.1.1.1. Kapital

Ukupni bilansni kapital iznosi 1,3 milijarde KM i veći je za 90,0 miliona KM ili 7% u odnosu na kraj 2022. godine.

Tabela 10: Struktura ukupnog bilansnog kapitala				mil. KM
OPIS	2021.	2022.	2023.	Indeks 2023./2022.
Trajne prioritetne akcije	6,0	6,0	6,0	100
Obične akcije	690,0	693,1	697,1	101
Emisiona ažia	7,1	17,3	15,8	92
Neraspoređena dobit	294,0	379,2	466,2	123
Rezerve kapitala	144,5	131,3	128,1	98
Ostali kapital	-25,0	-10,9	-7,1	65
UKUPNO	1.116,5	1.216,0	1.306,1	107

Na povećanje ukupnog bilansnog kapitala uticalo je: povećanje pozicije neraspoređene dobiti za 86,9 miliona KM ili 23%, običnih akcija za 3,9 miliona KM ili 1%, i smanjenje negativne pozicije ostalog kapitala za 3,8 miliona KM ili 35% u odnosu na kraj 2022. godine.

2.1.1.2. Depoziti

Depoziti iznose 7,7 milijardi KM i bilježe rast od 144,9 miliona KM ili 2% u odnosu na kraj 2022. godine.

Sektorska struktura depozita

Prema prikazanoj sektorskoj strukturi, rast depozita zabilježen je kod sektora stanovništva, sektora privatnih preduzeća i društava i sektora neprofitnih organizacija, a svi ostali sektori imali su pad depozita.

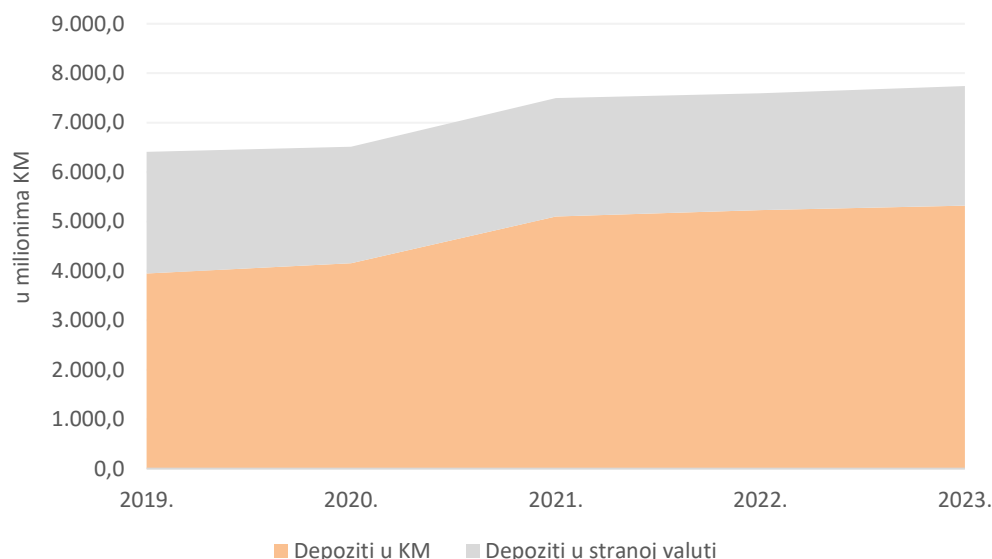
Tabela 11: Sektorska struktura depozita							mil. KM
OPIS	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Vlada i vladine institucije	973,2	13,0	995,7	13,1	861,4	11,1	87
Javna i državna preduzeća	455,7	6,1	498,6	6,6	311,9	4,0	63
Privatna preduzeća i društva	1.180,4	15,7	1.313,2	17,3	1.426,7	18,4	109
Neprofitne organizacije	125,5	1,7	141,9	1,9	149,2	1,9	105
Banke i bankarske institucije	228,1	3,0	232,1	3,1	131,7	1,7	57
Nebankarske fin. institucije	331,2	4,4	310,0	4,1	265,7	3,4	86
Stanovništvo	4.179,7	55,7	4.084,7	53,8	4.587,9	59,3	112
Ostalo	24,8	0,3	18,9	0,2	5,5	0,1	29
UKUPNO	7.498,6	100	7.595,2	100	7.740,1	100	102

Depoziti stanovništva čine 59,3% ukupnih depozita i veći su za 503,2 miliona KM ili 12%, a depoziti privatnih preduzeća i društava čine 18,4% ukupnih depozita i veći su za 113,6 miliona KM ili 9% u odnosu na kraj 2022. godine. Depoziti neprofitnih organizacija, takođe bilježe rast za 7,4 miliona KM ili 5% u odnosu na kraj 2022. godine. Najveći pad bilježe depoziti javnih i državnih preduzeća (čine 4% ukupnih depozita) i manji su za 186,7 miliona KM ili 37%, depoziti Vlade i vladinih institucija (čine 11,1% ukupnih depozita) i manji su za 134,3 miliona KM ili 13%, depoziti banaka i bankarskih institucija manji su za 100,4 miliona ili 43%, depoziti nebankarskih finansijskih institucija manji su za 44,4 miliona KM ili 14%. i ostali depoziti su manji za 13,4 miliona KM ili 71%, u odnosu na kraj 2022. godine.

Struktura depozita po valuti

Depoziti u domaćoj valuti smanjili su svoje učešće za 0,2 procentna poena i čine 68,7% ukupnih depozita.

Grafikon 15: Struktura depozita po valuti

Depoziti u domaćoj valuti iznose 5,3 milijarde KM i bilježe rast od 88,8 miliona KM ili 1,7%, dok depoziti u stranoj valuti iznose 2,4 milijarde KM i bilježe rast od 56,1 milion KM ili 2,4% u odnosu na kraj 2022. godine.

Ročna struktura depozita

Prema prikazanoj ročnoj strukturi depozita u narednoj tabeli, dugoročni depoziti su povećali svoje učešće u ukupnim depozitima za 4,4 procentna poena na teret kratkoročnih depozita. Kratkoročni depoziti bilježe pad u iznosu od 232,7 miliona KM ili 4%, a dugoročni depoziti bilježe rast u iznosu od 377,6 miliona KM ili 19% u odnosu na kraj 2022. godine.

Tabela 12: Ročna struktura depozita

OPIS	mil. KM					
	2021.		2022.		2023.	
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%
Ukupno kratk. depoziti	5.206,1	69,4	5.571,5	73,4	5.338,9	69,0
Depoziti po viđenju	4.803,4	64,1	5.147,8	67,8	5.123,9	66,2
Do 3 mjeseca	177,8	2,4	84,9	1,1	8,5	0,1
Do 1 godine	224,9	3,0	338,8	4,5	206,5	2,7
Ukupno dugor. depoziti	2.292,4	30,6	2.023,6	26,6	2.401,2	31,0
Do 3 godine	1.979,8	26,4	1.747,1	23,0	2.168,6	28,0
Preko 3 godine	312,6	4,2	276,5	3,6	232,6	3,0
Ukupno depoziti	7.498,6	100	7.595,2	100	7.740,1	100

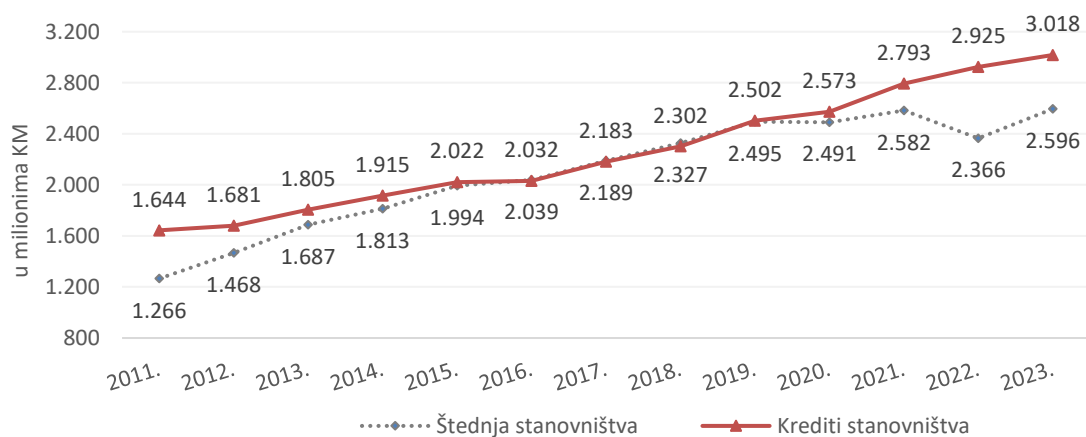
U strukturi kratkoročnih depozita zabilježen je pad štednje do 1 godinu za 132,2 miliona KM ili 39%, do 3 mjeseca za 76,5 miliona KM ili 90%, štednje i depozita po viđenju za 23,9 miliona KM ili 0,5% u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi dugoročnih depozita došlo je do povećanja depozita do 3 godine za 421,5 miliona KM ili 24% i smanjenja depozita preko 3 godine za 43,9 miliona KM ili 16%, u odnosu na kraj 2022. godine.

Kredit i štednja stanovništva

U sljedećoj tabeli prikazana je struktura i kretanje štednje stanovništva i krediti dati stanovništvu, kao i stepen pokrivenosti kredita datih stanovništvu sa štednjom stanovništva.

Tabela 13: Kredit i štednja stanovništva				mil. KM
OPIS	2021.	2022.	2023.	Indeks 2023./2022.
1. Kredit stanovništva	2.793,1	2.924,6	3.018,0	103
2. Štednja stanovništva	2.581,8	2.365,8	2.595,9	110
2.1. oročena štednja	1.837,9	1.699,2	1.921,4	113
2.2. štednja po viđenju	743,9	666,6	674,5	101
3. Kredit/Štednja	108,2	123,6	116,3	94
4. Tekući računi stanovništva	1.460,3	1.557,8	1.806,7	116
5. Ukupno depoziti (2+4)	4.042,2	3.923,6	4.402,6	112
6. Kredit/Ukupni depoziti	69,1	74,5	68,5	92

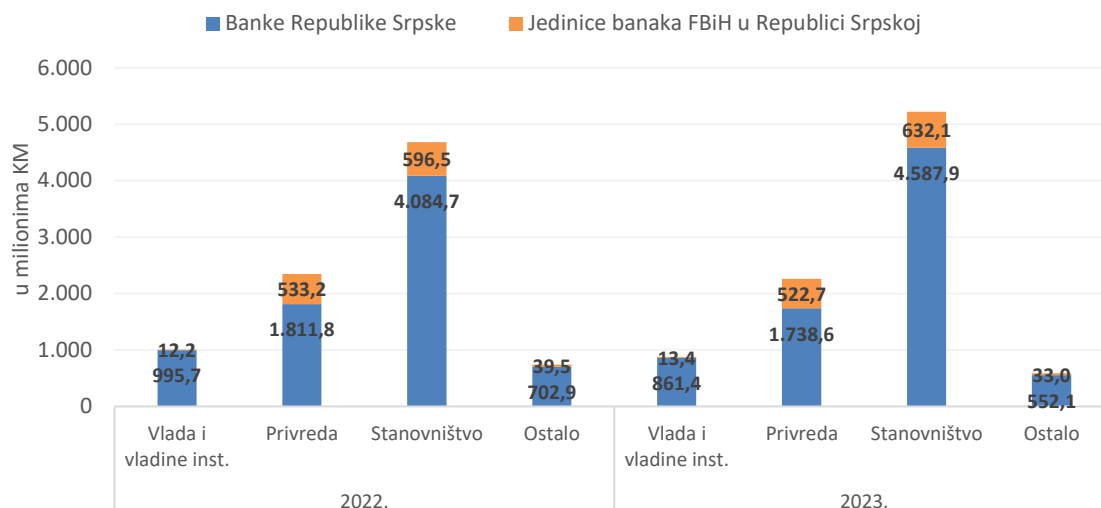
U ovom izvještajnom periodu krediti dati stanovništvu veći su za 93,3 miliona KM ili 3%, a štednja stanovništva veća je za 230,0 miliona KM ili 10% u odnosu na kraj 2022. godine. Oročena štednja čini 74% (krajem 2022. godine 71,8%) ukupne štednje stanovništva i veća je za 222,2 miliona KM, a štednja po viđenju bez tekućih računa stanovništva čini 26% ukupne štednje stanovništva i veća je za 7,9 miliona KM ili 1%, u odnosu na kraj 2022. godine. Tekući računi stanovništva veći su za 248,9 miliona KM ili 16%, a ukupni depoziti stanovništva veći su za 479,0 miliona KM ili 12%, u odnosu na kraj 2022. godine. Stopa koja se dobije kada se krediti stanovništva podijele sa ukupnim depozitima stanovništva iznosi 68,5% i manja je za 6 procentnih poena, zbog većeg rasta ukupnih depozita stanovništva u odnosu na kredite stanovništvu, u odnosu na kraj 2022. godine.

Grafikon 16: Kredit i štednja stanovništva

Od 2016-2019. godine kretanje štednje stanovništva (bez uključenih tekućih računa) i kredita datih stanovništvu je približno jednako i krediti stanovništvu su gotovo u potpunosti pokriveni štednjom stanovništva. Od 2019. godine stopa pokrivenosti je u kontinuiranom padu jer krediti stanovništva rastu brže od štednje stanovništva, međutim ista je u 2023. godini ponovo počela da raste.

Ukupno prikupljeni depoziti u Republici Srpskoj

Sektorska struktura ukupno prikupljenih depozita banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj i poslovnih jedinica banaka iz Federacije BiH data je u sljedećem grafikonu:

Grafikon 17: Sektorska struktura ukupno prikupljenih depozita

Ukupno prikupljeni depoziti iznose 8,9 milijardi KM i veći su za 164,6 miliona KM ili 2% u odnosu na kraj 2022. godine.

Kratkoročni depoziti iznose 6,3 milijarde KM i manji su za 212,0 miliona KM ili 3%, a dugoročni depoziti iznose 2,6 milijardi KM i veći su za 376,6 miliona KM ili 17% u odnosu na kraj 2022. godine.

Kod kratkoročnih depozita najveći procenat u strukturi istih imaju depoziti stanovništva koji iznose 3,3 milijarde KM i veći su za 339,7 miliona KM ili 11% u odnosu na kraj 2022. godine.

U strukturi dugoročnih depozita najveći procenat se odnosi na depozite stanovništva koji iznose 1,9 milijardi KM i veći su za 199 miliona KM ili 12% u odnosu na kraj 2022. godine.

2.1.2. Aktiva

Bruto bilansna aktiva iznosi 10,4 milijarde KM i veća je za 300,1 milion KM ili 3% u odnosu na kraj 2022. godine. Bruto krediti i novčana sredstva čine 83,1% ukupne aktive. Novčana sredstva bilježe smanjenje za 76,6 miliona KM ili 3%, dok bruto krediti, koji čine 58,4% ukupne aktive, bilježe rast za 263,6 miliona KM ili 5%, u odnosu na kraj 2022. godine. Najveći rast bilježe hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća sa rastom od 340,2 miliona KM ili 394% u odnosu na kraj 2022. godine.

Tabela 14: Struktura bilansne aktive (bruto)

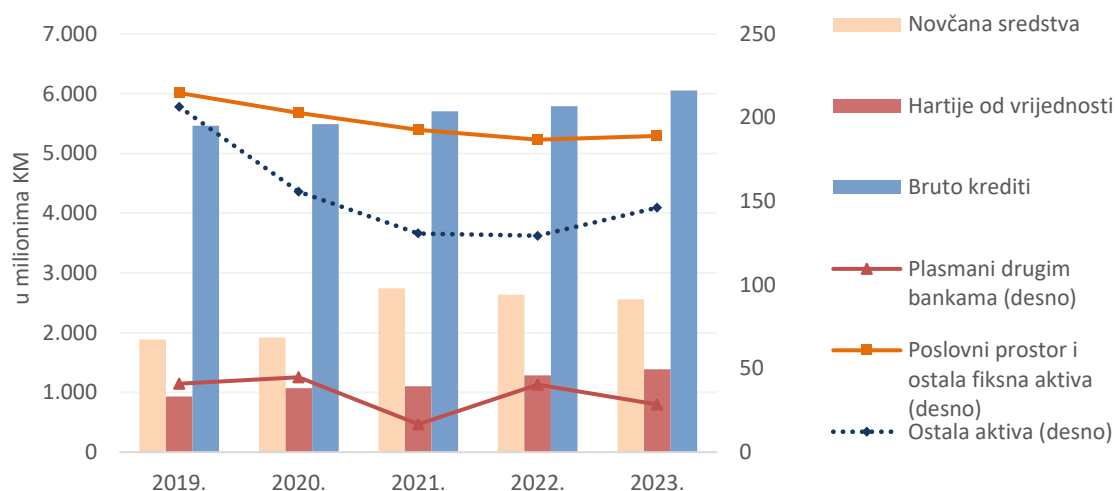
mil. KM

OPIS	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
AKTIVA (IMOVINA)							
Novčana sredstva	2.745,4	27,8	2.636,6	26,2	2.560,0	24,7	97
Hartije od vrijednosti za trgovanje	1.075,7	10,9	1.197,5	11,9	963,2	9,3	80
Plasmani drugim bankama	16,7	0,2	40,4	0,4	28,6	0,3	71
Kredit (bruto)	5.705,1	57,7	5.792,9	57,5	6.056,5	58,4	105
HOV koje se drže do dospeljeća	25,9	0,3	86,4	0,9	426,6	4,1	494
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	192,7	1,9	186,8	1,9	189,1	1,8	101
Ostala aktiva	130,7	1,3	129,4	1,3	146,1	1,4	113
UKUPNO	9.892,3	100	10.070,0	100	10.370,1	100	103

Kretanje stavki koje čine aktivu bankarskog sektora kroz poslednjih pet uporednih perioda prikazano je u narednom grafikonu.

Od 2019. godine do ovog izvještajnog perioda imamo kontinuirani rast bruto kredita i HOV. Međutim, od 2019. godine do kraja 2022. godine kontinuirani pad bilježe poslovni prostor i ostala fiksna aktiva, te ostala aktiva, međutim pomenuti trend je zaustavljen na kraju ovog izvještajnog perioda, te pomenute stavke bilježe blagi rast. Međutim, novčana sredstva su rasla do 2021. godine, a dva poslednja uporedna perioda bilježe značajan pad.

Grafikon 18: Struktura bilansne aktive

Ukupni aktivni vanbilans sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iznosi 1,4 milijarde KM i bilježi rast od 116 miliona KM ili 9% u odnosu na kraj 2022. godine.

Tabela 15: Struktura vanbilansne aktive

OPIS	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Rizični vanbilans	1.183,7	100,0	1.277,2	100,0	1.393,2	100,0	109
1. Neopozivo odobreni, a neiskorišćeni krediti	628,3	53,1	634,2	49,7	660,0	47,4	104
2. Nepokriveni akreditivi	5,6	0,5	0,8	0,1	0,9	0,1	116
3. Izdate garancije	549,4	46,4	641,5	50,2	732,0	52,5	114
3.1. Plative garancije	191,3	16,2	204,5	16,0	238,3	17,1	117
3.2. Činidbene garancije	358,0	30,2	437,0	34,2	493,7	35,4	113
4. Ostale vanbilansne stavke	0,5	0,0	0,7	0,1	0,3	0,0	47
Opozive kreditne obaveze	125,5		128,4		132,9		104
Komisijoni poslovi	88,6		82,7		90,1		109
UKUPNO VANBILANS	1.397,8		1.488,4		1.616,2		109

U strukturi rizičnog vanbilansa uglavnom sve pozicije su imale rast, a najznačajnije stavke se odnose na izdate garancije i neopozive odobrene, a neiskorišćene kredite. Izdate garancije su veće za 90,4 miliona KM ili 14%, a neopozivo odobreni, a neiskorišćeni krediti za 25,8 miliona KM ili 4%, u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi izdatih garancija, činidbene garancije čine 35,4% ukupnog rizičnog vanbilansa i veće su za 56,6 miliona KM ili 13%, a plative garancije čine 17,1% ukupnog rizičnog vanbilansa i veće su za 33,8 miliona KM ili 17% u odnosu na kraj 2022. godine.

2.1.2.1. Novčana sredstva

Novčana sredstva ukupno iznose 2,6 milijardi KM i manja su za 76,6 miliona KM ili 3% u odnosu na kraj 2022. godine. U sljedećoj tabeli prikazana je struktura novčanih sredstava.

Tabela 16: Struktura novčanih sredstava							mil. KM
OPIS	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Gotov novac	319,0	11,6	352,6	13,4	392,9	15,3	111
KM	182,6	6,7	210,4	8,0	233,8	9,1	111
devize	136,4	5,0	142,2	5,4	159,1	6,2	112
Račun rezervi kod CB BiH	1.901,2	69,2	1.806,8	68,5	1.463,7	57,2	81
KM	1.901,2	69,2	1.806,8	68,5	1.463,7	57,2	81
devize	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Računi depozita kod depoz. inst. u BiH	24,1	0,9	26,1	1,0	29,9	1,2	114
KM	2,9	0,1	1,1	0,0	1,4	0,1	124
devize	21,2	0,8	25,0	0,9	28,4	1,1	114
Računi depozita kod depoz. inst. u inostr.	500,2	18,2	451,1	17,1	673,7	26,3	149
KM	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
devize	500,2	18,2	451,1	17,1	673,7	26,3	149
Novčana sredstva u procesu naplate	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
KM	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
devize	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
UKUPNO	2.745,4	100,0	2.636,6	100,0	2.560,0	100,0	97
KM	2.086,6	76,0	2.018,3	76,5	1.698,9	66,4	84
devize	658,8	24,0	618,3	23,5	861,2	33,6	139

Novčana sredstva u domaćoj valuti čine 66,4% ukupnih novčanih sredstava, iznose 1,7 milijardi KM i imaju pad od 16% ili 319,4 miliona KM u odnosu na kraj 2022. godine. Novčana sredstva u devizama čine 33,6% ukupnih novčanih sredstava, iznose 861,2 miliona KM i imaju rast od 39% ili 242,8 miliona KM u odnosu na kraj 2022. godine.

Novčana sredstva na računu rezervi kod CB BiH čine 57,2% ukupnih novčanih sredstava i iznose 1,5 milijardi KM i manja su za 343,1 milion KM ili 19% u odnosu na kraj 2022. godine.

Gotov novac čini 15,3% ukupnih novčanih sredstava, iznosi 392,9 miliona KM, ima rast od 40,3 miliona KM ili 11%, s tim da je gotov novac u KM je veći za 11%, a gotov novac u devizama veći za 12%, a u odnosu na kraj 2022. godine.

Novčana sredstva na računu depozita kod depozitnih institucija u inostranstvu čine 26,3% ukupnih novčanih sredstava, iznose 673,7 miliona KM i veća su za 222,5 miliona KM ili 49% u odnosu na kraj 2022. godine.

Od ukupnih novčanih sredstava (2,6 milijarde KM) iznos od 1,3 milijarde KM ili 49,2% su kamatonosni računi depozita (sa krajem 2022. godine činili su 52% ukupnih novčanih sredstava), a iznos od 1,3 milijarde KM je pozicija gotovog novca i nekamatonosnih računa na koje banke ne ostvaruju prihode, koja čini 50,8% ukupnih novčanih sredstava (sa krajem 2022. godine činila je 48% ukupnih novčanih sredstava). U ovom izvještajnom periodu došlo je do smanjenja kamatonosnih depozita (za 113,2 miliona KM), dok su nekamatonosni depoziti rasli (za 36,6 miliona KM).

2.1.2.2. Hartije od vrijednosti

Ulaganja u HOV ukupno iznose 1,4 milijarde KM i veće je za 106,1 milion KM ili 8% u odnosu na kraj 2022. godine, a u sljedećoj tabeli prikazane su HOV prema vrsti:

Tabela 17: HOV prema vrsti							mil. KM
PIS	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Vlasničke HOV	15,1	100,0	26,3	100,0	28,8	100,0	109
Akcije	15,1	99,9	26,3	100,0	28,8	100,0	109
Ostali vlasnički udjeli	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	100
Dužničke HOV	1.089,0	100	1.270,9	100	1.374,5	100	108
Obveznice	960,5	88,2	1.045,2	82,2	1.168,4	85,0	112
Trezorski zapisi	128,5	11,8	225,7	17,8	206,0	15,0	91

Vlasničke HOV čine 2% ukupnih HOV, imaju rast od 2,5 miliona KM ili 9% u odnosu na kraj 2022. godine i odnose se na akcije. Dužničke HOV veće su za 103,6 miliona KM ili 8% u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi dužničkih HOV, obveznice čine 85% ukupnih dužničkih HOV i imaju rast od 123,3 miliona KM ili za 12% u odnosu na kraj 2022. godine. Trezorski zapisi čine 15% ukupnih dužničkih HOV i manji su za 19,7 miliona KM ili 9% u odnosu na kraj 2022. godine.

U sljedećoj tabeli prikazane su HOV po emitentu i porijeklu emitenta:

Tabela 18: HOV prema emitentu i porijeklu emitenta							mil. KM
OPIS	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
1. Vlasničke HOV	15,2	100,0	26,3	100,0	28,8	100,0	109
Domaća vlasnička ulaganja	2,5	16,3	13,2	50,2	13,3	46,1	100
Strana vlasnička ulaganja	12,7	83,7	13,1	49,8	15,5	53,9	118
2. Dužničke HOV	1.089,0	100,0	1.270,9	100,0	1.374,5	100,0	108
Države i vlade	1.022,1	93,9	1.206,4	94,9	1.322,3	96,2	110
Republika Srpska	849,7	78,0	954,8	75,1	1.137,0	82,7	119
Federacija BiH	10,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Države članice Evropske unije	153,7	14,1	227,3	17,9	171,7	12,5	76
Ostale države	8,6	0,8	24,3	1,9	13,7	1,0	56
Ostali emitenti	66,9	6,1	64,5	5,1	52,2	3,8	81
Republika Srpska	35,7	3,3	36,6	2,9	30,7	2,2	84
Države članice Evropske unije	31,2	2,9	27,9	2,2	21,5	1,6	77
Ostale države	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-

Ukoliko posmatramo strukturu vlasničkih HOV na domaća vlasnička ulaganja odnosi se 46,1% ili 13,3 miliona KM, a na strana vlasnička ulaganja odnosi se 53,9% ili 15,5 miliona KM.

U strukturi dužničkih HOV dominantno učešće imaju HOV koje su emitovale države i vlade od 96,2% i bilježe rast od 115,9 miliona KM ili 10% u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi dužničkih HOV koje su emitovale države i vlade dominantno učešće imaju HOV koje je emitovala Republika Srpska sa učešćem od 82,7% i sa stopom rasta od 19%, odnosno iste su rasle u iznosu od 182,2 miliona KM, zatim države članice EU sa učešćem od 12,5% koje su imale pad od 55,7 miliona KM ili 24% u odnosu na kraj 2022. godine.

2.1.2.3. Krediti

Bruto krediti iznose 6,1 milijardu KM ili 58,4% bruto bilansne aktive i veći su za 263,6 miliona KM ili 5% u odnosu na kraj 2022. godine.

U toku 2023. godine banke su izvršile računovodstveni otpis glavnice kredita u iznosu od 16,1 milion KM i trajni otpis glavnice kredita u iznosu od 9,6 miliona KM.

Sektorska struktura ukupnih kredita

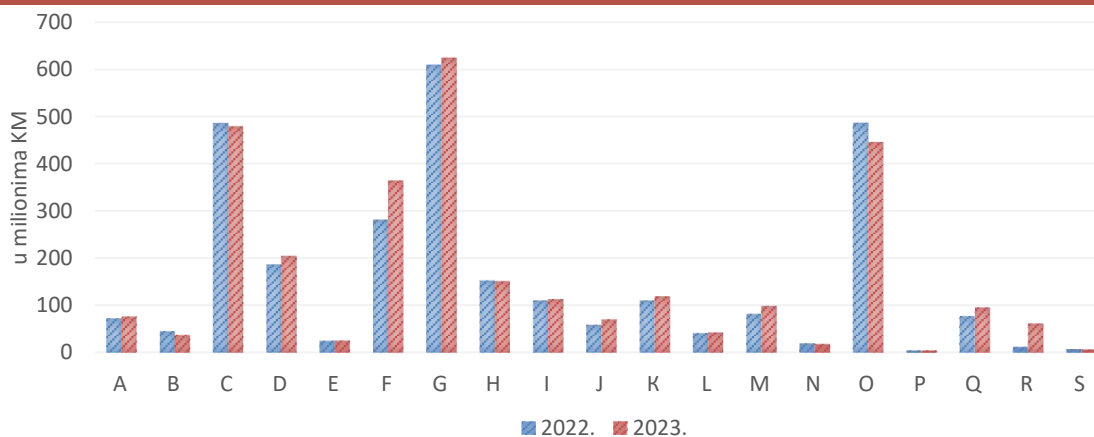
Prema prikazanoj sektorskoj strukturi ukupnih kredita najveće učešće i dalje imaju krediti dati stanovništvu i krediti dati privatnim preduzećima i društvima.

Tabela 19: Sektorska struktura ukupnih kredita							mil. KM
OPIS	2021.		2022.		2023.		Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Vlada i vladine institucije	631,5	11,1	547,9	9,5	495,5	8,2	90
Javna i državna preduzeća	237,2	4,2	325,2	5,6	341,8	5,6	105
Privatna preduzeća i društva	1.976,2	34,6	1.902,7	32,8	2.098,8	34,7	110
Neprofitne organizacije	4,8	0,1	11,5	0,2	12,9	0,2	113
Banke i bankarske institucije	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Nebankarske fin. institucije	55,1	1,0	58,8	1,0	68,1	1,1	116
Stanovništvo	2.793,1	49,0	2.924,6	50,5	3.018,0	49,8	103
Ostalo	7,3	0,1	22,1	0,4	21,5	0,4	97
UKUPNO	5.705,1	100	5.792,9	100	6.056,5	100	105

Najveći rast kredita zabilježen je kod kredita datih privatnim preduzećima i društvima za 196,1 milion KM ili 10%, kredita datih stanovništvu za 93,3 miliona KM ili 3%, kredita datih Javnim i državnim preduzećima za 16,6 miliona KM ili 5% i kredita datih nebankarskim finansijskim institucijama u iznosu od 9,2 miliona KM ili 16%, u odnosu na kraj 2022. godine. Pad kredita bilježe krediti dati Vladi i vladinim institucijama za 52,4 miliona KM ili 10% u odnosu na kraj 2022. godine.

Detaljna granska struktura kredita pravnih lica i kretanje kroz dva uporedna perioda prikazano je u narednom grafikonu.

Grafikon 19: Granska struktura kredita pravnih lica

LEGENDA

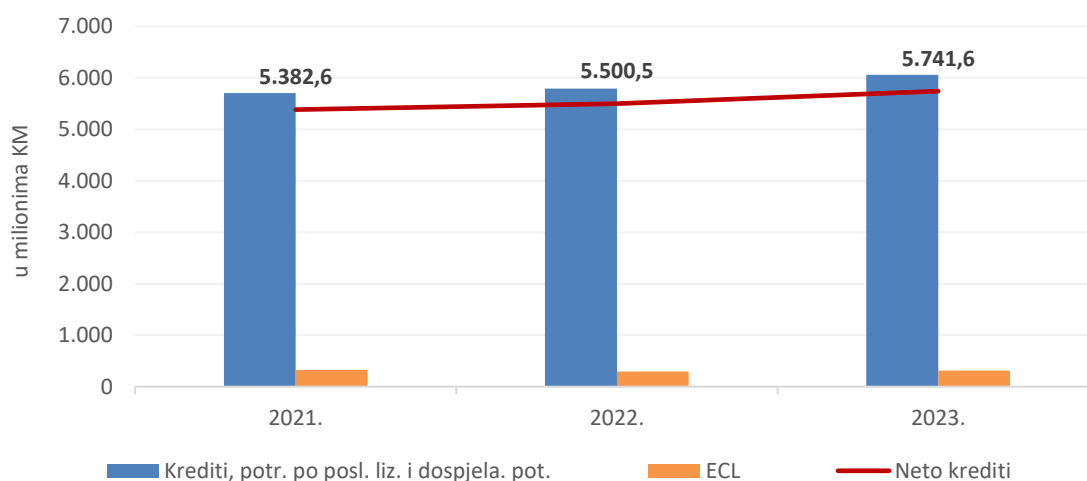
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja
B Vađenje ruda i kamena	L Poslovanje nekretninama
C Prerađivačka industrija	M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti
D Proizvodnja i snadbijevanje elekt. energijom, gasom, parom i klimatizacija	N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti
E Snadbijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije životne sredine	O Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje
F Građevinarstvo	P Obrazovanje
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada
H Saobraćaj i skladištenje	R Umjetnost, zabava i rekreacija
I Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	S Ostale uslužne djelatnosti
J Informacije i komunikacije	

U strukturi ukupnih kredita (pravna lica i stanovništvo) najveći procenat od 32,3% odnosi se na finansiranje opšte potrošnje stanovništva, 14,5% se odnosi na finansiranje stambenih potreba stanovništva, a zatim slijede: 10,3% trgovina, 7,9% prerađivačka industrija, 7,4% javna uprava, 6% građevinarstvo, 3,4% proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija, a 18,2% se odnosi na sve ostale sektore (Prilog br. 2).

Neto krediti

Neto krediti predstavljaju bruto kredite umanjene za ECL po Odluci o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka⁴³. Stanje i kretanje neto kredita banaka Republike Srpske vidi se iz sljedećeg grafikona:

Grafikon 20: Neto krediti

Neto krediti iznose 5,7 milijardi KM i veći su za 241,2 miliona KM ili 4% u odnosu na kraj 2022. godine. Krediti, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja su veći za 263,6 miliona KM ili 5%, a ECL je veći za 22,5 miliona KM ili 8% u odnosu na kraj 2022. godine. Pokrivenost ukupnih kredita očekivanim kreditnim gubicima (ECL) iznosi 5,2% (na dan 31.12.2022. godine je iznosila 5% ukupnih kredita).

Ročna struktura kredita

Kratkoročni krediti veći su za 8,3 miliona KM ili 1%, a dugoročni krediti su veći za 256,2 miliona KM ili 5% u odnosu na kraj 2022. godine. Dugoročni krediti u ukupnim kreditima učestvuju sa 84,7% i povećali su svoje učešće za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine. Dospjela potraživanja su manja za 0,8 miliona KM ili 1% u odnosu na kraj 2022. godine. Najveće smanjenje bilježe dospjela potraživanja privatnih preduzeća i društava (u iznosu od 2 miliona KM ili 3%), dok dospjela potraživanja stanovništva imaju povećanje (u iznosu od 0,7 hiljada KM ili 1%).

Tabela 20: Ročna struktura kredita

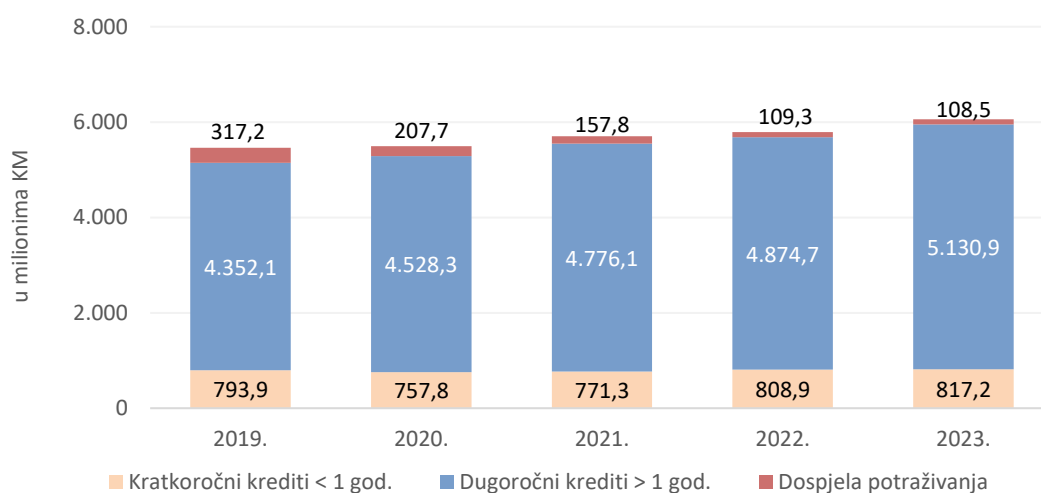
OPIS	mil. KM								
	Kratk. krediti < 1 god.			Dugor. krediti >1 god.			Dospjela potraživanja		
	2022.	2023.	Indeks	2022.	2023.	Indeks	2022.	2023.	Indeks
Vlada i vladine institucije	5,9	3,0	50	541,3	491,8	91	0,6	0,7	122
Javna i državna preduzeća	48,9	48,0	98	276,1	293,6	106	0,3	0,3	99
Privatna preduzeća i društva	563,4	571,7	101	1.280,5	1.470,3	115	58,8	56,8	97
Neprofitne organizacije	0,1	0,3	253	11,3	12,6	111	0,1	0,1	103
Banke i bankarske institucije	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Nebankarske fin. institucije	4,9	5,5	112	54,0	62,6	116	0,0	0,0	-
Stanovništvo	177,5	188,7	106	2.697,6	2.779,1	103	49,5	50,2	101
Ostalo	8,2	0,1	1	13,9	21,0	151	0,0	0,4	1881
UKUPNO	808,9	817,2	101	4.874,7	5.130,9	105	109,3	108,5	99

⁴³ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 48/19, 109/19, 73/21, 35/23 и 101/23

U strukturi kratkoročnih i dugoročnih kredita dominantno učešće imaju krediti dati privatnim preduzećima i društvima i stanovništvu. Dugoročni krediti dati stanovništvu imali su rast od 81,5 miliona KM ili 3% u odnosu na kraj 2022. godine, a u ukupnim dugoročnim kreditima učestvuju sa 54,2%. Dugoročni krediti dati privatnim preduzećima i društvima povećali su se za 189,8 miliona KM ili 15% u odnosu na kraj 2022. godine, a u ukupnim dugoročnim kreditima učestvuju sa 28,7%.

Kratkoročni krediti stanovništva su veći za 11,2 miliona KM ili 6%, u odnosu na kraj 2022. godine, a u ukupnim kratkoročnim kreditima učestvuju sa 23,1%. Kratkoročni krediti privatnim preduzećima i društvima su veći za 8,3 miliona KM ili 1% u odnosu na kraj 2022. godine, a u ukupnim kratkoročnim kreditima učestvuju sa 70%.

Grafikon 21: Ročna struktura kredita

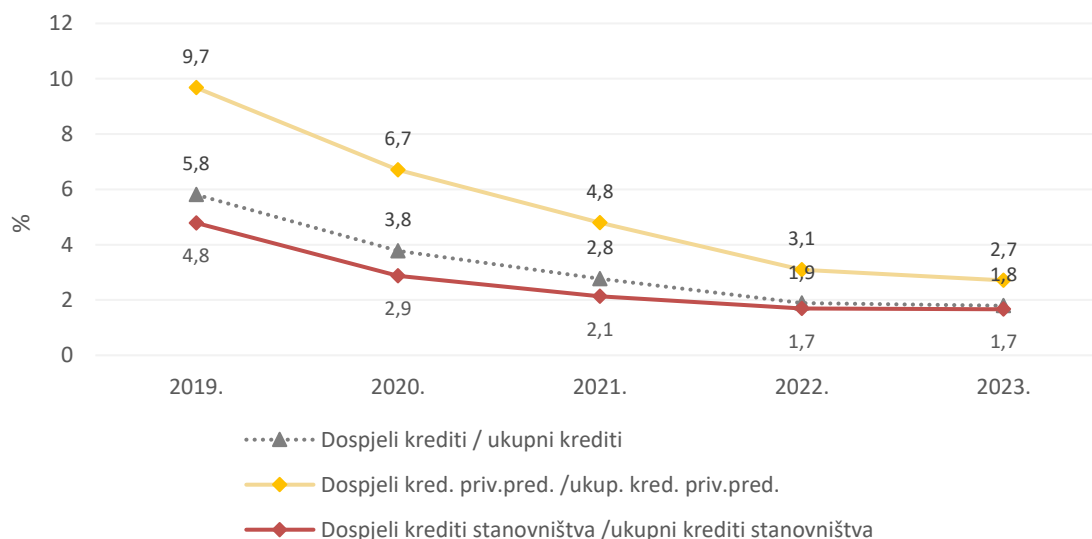

Promjene ročne strukture kredita prikazane su prethodnim grafikonom kroz seriju od pet uporednih perioda, počev od 2019. godine.

Dospjela potraživanja po kreditima

Dospjela potraživanja po kreditima privatnih preduzeća i društava i dospjela potraživanja po kreditima stanovništva zajedno čine 98,7% ukupnih dospjelih potraživanja.

Grafikon 22: Odnos dospjelih kreditnih potraživanja i ukupnih kredita

Na dan 31.12.2023. godine, stopa dospjelih kredita u odnosu na ukupne kredite iznosi 1,8% (sa 31.12.2022. godine bila je 1,9%), stopa dospjelih kredita privatnih preduzeća i društava u odnosu na ukupne kredite date privatnim preduzećima i društvima iznosi 2,7% (sa 31.12.2022. godine bila je 3,1%) i stopa dospjelih kredita stanovništva u odnosu na ukupne kredite stanovništva iznosi 1,7% (sa 31.12.2022. godine bila je 1,7%).

Valutna struktura kredita

Prema valutnoj strukturi kredita, krediti odobreni sa valutnom klauzulom u ukupnim kreditima učestvuju sa 48%, krediti odobreni u stranoj valuti (EUR) sa 2,3%, te krediti u domaćoj valuti sa 49,7%.

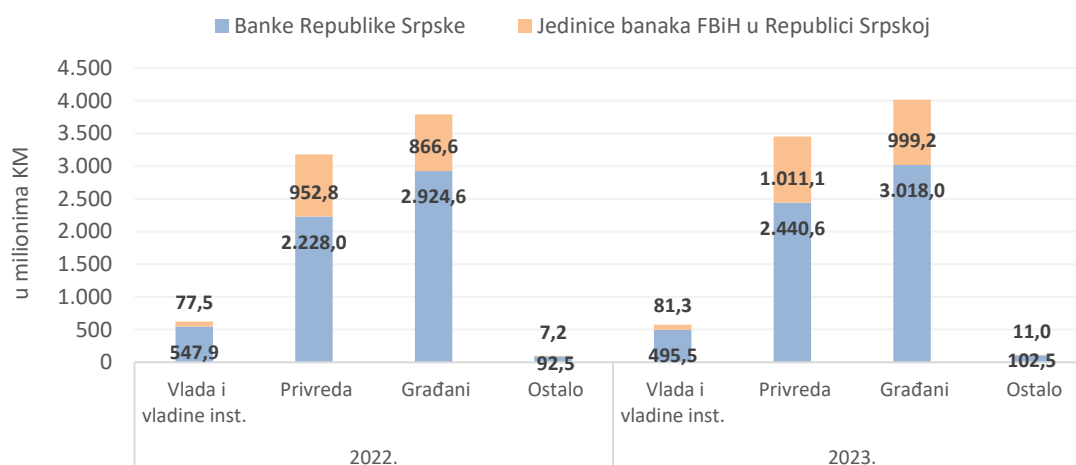
Ročna i sektorska struktura kredita banaka Republike Srpske i poslovnih jedinica banaka iz Federacije BiH

Ročna i sektorska struktura plasiranih kredita banaka sa sjedištem iz Republike Srpske i filijala i poslovnih jedinica banaka sa sjedištem iz Federacije BiH je vrlo slična. Odnosno, vidimo da su najzastupljeniji krediti plasirani privredi i stanovništvu, te da su orijentisani na dugoročno kreditiranje.

Ukupno plasirani krediti u Republici Srpskoj sa 31.12.2023. godine iznose 8,2 milijarde KM i veći su za 6% u odnosu na kraj 2022. godine, od čega krediti organizacionih dijelova banaka čije je sjedište u Federaciji BiH iznose 2,1 milijardu KM ili 25,8% ukupnih kredita plasiranih u Republici Srpskoj zaključno sa krajem 2023. godine i imaju rast od 198,5 miliona KM ili 10,4% u odnosu na kraj 2022. godine. Ukupni krediti organizacionih dijelova banaka iz Republike Srpske (tri banke) koji posluju na području Federacije BiH sa 31.12.2023. godine iznose 282,1 milion KM i u 2023. godini su porasli za 1,9 miliona KM ili 1% u odnosu na kraj 2022. godine.

Uporedni pregled najzastupljenijih grana iz sektorske strukture kredita banaka iz Republike Srpske i poslovnih jedinica banaka iz Federacije BiH koje posluju na području Republike Srpske prikazan je u sljedećem grafikonu.

Grafikon 23: Sektorska struktura kredita banaka Republike Srpske i poslovnih jedinica banaka iz Federacije BiH

Kreditni stanovništvu

Ukupni krediti dati stanovništvu koje su plasirale banke iz Republike Srpske i organizacioni dijelovi banaka sa sjedištem u Federaciji BiH koji posluju na području Republike Srpske sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iznose 4 milijarde KM i veći su za 226 miliona KM ili 6% u odnosu na kraj 2022. godine.

Od ukupnih kredita stanovništvu, banke iz Republike Srpske plasirale su 3,1 milijardu KM ili 75,1% ukupnih kredita stanovništva, dok su poslovne jedinice banaka čije je sjedište u Federaciji BiH plasirale 999,2 miliona KM ili 24,9% ukupnih kredita stanovništva.

Kratkoročni krediti dati stanovništvu veći su za 13,7 miliona KM ili 5% u odnosu na kraj 2022. godine i čine 6,9% ukupnih kredita datih stanovništvu.

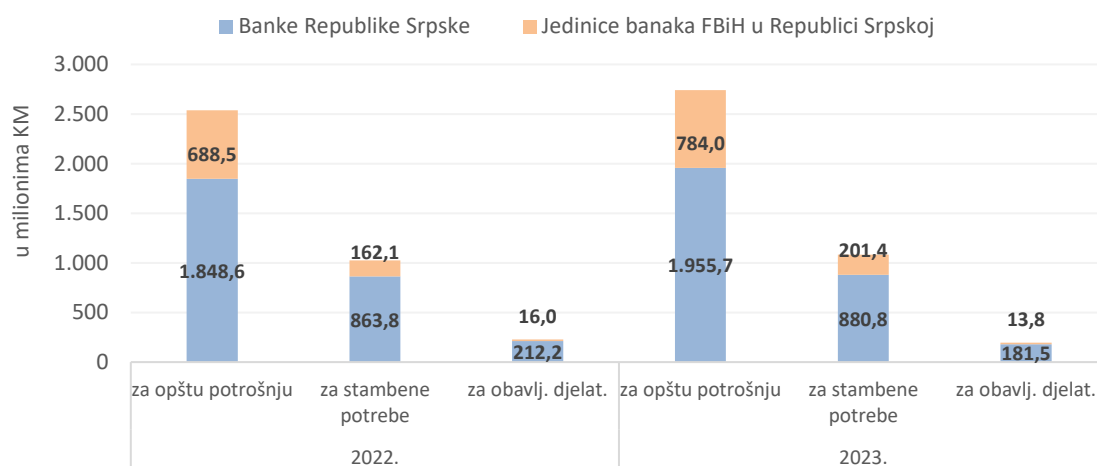
Dugoročni krediti dati stanovništvu veći su za 212,2 miliona KM ili 6% u odnosu na kraj 2022. godine i čine 93,1% ukupnih kredita datih stanovništvu.

U strukturi ukupnih kredita stanovništvu, kratkoročni krediti za opštu potrošnju čine 5,7% ukupnih kredita datih stanovništvu i veći su za 12,6 miliona KM ili 6% u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi ukupnih kredita stanovništvu, dugoročni krediti za opštu potrošnju čine 62,5% ukupnih kredita datih stanovništvu i veći su za 190 miliona KM ili 8%.

Krediti za stambene potrebe (kratkoročni i dugoročni) čine 26,9% ukupnih kredita datih stanovništvu i veći su za 56,20 miliona KM ili 5,5% u odnosu na kraj 2022. godine.

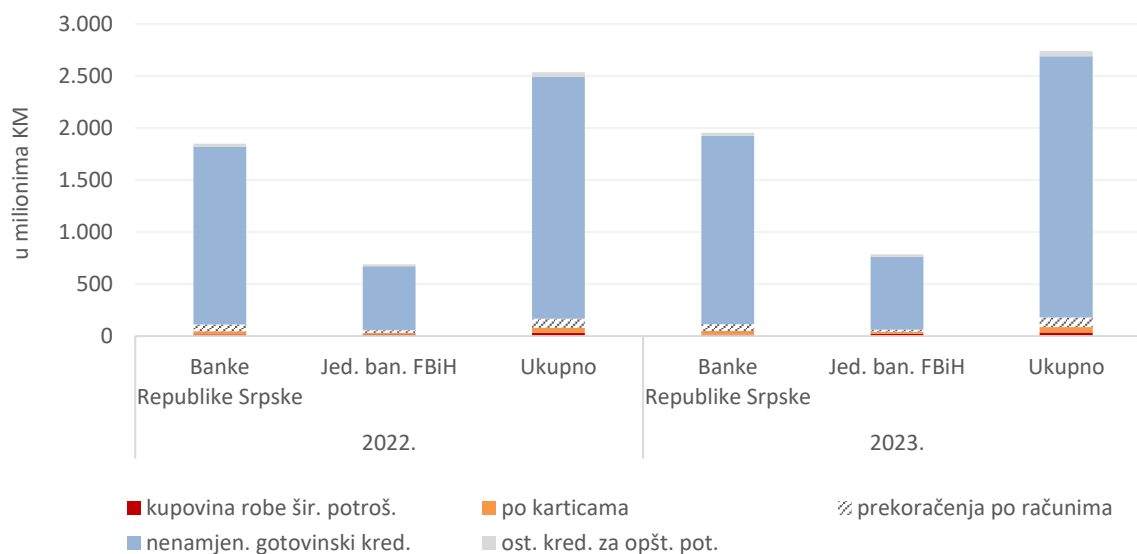
Krediti za obavljanje djelatnosti (kratkoročni i dugoročni) čine 4,9% ukupnih kredita datih stanovništvu i manji su za 32,8 miliona KM ili 14,4% u odnosu na kraj 2022. godine.

Grafikon 24: Struktura kredita stanovništva

Prethodni grafikon prikazuje sektorsku strukturu kredita stanovništva plasiranih od strane banaka iz Republike Srpske i poslovnih jedinica banaka iz Federacije BiH.

Grafikon 25: Namjenska struktura kredita stanovništvu za opštu potrošnju

Ukupni krediti stanovništvu za opštu potrošnju iznose 2,7 milijardi KM i veći su za 202,6 miliona KM ili 8%, u odnosu na kraj 2022. godine.

Prema namjenskoj strukturi kredita plasiranih stanovništvu za opštu potrošnju, nenamjenski gotovinski krediti čine 91,6% ukupnih kredita za opštu potrošnju stanovništva i veći su za 185,5 miliona KM ili 8%.

Zaduženost stanovništva po kreditima bankarskog sektora

U sljedećoj tabeli prikazano je kretanje ukupnih kredita datih stanovništvu od strane banaka iz Republike Srpske i poslovnih jedinica banaka iz Federacije BiH:

Tabela 21: Zaduzenost stanovništva po kreditima (osim kredita za obavljanje djelatnosti)				mil. KM
OPIS	2021.	2022.	2023.	Indeks
Kreditni stanovništvo				-
1. banke iz Republike Srpske	2.591,3	2.712,5	2.836,4	105
2. poslovne jedinice banaka iz Republike Srpske u FBiH	111,7	111,5	97,5	87
3. poslovne jedinice banaka iz FBiH u Republici Srpskoj	771,4	850,6	985,4	116
UKUPNO (1-2+3)	3.251,0	3.451,6	3.724,4	108
Broj stanovnika iz Republike Srpske	1.128.309	1.120.236	1.120.236	
Zaduženost po stanovniku Republike Srpske (u KM)	2.881,3	3.081,2	3.324,6	108

Prema posljednjoj Objavi Zavoda za statistiku Republike Srpske⁴⁴ broj stanovnika u Republici Srpskoj je 1.120.236, a ukupan iznos kredita datih stanovništvu iznosi 3.724,4 miliona KM, što daje kreditnu zaduženost po stanovniku u iznosu od 3.324,6 KM (sa 31.12.2022. godine iznosila je 3.081,2 KM).

Ukupno prikupljeni depoziti i plasirani krediti u Republici Srpskoj

Poslovne jedinice banaka koje imaju sjedište u Federaciji BiH, a posluju u Republici Srpskoj imaju rast depozita od 2% i rast kredita od 10% u odnosu na kraj 2022. godine.

Tabela 22: Prikupljeni depoziti i plasirani krediti					mil. KM	
OPIS	2022.		2023.		Indeks depozita	Indeks kredita
	Depoziti	Kredit	Depoziti	Kredit		
1. Banke Republike Srpske	7.595,2	5.792,9	7.740,1	6.056,5	102	105
2. Poslovne jedinice banaka Federacije BiH	1.181,5	1.904,1	1.201,2	2.102,6	102	110
3. UKUPNO	8.776,7	7.697,0	8.941,3	8.159,1	102	106
4. Minus: Poslovne jed. banaka iz Republike Srpske u Federaciji BiH	454,6	280,2	624,8	282,1	137	101
5. UKUPNO	8.322,1	7.416,8	8.316,5	7.877,0	100	106

Poslovne jedinice banaka koje imaju sjedište u Republici Srpskoj, a posluju na području Federacije BiH imaju rast depozita od 37% i rast kredita od 1%, u odnosu na kraj 2022. godine. Na ukupnom nivou, depoziti se nalaze na približno istom nivou, dok su krediti veći za 6% u odnosu na kraj 2022. godine.

⁴⁴ [Zavod za statistiku Republike Srpske mjesečni statistički pregled decembar 2023](#)

2.2. Profitabilnost

Struktura bilansa uspjeha bankarskog sektora Republike Srpske sa 31.12.2022. i 31.12.2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

Tabela 23: Bilans uspjeha bankarskog sektora Republike Srpske					mil. KM
OPIS	2022.		2023.		Indeks
	Iznos	%	Iznos	%	
1. PRIHODI PO KAMATAMA I SL. PRIHODI					
a) Prihodi od kamata i slični prihodi	329,6	60,0	409,4	63,0	124
b) Operativni prihodi	219,6	40,0	240,8	37,0	110
2. UKUPNI PRIHODI (1.a+1.b)	549,2	100	650,2	100	118
3. RASHODI					
a) Rashodi po kamatama i slični rashodi	50,3	12,7	56,8	12,9	113
b) Poslovni i direktni rashodi	96,5	24,3	104,3	23,6	108
v) Operativni rashodi	249,4	62,9	280,1	63,5	112
4. UKUPNI RASHODI (3.a+3.b+3.v)	396,3	100	441,2	100	111
UKUPNI PRIHODI - RASHODI (2.- 4.)	152,9		209,0		137
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	152,9		209,0		137
GUBITAK	0,0		0,0		-
POREZI	13,3		19,7		148
Dobit po osnovu poveć.odl.por.sredst. i smanj.odl.por.obav.	0,8		1,3		159
Gubit. po osnovu smanj.odl.por.sredst. i poveć.odl.por.obav.	1,1		1,4		121
NETO-DOBIT	139,3		189,3		136
NETO - GUBITAK	0,0		0,0		-

Ukupni prihodi banaka sa 31.12.2023. godine iznose 650,2 miliona KM i veći su za 101 milion KM ili 18% u odnosu na kraj 2022. godine.

Prihodi od kamata i slični prihodi iznose 409,4 miliona KM i veći su za 79,9 miliona KM ili 24%, a operativni prihodi iznose 240,8 miliona KM i veći su za 21,1 milion KM ili 10%, u odnosu na kraj 2022. godine.

U strukturi prihoda od kamata i sličnih prihoda i dalje su najznačajniji prihodi po kamatama na kredite koji iznose 324,0 miliona KM ili 79,1% ukupnih prihoda od kamata sa rastom u iznosu od 49,1 milion KM ili 18%, u odnosu na kraj 2022. godine. Prihod iz poslovanja sa hartijama od vrijednosti iznosi 36,8 miliona KM ili 9% ukupnih prihoda od kamata i sličnih prihoda sa stopom rasta od 47%, u odnosu na kraj 2022. godine, dok ostali prihodi od kamata i slični prihodi iznose 30,6 miliona KM sa učešćem od 7,5% i veći su za 2,5 miliona KM ili 9% (prihodi od naknada po kreditnim poslovima, po plasmanima drugim bankama i kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija i slično).

Operativni prihodi iznose 240,8 miliona KM i čine 37% ukupnih prihoda sa rastom u iznosu od 21,1 milion KM ili 10%, u odnosu na kraj 2022. godine. Strukturu operativnih prihoda čine: prihodi po osnovu izvršenih usluga platnog prometa u iznosu od 165,5 miliona KM ili 68,7% ukupnih operativnih prihoda sa rastom od 17,5 miliona KM ili 12% u odnosu na kraj 2022. godine, zatim prihodi po osnovu poslovanja sa devizama u iznosu od 21,9 miliona KM ili 9,1% ukupnih operativnih prihoda sa padom od 800 hiljada KM ili 3,6%, prihodi po vanbilansnim poslovima u iznosu od 12,6 miliona KM ili 5,2% ukupnih operativnih prihoda sa rastom od 1,4 miliona KM ili 13%, prihodi od naknada po kreditima u iznosu od 4,7 miliona KM ili 2% ukupnih operativnih prihoda sa padom od 12,1%, te ostali operativni prihodi u ukupnom iznosu od 35,8 miliona KM ili 14,9% ukupnih operativnih prihoda sa rastom od 11% ili u iznosu od 3,7 milion KM (ostale operativne prihode čine prihodi od poslova trgovanja, neto pozitivne kursne razlike, prihodi po osnovu naplaćenih otpisanih potraživanja, zakupnina, prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja, prihodi po učešću u kapitalu drugih pravnih lica i drugi prihodi), a sve u odnosu na kraj 2022. godine.

Ukupni rashodi bankarskog sektora iznose 441,2 miliona KM i veći su za 44,9 miliona KM ili 11%, u odnosu na kraj 2022. godine.

Prema strukturi ukupnih rashoda bankarskog sektora, rashodi po kamatama i slični rashodi iznose 56,8 miliona KM ili 12,9% ukupnih rashoda i veći su za 6,5 miliona KM ili 13%, u odnosu na kraj 2022. godine.

Poslovni i direktni rashodi iznose 104,3 miliona KM ili 23,6% ukupnih rashoda i veći su za 7,8 miliona KM ili 8%, sastoje se od: troškova rezervi za opšti kreditni rizik i potencijalne kreditne i druge gubitke po bilansu i rezervisanja po vanbilansu (formiranih primjenom Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka) u iznosu od 47,1 milion KM ili 45,2% ukupnih poslovnih i direktnih rashoda sa rastom od 2,3 miliona KM ili 5%, te ostalih poslovnih i direktnih troškova (rashodi po osnovu naknada i provizija i slično) u iznosu od 57,2 miliona KM ili 54,8% ukupnih poslovnih i direktnih troškova sa rastom od 5,5 miliona KM ili 11%, u odnosu na kraj 2022. godine.

Operativni rashodi iznose 280,1 milion KM ili 63,5% ukupnih rashoda i veći su za 30,7 miliona KM ili 12%, u odnosu na kraj 2022. godine. Ovi rashodi odnose se na troškove plata i doprinosa u iznosu od 120,2 miliona KM, a veći su za 9,9 miliona KM ili 9%, u odnosu na kraj 2022. godine, zatim na troškove poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija u iznosu od 73 miliona KM i nalaze se na približno istom nivou u odnosu na kraj 2022. godine, te na ostale operativne troškove u iznosu od 86,9 miliona KM (većim dijelom se odnose na nematerijalne troškove, negativne kursne razlike, rashodovanje i otpis osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja, troškove poreza i doprinosa, troškove rezervisanja za obaveze, gubitke po osnovu prodaje osnovnih sredstava i ostale troškove) koji su veći za 20,7 miliona KM ili 31%, u odnosu na isti period 2022. godine.

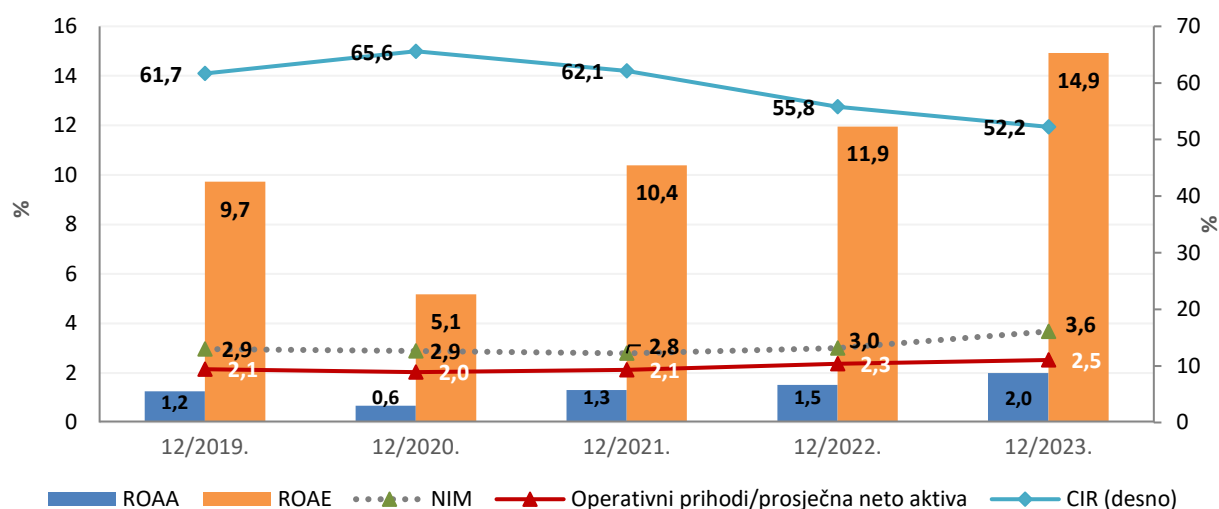
U ovom izvještajnom periodu banke su ostvarile veći rast ukupnih prihoda (18%) u odnosu na rast ukupnih rashoda (11%).

Na osnovu izvještaja banaka bankarskog sektora Republike Srpske za 2023. godinu, sve banke su iskazale neto dobit u ukupnom iznosu od 189,3 miliona KM koja je veća za 50 miliona ili 36%, u odnosu na 2022. godinu.

Koeficijenti profitabilnosti

Koeficijenti profitabilnosti bankarskog sektora mjereni na bazi godišnjeg nivoa neto dobiti i prosječnog stanja aktive i kapitala (13-mjesečni prosjek) za pet izvještajnih perioda su prikazani u sljedećoj tabeli:

Grafikon 26: Koeficijenti profitabilnosti

NIM (eng. Net Income Margin): Neto kamatni prihod/prosječna neto aktiva

CIR (eng. Cost-income Ratio) : Operativni rashodi/ Ukupni prihodi umanjeno za ostale poslovne i direktne troš.

Pregled koeficijenata profitabilnosti pokazuje značajan rast profitabilnosti banaka. Koeficijent ROAA iznosi 2% i veći je za 0,5 procentnih poena, ROAE iznosi 14,9% i veći je za 3 procentna poena, NIM iznosi 3,6% i

veći je za 0,7 procentnih poena, dok CIR iznosi 52,2% i manji je za 3,5 procentnih poena, u odnosu na 2022. godinu.

2.3. Rizici poslovanja banaka

U skladu sa propisima Agencije, banke su dužne usvojiti i provoditi adekvatne politike i postupke upravljanja rizicima, te uspostaviti adekvatan nivo, obim i način kontrole i izvještavanja o rizicima.

2.3.1. Kreditni rizik

Kreditni i drugi plasmani imaju najveće učešće u ukupnoj strukturi aktive i njen su najrizičniji dio. Kreditni portfolio čini 58,4% bruto bilansne aktive. Od kvaliteta kredita, odnosno stepena naplativosti kredita u najvećoj mjeri zavisi stabilnost i uspješnost poslovanja svake banke i bankarskog sektora u cjelini.

2.3.2. Klasifikacija aktive

U sljedećoj tabeli prikazan je pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora i očekivani kreditni gubitak za bilansne izloženosti i rezervisanja za pokriće očekivanih kreditnih gubitaka za vanbilansne izloženosti (ECL) koje banka knjigovodstveno evidentira kroz bilans uspjeha.

Tabela 24: Ukupna finansijska imovina prema načinu vrednovanja i ECL									mil. KM
FINANSIJSKA IMOVINA	2021.			2022.			2023.		
	Iznos	ECL	Stopa pokr.	Iznos	ECL	Stopa pokr.	Iznos	ECL	Stopa pokr.
UKUPNO	10.861,4	353,7	3,3	11.153,5	325,7	2,9	11.568,8	356,5	3,1
Bilans	9.677,7	341,0	3,5	9.876,2	312,9	3,2	10.175,6	339,6	3,3
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	8.524,4	335,8	3,9	8.583,7	305,1	3,6	9.102,8	330,3	3,6
Novčana sredstva, novč. pot. i ost. depoz. po viđenju	2.762,1	3,2	0,1	2.677,1	6,0	0,2	2.588,9	6,5	0,3
Dužničke hartije od vrijednosti	25,9	0,0	0,1	86,4	0,1	0,1	426,6	2,8	0,6
Kredit	5.705,1	322,5	5,7	5.792,9	292,4	5,0	6.056,5	314,9	5,2
Ostala aktiva	31,2	10,0	32,1	27,4	6,6	24,0	30,8	6,0	19,6
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	12,5	0,0		12,9	0,0		15,2	0,0	
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat*	1.076,9	0,0		1.198,6	0,0		967,4	0,0	
Ostala finansijska potraživanja	63,9	5,2	8,2	81,0	7,8	9,6	90,1	9,3	10,3
Vanbilans	1.183,7	12,7	1,1	1.277,2	12,8	1,0	1.393,2	17,0	1,2
Izdate garancije	549,4	5,4	1,0	641,5	6,3	1,0	732,0	9,9	1,4
Nepokriveni akreditivi	5,6	0,0	0,5	0,8	0,0	0,5	0,9	0,0	0,7
Neopozivo odobreni, neiskorišteni krediti	628,3	7,2	1,2	634,2	6,5	1,0	660,0	7,1	1,1
Ostale potencijalne obaveze banke	0,5	0,0	0,9	0,7	0,0	0,9	0,3	0,0	0,6

*U skladu sa regulativom ECL na dužničke hartije od vrijednosti evidentiran je kroz ostali uk. rezultat kao stavka kapitala.

Ukupna izloženost banaka na dan 31.12.2023. godine iznosi 11,6 milijardi KM i veća je za 415,3 miliona KM ili 3,7%, od čega se 10,2 milijarde KM odnosi na bilansne izloženosti, a 1,4 milijarde KM na vanbilansne izloženosti.

U ovom izvještajnom periodu došlo je do rasta bilansnih izloženosti za 299,4 miliona KM ili 3% kao i rasta vanbilansnih izloženosti za 115,9 miliona KM ili 9,1%, u odnosu na kraj 2022. godine. Najveće učešće u ukupnoj finansijskoj imovini ima finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku koja ima rast od 519,1 milion KM ili 6% (kredit čine 67% i imaju rast od 263,6 miliona KM ili 4,6%, dok novčana sredstva čine 28,4% i imaju pad od 88,2 miliona KM ili 3,3%, u odnosu na kraj 2022. godine).

Stopa ECL na ukupnu finansijsku imovinu iznosi 3,1% i veća je za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2022. godine.

U sljedećoj tabeli prikazan je pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora, razvrstanih prema nivoima kreditnog rizika sa pripadajućim ECL i stopom pokrivenosti:

Tabela 25: Ukupna finansijska imovina prema nivoima kreditnog rizika									mil. KM
FINANSIJSKA IMOVINA	2021.			2022.			2023.		
	Iznos	ECL	Stopa pokrив.	Iznos	ECL	Stopa pokrив.	Iznos	ECL	Stopa pokrив.
UKUPNO	10.861,4	353,7	3,3	11.153,5	325,7	2,9	11.568,8	356,5	3,1
Nivo kreditnog rizika 1	9.830,6	71,8	0,7	10.222,6	76,5	0,7	10.501,4	84,6	0,8
Nivo kreditnog rizika 2	787,9	82,9	10,5	700,1	76,9	11,0	826,3	88,5	10,7
Nivo kreditnog rizika 3	242,8	199,0	81,9	230,8	172,2	74,6	241,0	183,4	76,1
Bilans	9.677,7	341,0	3,5	9.876,2	312,9	3,2	10.175,6	339,6	3,3
Nivo kreditnog rizika 1	8.720,0	64,7	0,7	9.037,7	68,4	0,8	9.239,6	76,3	0,8
Nivo kreditnog rizika 2	715,6	77,6	10,8	608,8	72,6	11,9	697,1	80,3	11,5
Nivo kreditnog rizika 3	242,1	198,8	82,1	229,7	171,9	74,8	238,9	183,0	76,6
Vanbilans	1.183,7	12,7	1,1	1.277,2	12,8	1,0	1.393,2	17,0	1,2
Nivo kreditnog rizika 1	1.110,6	7,1	0,6	1.184,8	8,1	0,7	1.261,9	8,3	0,7
Nivo kreditnog rizika 2	72,3	5,3	7,3	91,4	4,3	4,8	129,2	8,2	6,4
Nivo kreditnog rizika 3	0,8	0,2	31,5	1,0	0,3	27,7	2,1	0,4	19,3

Bilansne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2023. godine iznose 9,2 milijarde KM i čine 90,8% ukupnih bilansnih izloženosti. U odnosu na kraj 2022. godine veće su za 201,8 miliona KM ili 2,2%.

Bilansne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 na dan 31.12.2023. godine iznose 697,1 milion KM i čine 6,8% ukupnih bilansnih izloženosti. U odnosu na kraj 2022. godine veće su za 88,4 miliona KM ili 14,5%.

Bilansne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 3 na dan 31.12.2023. godine iznose 238,9 miliona KM i čine 2,4% ukupnih bilansnih izloženosti. U odnosu na kraj 2022. godine veće su za 9,2 miliona KM ili 4%.

Vanbilansne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2023. godine iznose 1,3 milijarde KM i čine 90,6% ukupnih vanbilansnih izloženosti. Izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 iznose 129,2 miliona KM ili 9,3% ukupnih vanbilansnih izloženosti, dok je u nivo kreditnog rizika 3 raspoređeno 2,1 milion KM ili 0,1% ukupnih vanbilansnih izloženosti.

Za ukupne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1, ECL na dan 31.12.2023. godine iznosi 84,6 miliona KM i veći je za 8,1 milion KM ili 10,6% u odnosu na kraj 2022. godine.

Za ukupne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2, ECL na dan 31.12.2023. godine iznosi 88,5 miliona KM i veći je za 11,6 miliona KM ili 15,1% u odnosu na kraj 2022. godine.

Za ukupne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 3, ECL na dan 31.12.2023. godine iznosi 183,4 miliona KM i veći je za 11,2 miliona KM ili 6,5% u odnosu na kraj 2022. godine.

Stopa pokrivenosti ECL-om na ukupnom nivou iznosi 3,1% i veća je za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2022. godine. Pokrivenost ECL-om za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 iznosi 0,8% i veća je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2022. godine, pokrivenost za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 iznosi 10,7% i manja je za 0,3 procentna poena, a za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 3 stopa pokrivenosti je 76,1% i veća je za 1,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine.

U sljedećoj tabeli prikazan je pregled kredita pravnim i fizičkim licima prema nivou kreditnog rizika i pripadajući ECL:

Tabela 26: Pregled kredita pravnim i fizičkim licima prema nivou kred. rizika i pripadajući ECL									mil. KM
Kredit	2021.			2022.			2023.		
	Iznos	ECL	Stopa pokr.	Iznos	ECL	Stopa pokr.	Iznos	ECL	Stopa pokr.
Ukupno krediti	5.705,1	322,5	5,65	5.792,9	292,4	5,05	6.056,5	314,9	5,20
Pravna lica	2.912,1	171,5	5,89	2.868,3	140,9	4,91	3.038,6	158,8	5,23
Stanovništvo	2.793,1	151,0	5,41	2.924,6	151,5	5,18	3.017,9	156,1	5,17
Nivo kreditnog rizika 1	4.770,4	60,6	1,3	4.978,4	63,6	1,3	5.143,1	68,4	1,3
Pravna lica	2.364,4	30,9	1,3	2.423,1	32,0	1,3	2.481,7	32,8	1,3
Stanovništvo	2.405,9	29,7	1,2	2.555,3	31,6	1,2	2.661,3	35,6	1,3
Nivo kreditnog rizika 2	708,0	76,8	10,9	601,0	71,9	12,0	693,0	79,7	11,5
Pravna lica	431,1	48,3	11,2	329,8	36,0	10,9	439,3	46,0	10,5
Stanovništvo	276,8	28,6	10,3	271,2	35,8	13,2	253,7	33,7	13,3
Nivo kreditnog rizika 3	226,8	185,0	81,6	213,5	156,9	73,5	220,5	166,8	75,6
Pravna lica	116,5	92,3	79,2	115,3	72,9	63,2	117,6	80,1	68,1
Stanovništvo	110,3	92,7	84,1	98,2	84,1	85,6	102,9	86,8	84,3

Kredit raspoređeni u nivo kreditnog rizika 1 na dan 31.12.2023. godine iznose 5,1 milijardu KM i čine 84,9% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2022. godine veći su za 164,6 miliona KM ili 3,3%. Stopa pokrivenosti ECL za kredite raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 iznosi 1,3% (pravna lica 1,3% i fizička lica 1,3%) i u odnosu na kraj 2022. godine se nalazi na istom nivou.

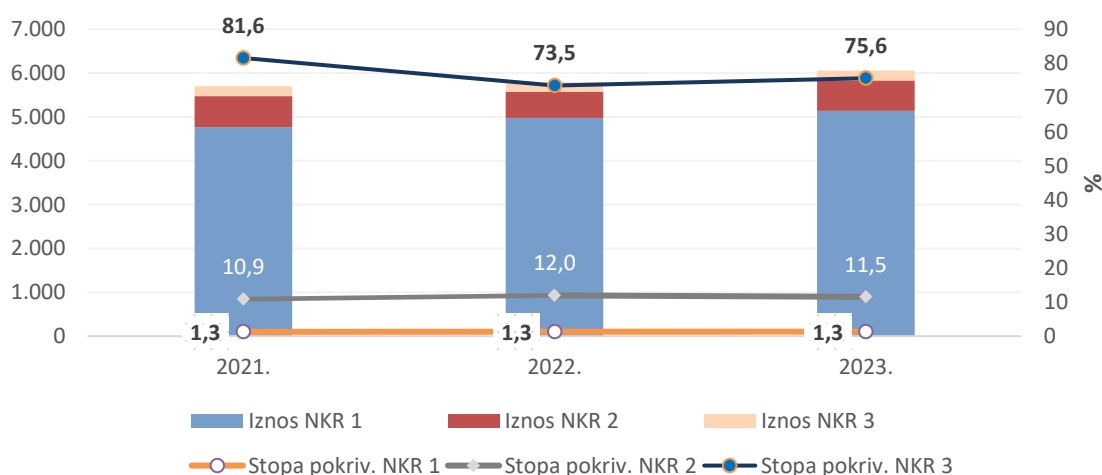
Kredit raspoređeni u nivo kreditnog rizika 2 na dan 31.12.2023. godine iznose 693,0 miliona KM i čine 11,5% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2022. godine veći su za 92 miliona KM ili 15,3%. Stopa pokrivenosti ECL za nivo kreditnog rizika 2 iznosi 11,5% (pravna lica 10,5%, fizička lica 13,3%) i u odnosu na kraj 2022. godine, manja je za 0,5 procentnih poena.

Kredit raspoređeni u nivo kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 31.12.2023. godine iznose 220,5 miliona KM i čine 3,6% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2022. godine veći su za 7 miliona KM ili 3,3%. Stopa pokrivenosti ECL za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 75,6% (pravna lica 68,1%, a fizička lica 84,3%) i u odnosu na kraj 2022. godine veća je za 2,1 procentni poen.

Od ukupnih kredita plasiranih pravnim licima koji iznose 3 milijarde KM, na NPL se odnosi 117,6 miliona KM ili 3,9% (učešće NPL, na kraju 2022. godine je 4%). Od ukupnih kredita fizičkim licima koji iznose 3 milijarde KM, na NPL se odnosi 102,9 miliona KM ili 3,4%, u odnosu na kraj 2022. godine zadržan je isti procenat.

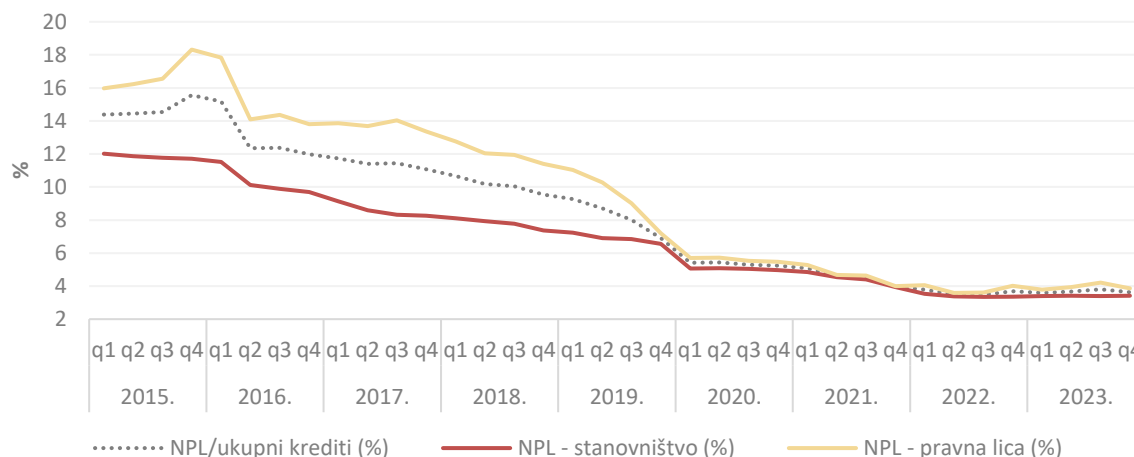
Na sljedećem grafikonu prikazano je kretanje kredita raspoređenih u tri nivoa kreditnog rizika sa pripadajućom stopom pokrivenosti, odnosno ECL, kroz tri uporedna perioda:

Grafikon 27: Krediti po nivoima kreditnog rizika sa pripadajućim stopama pokrivenosti

Kretanje NPL kroz više uporednih perioda prikazano je na sljedećem grafikonu:

Grafikon 28: Učešće NPL-a u kreditima

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji kreditnog rizika kroz tri posljednja uporedna perioda:

Tabela 27: Pokazatelji kreditnog rizika				%
OPIS	2021.	2022.	2023.	
1. Stopa NPA	2,2	2,1	2,1	
2. Stopa pokrivenosti NPA sa ECL	81,9	74,6	76,1	
3. Stopa pokrivenosti ukupne aktive sa ECL	3,3	2,9	3,1	
4. Stopa NPL	4,0	3,7	3,6	
5. Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	81,6	73,5	75,6	
6. Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	5,7	5,0	5,2	
7. Novi NPL*/ukupni prihodujući bruto krediti	-1,1	-0,2	0,1	
8. Teksaški koeficijent**	17,4	15,5	15,0	

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na uporedni period

**Nekvalitetni bruto krediti/ bilansni kapital i ECL za nekvalitetne kredite

NKR 1,2,3 - nivoi kreditnog rizika

NPL - nekvalitetni bruto krediti (NKR 3)

ECL - Očekivani kreditni gubitak

NPA- nekvalitetna aktiva (NKR 3)

Ukupni prihodujući bruto krediti (NKR1+NKR2)

2.3.3. Devizna usklađenost finansijske aktive i pasive

Devizni rizik predstavlja izloženost banke mogućem uticaju promjena deviznih kursa u zavisnosti od visine i dužine trajanja izloženosti i stepena devizne usklađenosti finansijske aktive, pasive i vanbilansa, odnosno od stepena usklađenosti deviznih novčanih tokova.

Zbog mogućnosti negativnog uticaja promjena deviznih kursa na finansijsku poziciju banke, propisani su minimalni standardi kojih se banke moraju pridržavati u obavljanju deviznih aktivnosti, donošenju i sprovođenju programa, politika i procedura za praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom.

Razlika između stavki aktive i pasive po pojedinim valutama je otvorena individualna devizna pozicija koja može biti duga ili kratka, kao i ukupna pozicija banke.

Ukupna devizna finansijska aktiva iznosi 4,6 milijardi KM i nalazi se na približno istom nivou u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi devizne aktive najznačajnija stavka su plasirani krediti sa ugovorenom deviznom klauzulom koji iznose 2,9 milijardi KM, a koji su veći za 5,3 miliona KM ili 0,2% u odnosu na kraj 2022. godine.

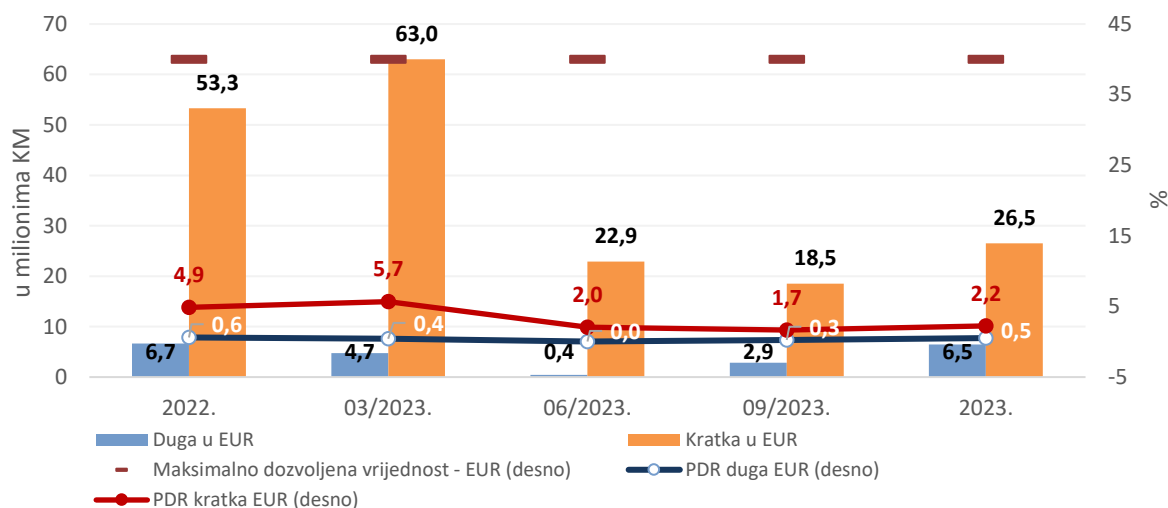
Ukupna devizna pasiva iznosi 4,6 milijardi KM i veća je za 25 miliona KM ili 1% u odnosu na kraj 2022. godine. U strukturi ovih obaveza najznačajnija stavka su ukupni devizni depoziti koji iznose 2,4 milijarde

KM i veći su za 56,1 milion KM ili 2,4% u odnosu na kraj 2022. godine i depoziti sa deviznom klauzulom koji iznose 2 milijarde KM i manji su za 36 miliona KM ili 1,8%, u odnosu na kraj 2022. godine.

Na nivou bankarskog sektora ukupna duga devizna pozicija iznosi 6,8 miliona KM i manja je za 2,2 miliona KM ili 24%, a ukupna kratka pozicija iznosi 24,2 miliona KM, a manja je za 17,2 miliona KM ili 42%, u odnosu na kraj 2022. godine.

Valuta EUR učestvuje sa 95,9% u ukupnoj finansijskoj aktivni, a 96% u ukupnim finansijskim obavezama. Kretanje devizne pozicije u EUR-u prikazano je na narednom grafikonu.

Grafikon 29: Pregled duge i kratke pozicije za EUR

PDR - pokazatelj deviznog rizika

2.3.4. Upravljanje kamatnim rizikom

Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi se, između ostalog, reguliše proces obračuna procjene promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige za svaku značajnu valutu pojedinačno i za ostale valute ukupno, netirajući pozicije imovine i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, promjenljivom kamatnom stopom i kamatnom stopom koja se mijenja na osnovu odluke organa upravljanja banke, kako bi se dobila ukupna neto ponderisana pozicija bankarske knjige koja u apsolutnom iznosu predstavlja promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige. Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala ne bi trebao da bude veći od 20%.

Na nivou bankarskog sektora Republike Srpske sa stanjem na dan 31.12.2023. godine stopa promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala iznosi 10,3% i veća je za 1,6 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine, a kako je prikazano u sljedećoj tabeli:

Tabela 28: Neto ponderisana pozicija bankarske knjige po valuti

OPIS	2021.	2022.	2023.	mil. KM Indeks 2023./2022.
1. Neto pond. poz. bank. knjige (FKS+PKS+KSOU)				
1.1. Po valuti KM (duga pozicija)	34,3	52,6	82,6	157
1.2. Po valuti EUR (duga pozicija)	55,8	44,3	43,7	98
1.3. Po ostalim valutama (kratka pozicija)	-2,1	-1,8	-3,5	-
2. Promjena ek. vrijednosti 1.1 + 1.2 + 1.3	93,0	95,2	122,7	129
3. Regulatorni kapital	1.005,8	1.089,3	1.188,3	109
PROMJENA EKON. VR./REG. KAPITAL * 100 (%)	9,3	8,7	10,3	118,2

*FKS-fiksna kamatna stopa/PKS-promjenjiva kamatna stopa/KSOU - kamatna stopa koja se mijenja na osnovu odluke organa upravljanja banke

Posmatrajući pojedinačne banke koeficijent promjene ekonomske vrijednosti se kretao u rasponu od 2,6% do 16,3%.

2.3.5. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite, odnosno primljene depozite u izvještajnom periodu. Efektivna kamatna stopa je tržišna cijena bankarskih proizvoda, odnosno usluga.

Tabela 29: Prosječne ponderisane kamatne stope na kredite

%

O P I S	2022.				2023.			
	Banke Republike Srpske		Jed. banaka Federacije BiH		Banke Republike Srpske		Jed. banaka Federacije BiH	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
Pond. kam. stope na kratk. kredite	3,99	4,74	2,05	2,31	4,73	5,61	1,95	2,14
Kreditni vlad i vlad. inst.	3,52	3,70			7,62	7,91		
Privredi	3,68	4,26	1,99	2,17	4,40	5,11	1,91	2,07
Kreditni bankama i drugim fin. inst.	3,54	4,35			3,44	3,85		
Stanovništvu	9,05	12,56	7,74	15,66	9,20	12,45	8,26	15,48
Ostali krediti	2,32	2,59	7,75	9,05	7,44	10,87	7,75	9,08
Pond. kam. stope na dug. kredite	5,53	6,52	4,47	5,45	6,14	7,32	5,02	6,05
Kreditni vlad i vlad. inst.	4,58	4,74	2,68	2,84	6,40	6,66	6,17	6,53
Privredi	5,17	5,61	3,66	4,17	6,08	7,03	4,42	4,75
Kreditni bankama i drugim fin. inst.	4,24	4,51	2,85	2,96	4,68	5,14		
Stanovništvu	5,89	7,36	4,95	6,20	6,28	7,81	5,16	6,37
Stambeni krediti	3,92	4,35	3,27	3,93	4,20	4,85	3,62	4,10
Ostali krediti	4,34	4,74			5,77	6,13	5,20	5,55
Pond. kam. stope na ukupne kredite	5,10	6,03	3,63	4,35	5,84	6,95	3,60	4,25

NKS = nominalne kamatne stope; EKS = efektivne kamatne stope

Prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa na ukupne kredite banaka iz Republike Srpske zaključno sa 31.12.2023. godinu iznosi 5,84% i veća je za 0,74 procentna poena, a ukupna prosječna efektivna kamatna stopa iznosi 6,95% i veća je za 0,92 procentna poena u odnosu na 2022. godinu.

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupne kredite u posmatranom periodu kod jedinica banaka iz Federacije BiH koje posluju u Republici Srpskoj je 4,25% i manja je za 0,10 procentnih poena u odnosu na 2022. godinu. Jedinice banaka iz Federacije BiH koje posluju u Republici Srpskoj imaju prosječnu ponderisanu efektivnu kamatnu stopu nižu za 2,70 procentnih poena u odnosu na prosječnu ponderisanu efektivnu kamatnu stopu na ukupne kredite banaka iz Republike Srpske.

Prosječne ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope za 2022. i 2023. godinu izračunate su na osnovu mjesečnih izvještaja koje dostavljaju banke iz Republike Srpske i poslovne jedinice banaka iz Federacije BiH, a koje posluju u Republici Srpskoj.

Prosječne ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope po oročenim depozitima za 2023. godinu izračunate na osnovu mjesečnih izvještaja, za bankarski sektor Republike Srpske i za poslovne jedinice banaka iz Federacije BiH koje posluju u Republici Srpskoj, vide se iz sljedeće tabele:

Tabela 30: Prosječne ponderisane kamatne stope na depozite

%

O P I S	2022.				2023.			
	Banke Republike Srpske		Jed. banaka Federacije BiH		Banke Republike Srpske		Jed. banaka Federacije BiH	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
Pond. kamatne stope na kratk. depozite	0,64	0,64	0,26	0,26	1,66	1,65	0,34	0,35
Pond. kamatne stope na dugor. depozite	1,50	1,50	0,30	0,30	2,33	2,33	1,61	1,61
Pond. kam. stope na ukupne depozite	1,03	1,03	0,27	0,27	2,21	2,21	1,09	1,10

NKS = nominalne kamatne stope; EKS = efektivne kamatne stope

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupne depozite banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj je 2,21% i veća je za 1,18 procentnih poena u odnosu na 2022. godine.

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupne depozite jedinica banaka iz Federacije BiH je 1,10% i veća je za 0,83 procentnih poena u odnosu na 2022. godinu.

Kod organizacionih jedinica banaka iz Federacije BiH, prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupne depozite manja je od iste kod banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj za 1,11 procentnih poena.

Razlika između prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne kredite (6,95%) i prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne depozite (2,21%) kod banaka iz Republike Srpske iznosi 4,74 procentna poena i manja je za 0,26 procentnih poena u odnosu na 2022. godinu. Razlika između prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne kredite (4,25%) i prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na ukupne depozite (1,10%) kod jedinica banaka iz Federacije BiH je 3,15 procentnih poena i manja je za 0,93 procentni poen u odnosu na 2022. godinu.

Tabela 31: Prosječne ponderisane kamatne stope na prekoračenja i depozite po viđenju

%

O P I S	2022.				2023.			
	Banke Republike Srpske		Jed. banaka Federacije BiH		Banke Republike Srpske		Jed. banaka Federacije BiH	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
Ponderisane kamatne stope na kredite (prekoračenja po računima)								
ukupno pravna lica i stanovništvo	7,10	8,04	6,63	6,92	7,41	8,25	6,13	6,39
prekoračenja po račun. stanovništva	13,05	15,20	13,67	14,31	13,04	15,00	13,70	14,34
Pond. kam. stope na depozite po viđenju								
ukupno pravna lica i stanovništvo	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
stanovništvo	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02	0,02

NKS = nominalne kamatne stope; EKS = efektivne kamatne stope

3. KAPITAL I ADEKVATNOST KAPITALA

Na dan 31.12.2023. godine stope kapitala bankarskog sektora Republike Srpske su bile značajno iznad propisanih minimuma.

Strukturu kapitala bankarskog sektora sa stanjem na dan 31.12.2021; 31.12.2022. i 31.12.2023. godine dajemo u sljedećoj tabeli:

Tabela 32: Struktura kapitala				mil. KM
OPIŠ	2021.	2022.	2023.	Indeks 2023./2022.
REGULATORNI KAPITAL	1.005,8	1.089,3	1.188,3	109
OSNOVNI KAPITAL	962,0	1.043,4	1.130,0	108
REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	956,0	1.037,4	1.124,0	108
Stavke redovnog osnovnog kapitala	993,2	1.082,6	1.168,5	108
Uplaćeni instrumenti kapitala (akcije)	690,0	693,4	695,6	100
Emisiona premija na akcije	17,1	17,3	17,3	100
Zadržana dobit ili gubitak proteklih godina	149,0	194,8	270,7	139
Priznata dobit ili gubitak tekuće godine	0,0	50,3	64,7	129
Ostali ukupni rezultat	4,8	-8,7	-17,3	-
Ostale rezerve	132,3	135,6	137,4	101
(-) Odbitne stavke od redovnog osnovnog kapitala	-37,1	-45,2	-44,4	-
(-) Nematerijala imovina	-28,2	-24,8	-24,5	-
(-) Odložena poreska imovina	-5,0	-6,6	-7,4	-
(-) Ostali odbici od redovnog osnovnog kapitala	-3,9	-13,8	-12,5	-
DODATNI OSNOVNI KAPITAL	6,0	6,0	6,0	100
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	6,0	6,0	6,0	100
(-) Odbici od dodatnog osnovnog kapitala	0,0	0,0	0,0	-
DOPUNSKI KAPITAL	43,8	45,9	58,3	127
Instrumenti kapitala i subordinisani krediti koji se priznaju kao dopunski kapital	43,8	45,9	58,3	127
Opšte ispravke vrijednosti	0,0	0,0	0,0	-
(-) Odbici od dopunskog kapitala	0,0	0,0	0,0	-

Regulatorni kapital bankarskog sektora Republike Srpske sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iznosi 1.188,3 miliona KM i veći je za 99 miliona KM ili za 9% u odnosu na kraj 2022. godine.

Osnovni kapital iznosi 1.130,0 miliona KM i veći je za 86,6 miliona KM ili 8%, a sastoji se od redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 1.124,0 miliona KM (veći je za 86,6 miliona KM u odnosu na kraj 2022. godine) i dodatnog osnovnog kapitala u iznosu od 6 miliona KM (na istom nivou u odnosu na kraj 2022. godine).

Na rast redovnog osnovnog kapitala uticao je porast stavke zadržane dobiti prethodnih godina za 75,9 miliona ili 39%, priznate dobiti tekuće godine za 14,4 miliona KM ili 29%, uplaćeni instrumenti kapitala (akcije) za 2,3 miliona KM, ostale rezerve za 1,8 miliona KM, kao i smanjenje pozicije odbitne stavke od kapitala za 0,7 miliona KM, sve u odnosu na kraj 2022. godine.

Dopunski kapital iznosi 58,3 miliona KM i veći je za 12,4 miliona KM ili 27% u odnosu na kraj 2022. godine (uzeti subordinisani kredit kod dvije banke).

3.1. Adekvatnost kapitala

Vrlo važni pokazatelji snage kapitala su pokazatelji adekvatnosti kapitala na osnovu kojih se u kontinuitetu vrši ocjena kvaliteta regulatornog, osnovnog i redovnog osnovnog kapitala shodno Zakonu o bankama Republike Srpske i podzakonskim aktima, a koji predstavljaju pojedinačan odnos redovnog osnovnog kapitala, osnovnog kapitala, regulatornog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Ukupan iznos izloženosti riziku predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik, tržišni rizik (rizik pozicije, devizni i robni rizik), operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan s velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja.

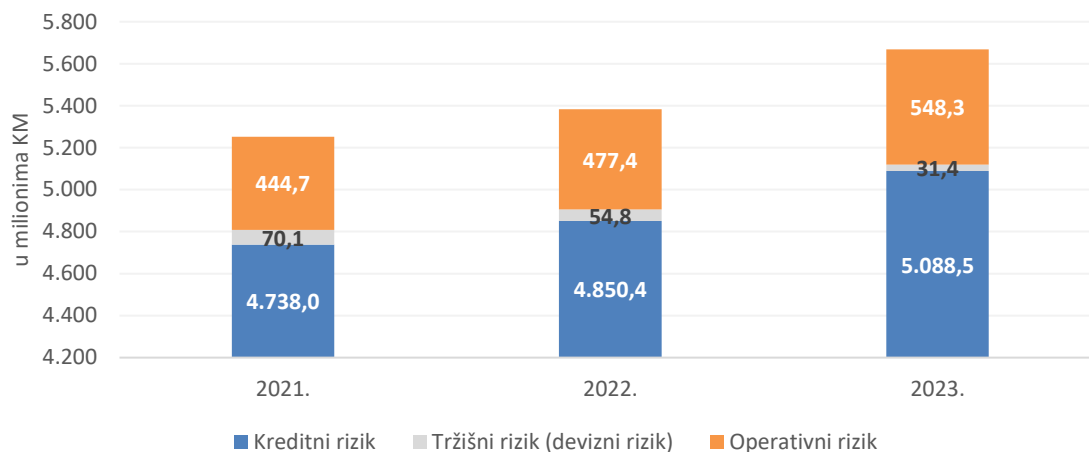
Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora Republike Srpske sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iznosi 5,7 milijardi KM i veća je za 285,6 miliona KM ili 5% u odnosu na kraj 2022. godine.

Ukupan iznos izloženosti kreditnom riziku je veći za 238,1 milion KM ili 5% u odnosu na kraj 2022. godine.

Ukupan iznos izloženosti tržišnom (deviznom) riziku je manji za 23,4 miliona KM ili 43% u odnosu na kraj 2022. godine.

Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku je veći za 70,9 miliona KM ili 15% u odnosu na kraj 2022. godine.

Grafikon 30: Ukupna izloženost bankarskog sektora riziku

Prethodni grafikon pokazuje kretanje iznosa izloženosti kreditnom, tržišnom i operativnom riziku kroz tri posljednja uporedna perioda.

Pokazatelji adekvatnosti kapitala sa stanjem na dan 31.12.2023. godine prikazani su u sljedećoj tabeli:

Tabela 33: Pokazatelji adekvatnosti kapitala				mil. KM i %
OPIS	2021.	2022.	2023.	Indeks 2023./2022.
Ukupan iznos izloženosti riziku	5.252,7	5.382,6	5.668,2	105
Regulatorni kapital	1.005,8	1.089,3	1.188,3	109
Višak (+) / manjak (–) regulatornog kapitala	375,8	443,3	508,3	115
Stopa regulatornog kapitala (min. 12%)	19,2%	20,2%	21,0%	104
Osnovni kapital	962,0	1.043,4	1.130,0	108
Višak (+) / manjak (–) osnovnog kapitala	489,0	559,4	620,0	111
Stopa osnovnog kapitala (min. 9%)	18,3%	19,4%	19,9%	103
Redovni osnovni kapital	956,0	1.037,4	1.124,0	108
Višak (+) / manjak (–) redovnog osnovnog kapitala	601,0	674,4	741,0	110
Stopa redovnog osnovnog kapitala (min. 6,75%)	18,2%	19,3%	19,8%	103

Stopa regulatornog kapitala iznosi 21% i veća je za 0,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine (minimalno propisana stopa je 12%), stopa osnovnog kapitala je 19,9% i veća je za 0,5 procentnih poena (minimalno propisana stopa je 9%) i stopa redovnog osnovnog kapitala je 19,8% i veća je za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine (minimalno propisana stopa je 6,75%).

3.2. Finansijska poluga

Stopa finansijske poluge je još jedna mjera adekvatnosti kapitala koja je definisana Odlukom o izračunavanju kapitala banaka i predstavlja odnos osnovnog kapitala i mjere ukupne izloženosti banke na zadnji dan izvještajnog perioda (minimalno propisana stopa je 6%).

Stopa finansijske poluge bankarskog sektora sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iznosi 10,8%, kako je dato u sljedećem pregledu:

Tabela 34: Stopa finansijske poluge				mil. KM
OPIS	2021.	2022.	2023.	Indeks 2023./2022.
1. Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije	425,1	440,2	474,6	108
10%	12,6	12,8	13,3	104
20%	117,0	138,0	151,6	110
50%	290,6	285,1	308,6	108
100%	4,9	4,3	1,1	27
2. Ostala imovina	9.551,3	9.757,2	10.030,6	103
3. (-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital	-33,2	-42,4	-42,9	101
4. Izloženosti stope finansijske poluge (1+2+3)	9.943,2	10.154,9	10.462,2	103
5. Osnovni kapital	962,0	1.043,4	1.130,0	108
6. Stopa finansijske poluge (5/4)	9,7%	10,3%	10,8%	

Stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora Republike Srpske je veća za 0,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine. Ukoliko posmatramo pojedinačne banke stopa finansijske poluge kreće se u rasponu od 7,4% do 16%.

4. LIKVIDNOST

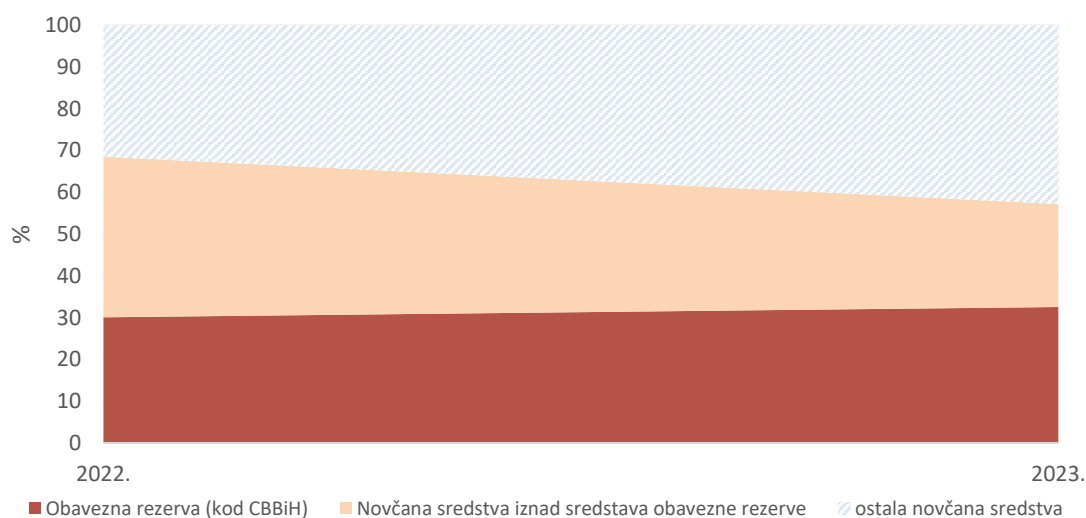
Održavanje likvidnosti i upravljanje rizikom likvidnosti je veoma složen i važan segment poslovanja svake banke i bankarskog sektora u cjelini.

Na dan 31.12.2023. godine ukupna novčana sredstva i HoV (3,9 milijardi KM) imaju značajno učešće od 38,1% u ukupnoj bruto aktivu.

Novčana sredstva na računu rezervi kod Centralne banke BiH sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iznose 1,5 milijardi KM ili 57,2% ukupnih novčanih sredstava i manja su za 343,1 milion KM ili 19% u odnosu na kraj 2022. godine. Sredstva iznad obavezne rezerve na računu rezervi kod Centralne banke BiH iznose 630,0 miliona KM ili 43% ukupnih novčanih sredstava na računu rezervi, dok sredstva obavezne rezerve iznose 833,7 miliona KM ili 57% ukupnih novčanih sredstava na računu rezervi kod Centralne banke BiH (sa 31.12.2022. godine novčana sredstva računa rezervi kod Centralne banke BiH iznad sredstava obavezne rezerve iznosila su 1 milijardu KM ili 56,1% ukupnih novčanih sredstava na računu rezervi kod Centralne banke BiH, a sredstva obavezne rezerve iznosila su 793,2 miliona KM ili 43,9% ukupnih novčanih sredstava na računu rezervi kod Centralne banke BiH).

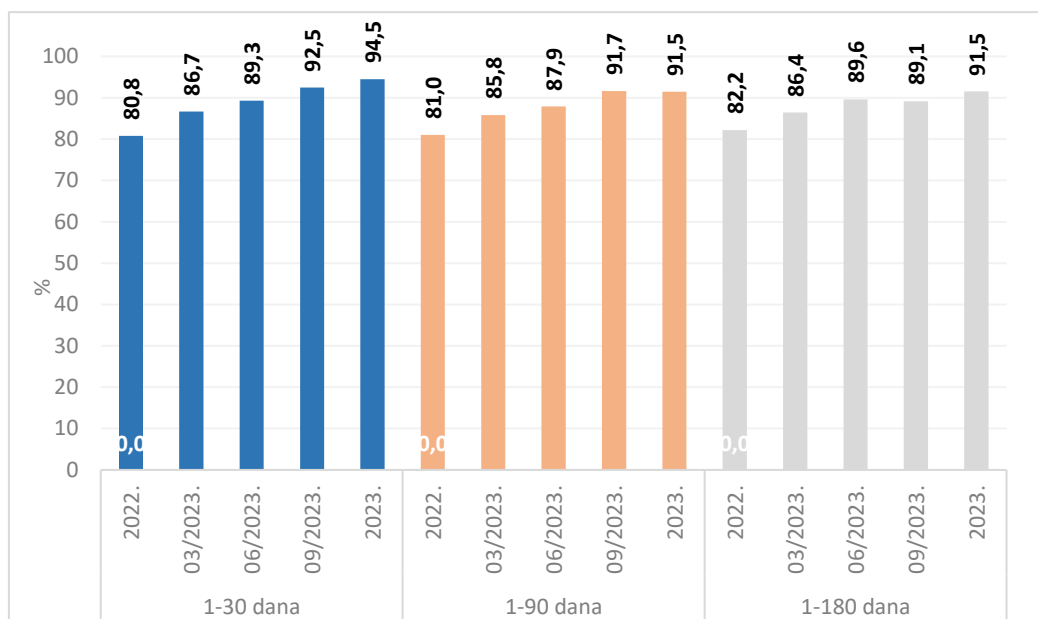
Narednim grafikonom prikazano je kretanje ukupnih novčanih sredstava kroz dva uporedna perioda.

Grafikon 31: Ukupna novčana sredstva banaka

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijske pasive mjerena po preostalom roku dospijea za vremenski period 1-30 dana, 1-90 dana i 1-180 dana na zbirnom nivou za bankarski sektor prikazana je na sljedećem grafikonu:

Grafikon 32: Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive mjerena po preostalom roku dospijea

Od 31.12.2022. godine, odnosno od početka primjene zahtjeva za održavanje stabilnih izvora finansiranja, prestaje da važi zahtjev za ispunjavanje ročne usklađenosti.

Za preostali rok 1-30 dana ročna usklađenost iznosi 94,5%, veća je u odnosu na kraj 2022. godine za 13,7 procentnih poena.

Za preostali rok 1-90 dana ročna usklađenost iznosi 91,5%, veća je u odnosu na kraj 2022. godine za 10,5 procentnih poena.

Za preostali rok 1-180 dana ročna usklađenost iznosi 91,5%, veća je u odnosu na kraj 2022. godine za 9,3 procentna poena.

Tabela 35: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeu

mil. KM

Depoziti	2021.		2022.		2023.		Indeks 2022./2021.	Indeks 2023./2022.
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%		
1 - 7 dana	4.715,8	62,9	5.298,9	69,8	4.309,9	55,7	112	81
8 - 15 dana	26,1	0,3	22,2	0,3	69,7	0,9	85	314
16 -30 dana	103,4	1,4	68,9	0,9	100,5	1,3	67	146
31 -90 dana	378,4	5,0	384,5	5,1	452,5	5,8	102	118
91 -180 dana	365,1	4,9	331,3	4,4	511,4	6,6	91	154
181 -365 dana	891,6	11,9	557,9	7,3	987,4	12,8	63	177
1. Ukupno kratkoročni	6.480,4	86,4	6.663,7	87,7	6.431,5	83,1	103	97
od 1 do 5 godina	989,6	13,2	922,5	12,1	1.299,1	16,8	93	141
Preko 5 godina	28,5	0,4	9,0	0,1	9,5	0,1	31	105
2. Ukupno dugoročni	1.018,1	13,6	931,5	12,3	1.308,6	16,9	91	140
Ukupno (I + II)	7.498,6	100	7.595,2	100	7.740,1	100	101	102

Ročna struktura izvora predstavlja osnov za ročnu strukturu plasmana, te se planiranje izvora i ukupne likvidnosne pozicije svake banke mora uskladiti sa planiranom kreditnom politikom.

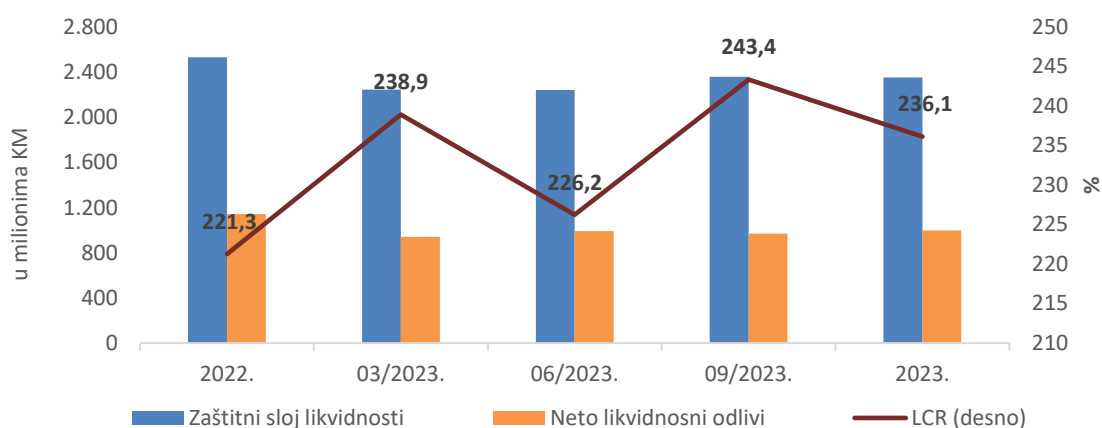
U ovom izvještajnom periodu došlo je do rasta dugoročnih depozita za 40%, dok su kratkoročni depoziti smanjeni za 3%. Najveće učešće od 55,7% u ukupnim depozitima imaju depoziti sa preostalim rokom do dospijea od 1-7 dana i smanjeni su za 989 miliona KM ili 19%. Dugoročni depoziti sa preostalim rokom

od 1 do 5 godina su sljedeći po veličini i učestvuju sa 16,8% u ukupnim depozitima i bilježe rast od 376,7 miliona KM ili 41% u odnosu na kraj 2022. godine.

S ciljem obezbjeđenja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, banke su dužne obezbijediti odgovarajući nivo zaštitnog sloja likvidnosti, kako bi zadovoljile potrebe za likvidnošću za scenario stresa likvidnosti od 30 kalendarskih dana. LCR predstavlja odnos između nivoa zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidnosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana (propisani minimum je 100%).

Sve banke u Republici Srpskoj imaju LCR iznad propisanog minimuma, a na dan 31.12.2023. godine LCR na nivou bankarskog sektora iznosi 236,1% i veći je za 14,8 procentnih poena u odnosu na kraj 2022. godine. Ako posmatramo pojedinačno po bankama LCR se kreće u rasponu od 167,9% do 620%. Kretanje elemenata za izračunavanje koeficijenta pokrića likvidnosti i stope LCR na nivou bankarskog sektora prikazan je u sljedećem grafikonu:

Grafikon 33: Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR

Na dan 31.12.2023. godine zaštitni sloj likvidnosti je manji za 7% u odnosu na kraj 2022. godine. Najveće učešće u strukturi zaštitnog sloja likvidnosti ima imovina regionalnih vlada i lokalnih vlasti od 48,8% i veća je za 19% u odnosu na kraj 2022. godine. Sredstva iznad obavezne rezerve na računu rezervi kod CB BiH imaju učešće od 26,7% i manja su za 38%, kovanice i novčanice čine 16,6% zaštitnog sloja likvidnosti i veće su za 11% i imovina centralne vlade čini 7,9% zaštitnog sloja likvidnosti i manja je za 8% u odnosu na kraj 2022. godine.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti i kretanje kroz tri uporedna perioda prikazana je u sljedećoj tabeli:

Tabela 36: Zaštitni sloj likvidnosti				mil. KM	
OPIS	2021.	2022.	2023.	Indeks 2022/2021.	Indeks 2023./2022.
Likvidna imovina nivoa 1	2.440,6	2.531,3	2.354,6	104	93
Kovanice i novčanice	316,9	350,2	390,3	111	111
Rezerve Centralne banke koje se mogu povući	1.101,7	1.012,3	628,8	92	62
Imovina centralne banke	0,0	0,0	0,0	-	-
Imovina centralne vlade	162,3	202,4	185,3	125	92
Imovina regionalnih vlada i lokalnih vlasti	859,7	966,4	1.150,2	112	119
Likvidna imovina nivoa 2	0,0	0,0	0,0	-	-
Likvidna imovina nivoa 2a	0,0	0,0	0,0	-	-
Likvidna imovina nivoa 2b	0,0	0,0	0,0	-	-
Ukupno	2.440,6	2.531,3	2.354,6	104	93

Neto likvidni odlivi su manji za 146,9 miliona KM ili 12,8%, u odnosu na kraj 2022. godine, na šta je uticalo smanjenje ukupnih odliva za 1% i povećanje priliva za 19%, u odnosu na kraj 2022. godine.

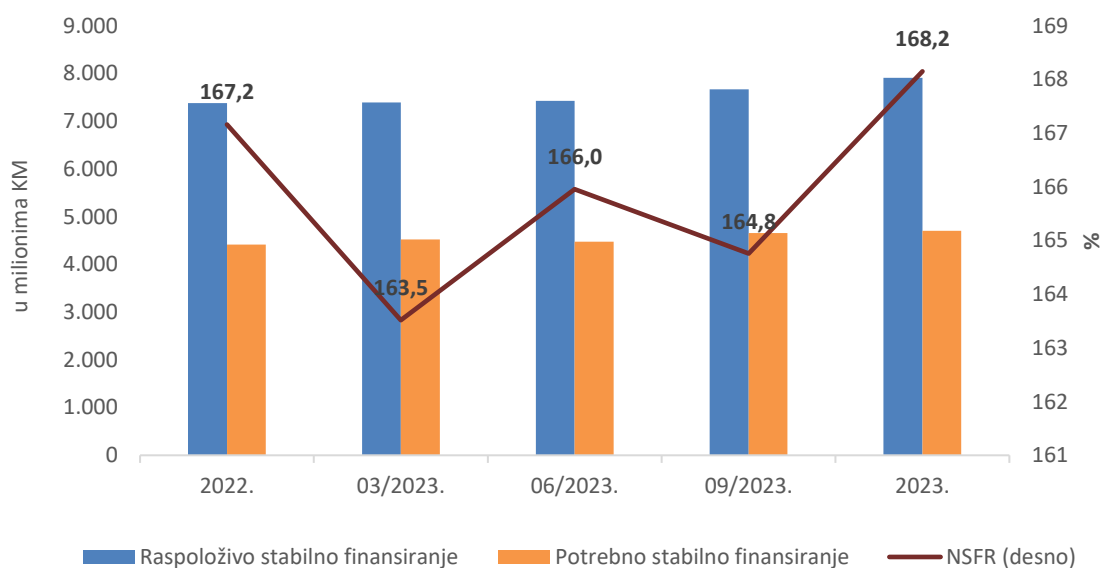
Tabela 37: Neto likvidnosni odlivi

OPIS	mil. KM				
	2021.	2022.	2023.	Indeks 2022./2021.	Indeks 2023./2022.
Ukupni odlivi	1.765,5	1.787,9	1.763,0	101	99
Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odliva	559,1	643,9	765,9	115	119
Neto likvidnosni odlivi (1-2)	1.206,4	1.144,0	997,1	95	87

Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja - NSFR predstavlja odnos između raspoloživog iznosa stabilnog finansiranja i potrebnog iznosa stabilnog finansiranja (propisani minimum je 100%). Naime, banke su dužne obezbijediti odgovarajuće finansiranje dugoročne imovine banke stabilnim izvorima finansiranja, odnosno odgovarajućim stavkama obaveza i kapitala u uobičajenim i stresnim uslovima.

Sve banke u Republici Srpskoj imaju NSFR iznad propisanog minimuma, odnosno na dan 31.12.2023. godine NSFR na nivou bankarskog sektora iznosi 168,2%. Ako posmatramo pojedinačno po bankama NSFR se kreće u rasponu od 159,5% do 186,6%. Kretanje elemenata za izračunavanje koeficijenta neto stabilnih izvora finansiranja i stope NSFR na nivou bankarskog sektora prikazan je u sljedećem grafikonu:

Grafikon 34: Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja - NSFR

*Banke su bile u obavezi da od 31.12.2021. godine dostavljaju Agenciji Izveštaj o NSFR-u, a od 31.12.2022. godine i da poštuju ograničenje definisano podzakonskim aktom koji reguliše predmetnu oblast (propisani minimum je 100%).

Shodno podzakonskom aktu Agencije, banke su dužne da pored obezbjeđenja stabilnih, diverzifikovanih izvora sredstava, adekvatne organizacije upravljanja likvidnošću, jasnih poslovnih politika, imaju i planove za vanredne, odnosno nepredviđene slučajeve sa testiranjem mogućih stresnih situacija.

Tabela 38: Pokazatelji likvidnosti

OPIS	(u %)		
	2021.	2022.	2023.
Likvidna sredstva*/neto aktiva	28,7	27,4	25,7
Likvidna sredstva*/kratkoročne finansijske obaveze	40,7	38,7	38,7
Kratkoročne finansijske obaveze/ukupne finansijske obaveze	80,0	80,9	76,7
Kredit/(depoziti i uzeti krediti)	69,7	69,8	71,6
Kredit/(depoziti i uzeti krediti i subordinisani dugovi)	69,3	69,4	71,0

*Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospelja manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

5. PLATNI PROMET

Zakonom o unutrašnjem platnom prometu („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 52/12, 92/12, 58/19 i 38/22) i Zakonom o deviznom poslovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 96/03, 23/06, 92/09, 20/14 i 20/18) propisano je da nadzor nad provođenjem navedenih zakona u bankama, pored ostalih kontrolnih organa, u okviru svoje nadležnosti vrši i Agencija.

U platni promet Republike Srpske uključene su sve banke Republike Srpske i banke iz Federacije BiH, putem organizacionih dijelova koji posluju u Republici Srpskoj, a iste su na dan 31.12.2023. godine imale otvorenih ukupno 127.512 računa u KM (glavni računi, računi za redovno poslovanje, računi organizacionih dijelova, računi za posebne namjene, računi javnih prihoda i računi bez oznake vrste računa) pravnih lica i preduzetnika, što je za 4,5% više u odnosu na 31.12.2022. godine i 32.605 devizna računa pravnih lica i preduzetnika (4,5% više u odnosu na 31.12.2022. godine). Od toga nerezidenti (pravna lica) su imali ukupno 95 računa u KM i 130 deviznih računa. Od gore navedenog broja otvorenih računa pravnih lica i preduzetnika, ukupno je bilo blokiranih 41.605 računa u KM (1,3% više u odnosu na 31.12.2022. godine) i 8.704 deviznih računa (6,4% više u odnosu na 31.12.2022. godine).

Banke su na dan 31.12.2023. godine imale otvorenih ukupno 1.088.645 računa fizičkih lica u KM (tekući/transakcioni računi i dr.), što je za 3% više u odnosu na 31.12.2022. godine i 288.139 deviznih računa fizičkih lica, odnosno 15,2% više u odnosu na 31.12.2022. godine.

Na dan 31.12.2023. godine ukupan broj neaktivnih/blokiranih računa fizičkih lica, iznosio je 175.770 računa (1,7% više u odnosu na 31.12.2022. godine).

Takođe na dan 31.12.2023. godine u bankama je bilo ukupno 2719 korisnika sefova (17 korisnika sefova više u odnosu na 31.12.2022. godine).

Shodno Zakonu o unutrašnjem platnom prometu, učesnici u platnom prometu (pravna lica, preduzetnici i fizička lica), kod banaka mogu imati jedan ili više otvorenih računa.

U 2023. godini, ukupan obim platnog prometa (unutrašnji i devizni platni promet) ostvaren u bankama sa sjedištem u Republici Srpskoj iznosio je 111,8 milijardi KM (protuvrijednost u KM), što je za 9,7% više u odnosu na 2022. godinu.

Na osnovu dostavljenih izvještaja banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj o transakcijama unutrašnjeg i ino-platnog prometa, kao i transakcijama u obavljanju mjenjačkih poslova, daje se tabelarni pregled broja i vrijednosti izvršenih transakcija u 2023. godini:

Tabela 39: Unutrašnji platni promet

Period	Gotovinske platne transakcije		Bezgotovinske platne transakcije				Ukupno	
			Unutarbankarske platne transakcije		Međubankarske platne transakcije			
	Broj transakcija	Iznos (u mil. KM)	Broj transakcija	Iznos (u mil. KM)	Broj transakcija	Iznos (u mil. KM)	Broj transakcija	Iznos (u mil. KM)
01/2023	1.628.516	1.487,8	2.437.743	2.641,9	1.279.147	2.609,2	5.345.406	6.738,9
02/2023	1.568.772	1.095,4	2.545.897	2.863,6	1.465.487	2.911,0	5.580.156	6.870,0
03/2023	1.712.000	1.557,2	2.850.034	3.563,0	1.574.077	3.270,4	6.136.111	8.390,6
04/2023	1.599.894	1.440,1	2.661.054	3.172,1	1.467.232	2.770,6	5.728.180	7.382,8
05/2023	1.676.836	1.525,7	2.901.664	3.274,0	1.592.069	3.138,1	6.170.569	7.937,8
06/2023	1.665.350	1.489,6	2.884.658	4.283,1	1.582.823	3.373,5	6.132.831	9.146,2
07/2023	1.643.784	1.628,4	2.934.469	3.256,9	1.597.701	3.149,6	6.175.954	8.034,9
08/2023	1.655.269	1.783,3	2.946.377	3.567,6	1.515.468	3.382,6	6.117.114	8.733,5
09/2023	1.604.235	1.533,0	2.954.601	3.441,3	1.468.358	3.519,2	6.027.194	8.493,5
10/2023	1.642.810	1.626,4	3.073.426	3.597,9	1.564.483	3.366,9	6.280.719	8.591,2
11/2023	1.553.458	1.458,9	2.964.886	3.497,7	1.481.386	3.300,0	5.999.730	8.256,6
12/2023	1.590.246	1.560,4	3.080.092	4.630,6	1.620.585	3.707,5	6.290.923	9.898,5
UKUPNO	19.541.170	18.549,8	34.234.901	41.789,7	18.208.816	38.498,6	71.984.887	98.838,1

Ukupan broj obavljenih gotovinskih platnih transakcija u 2023. godini iznosio je 19,5 miliona transakcija, ukupne vrijednosti 18,5 milijardi KM. U odnosu na 2022. godinu, broj izvršenih gotovinskih platnih transakcija je manji za 8%, dok je vrijednost gotovinskih platnih transakcija manja za 8,2%.

Ukupan broj obavljenih unutarbankarskih platnih transakcija u 2023. godini iznosio je 34,2 miliona transakcija, ukupne vrijednosti 41,8 milijardi KM. U odnosu na 2022. godinu, broj izvršenih unutarbankarskih platnih transakcija veći je za 14%, dok je vrijednost transakcija veća za 16%.

U međubankarskom platnom prometu izvršeno je ukupno 18,2 miliona platnih transakcija, čija je ukupna vrijednost iznosila 38,5 milijardi KM. U odnosu na 2022. godinu, broj izvršenih međubankarskih platnih transakcija veći je za 6,9%, dok je vrijednost transakcija veća za 15,4%.

Tabela 40: Devizni platni promet (protivvrijednost u KM)

Period	Odliv		Priliv		Ukupno	
	Broj transakcija	Iznos (u mil. KM)	Broj transakcija	Iznos (u mil. KM)	Broj transakcija	Iznos (u mil. KM)
1	2	3	4	5	6=2+4	7=3+5
01.01 - 31.12.2023.	236.150	7.038,4	608.551	5.892,6	844.701	12.931,0

Ukupna vrijednost obavljenih transakcija (odliv/plaćanje) prema inostranstvu u 2023. godini iznosila je 7 milijardi KM (protuvrijednost u KM), što je za 15,5% više u odnosu na 2022. godinu, dok je ukupna vrijednost obavljenih transakcija (priliv/naplata) iz inostranstva iznosila 5,9 milijardi KM (protuvrijednost u KM), što je za 4,8% manje u odnosu na 2022. godinu. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija, učešće priliva sredstava iz inostranstva iznosi 45,6%, dok se na učešće odliva sredstava prema inostranstvu odnosi 54,4%.

Tabela 41: Mjenjački poslovi banaka (protivvrijednost u KM)

Period	Otkup		Prodaja	
	Broj transakcija	Iznos (u mil. KM)	Broj transakcija	Iznos (u mil. KM)
01.01.-31.12.2023.				
EUR	815.200	1.174,8	119.389	479,1
Ostale valute	112.869	106,7	51.660	59,5
UKUPNO	928.069	1.281,5	171.049	538,6

Ukupna vrijednost obavljenih mjenjačkih poslova otkupa valute (protuvrijednost u KM) u bankama u 2023. godini iznosila je 1,28 milijardi KM, što je za 6% više u odnosu na 2022. godinu, dok je ukupna vrijednost prodate valute (protuvrijednost u KM) iznosila 538,6 miliona KM, što je za 3,5% manje u odnosu na 2022. godinu.

Pored izvještaja o izvršenim mjenjačkim poslovima banaka, dostavljeni su i izvještaji o izvršenim mjenjačkim poslovima ovlašćenih mjenjača sa kojima banke imaju zaključene ugovore o obavljanju mjenjačkih poslova. Ovlašćeni mjenjači su u 2023. godini izvršili otkup valute (protuvrijednost KM) u ukupnom iznosu od 3,5 milijardi KM, što je 6,1% više u odnosu na isti period 2022. godine, dok je ukupna vrijednost prodate valute (protuvrijednost KM) iznosila 123 miliona KM, što je za 9,6% manje u odnosu na 2022. godinu.

U 2023. godini Agencija je putem posrednog i neposrednog nadzora banaka, vršila nadzor usklađenosti poslovanja banaka u dijelu obavljanja unutrašnjeg i deviznog platnog prometa. Nadzor je obavljen uz dosljednu primjenu Priručnika za nadzor usklađenosti poslovanja banaka u platnom prometu.

Na osnovu izvršenog nadzora, te stanja banaka u ovom izvještajnom periodu, može se zaključiti da je funkcionisanje platnog prometa u bankarskom sektoru Republike Srpske uspješno nastavljeno. Nadzorom u bankama nisu utvrđene značajnije neusklađenosti u poslovanju vezano za unutrašnji i devizni platni promet.

6. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

Polazeći od osnovnog zadatka Agencije da čuva i jača stabilnost bankarskog sektora Republike Srpske i da obezbijedi zakonito poslovanje banaka, aktivnosti Agencije u narednom periodu odnosiće se prvenstveno na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, sa posebnim akcentom na:

- nadzor i praćenje kreditnog rizika, rizika likvidnosti, s posebnim osvrtom na ocjenu sistema upravljanja u banci i provjeru adekvatnosti ECL i upravljanja kreditnim i likvidnosnim rizicima;
- kontinuirani nadzor, posebno banaka sa značajnim učešćem na tržištu, jer je u istim koncentrisan najznačajniji dio štednje i drugih depozita, a sve u cilju što efikasnije zaštite deponenata i očuvanja finansijske stabilnosti;
- praćenje realizacije planova kapitala i insistiranju na kapitalnom jačanju, gdje se ocijeni za potrebno, u smislu postizanja što adekvatnijih kapitalnih zahtjeva, te adekvatno pokriće kreditnog, operativnog, tržišnog rizika i kamatnog rizika u bankarskoj knjizi;
- provođenje testiranja otpornosti na stres, s ciljem bolje ocjene rizika u svakoj banci i blagovremenog preduzimanja potrebnih mjera;
- praćenje postupanja banaka po pitanju značajnog rasta kamatnih stopa i primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa,⁴⁵
- nadzor zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- nadzor platnog prometa i praćenje visine obračunatih naknada za usluge platnog prometa i drugih troškova koje banke naplaćuju za vršenje usluga;
- nadzor aktivnosti na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, te u tom smislu unapređivanje saradnje sa drugim nadležnim institucijama.

Pored sprovođenja aktivnosti na kontinuiranom nadzoru, Agencija će raditi na:

- stručnom usavršavanju vlastitih kadrova i jačanju kapaciteta za vršenje efikasnog nadzora nad bankama, te daljem kontinuiranom unapređenju informacionog sistema;
- kontinuiranom praćenju promjena u zakonskoj regulativi Evropske unije (bazelski principi, evropske direktive, međunarodni računovodstveni standardi i sl.) i preuzimanju u naše zakonodavstvo s ciljem postizanja što veće ekvivalentnosti sa evropskom regulativom;
- daljem unapređivanju i uspostavljanju saradnje sa nadzornim tijelima drugih zemalja, naročito iz zemalja čije banke imaju akcionarska učešća u bankama iz Republike Srpske;
- unapređivanju saradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om, kao i drugim međunarodnim finansijskim institucijama s ciljem razvoja supervizorskih praksi i usklađivanja regulative;
- nastavku i unapređenju saradnje sa spoljnim revizorima;
- aktivnom učestvovanju u radu Komiteta za koordinaciju finansijskog sektora Republike Srpske;
- nastavku i unapređenju saradnje sa Udruženjem banaka BiH s ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja sa propisima i zahtjevima tržišta;
- nastavku aktivnosti na provođenju projekata u vezi sa unapređenjem regulatornog i supervizorskog okvira u saradnji sa evropskim i međunarodnim institucijama.

Zbog posebne uloge i značajnog učešća koje banke imaju u finansijskom sistemu, dostignuti nivo razvijenosti i stabilnost bankarskog sektora u uslovima izazvanim trenutnom geopolitičkom situacijom, mogu značajno da utiču na poboljšanje prilika u ukupnom privrednom sistemu. U narednom periodu, od banaka se očekuje da svoje aktivnosti usmjere na:

- adekvatno upravljanje i dnevno i unutarдневно praćenje likvidnosti;
- obezbjeđenje rasta i većeg učešća dugoročnih izvora finansiranja;

⁴⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 98/22, 35/23 и 101/23

- adekvatno upravljanje nivoom dospjelih potraživanja, a posebno nekvalitetnih kredita, te dodatne aktivnosti za efikasniju naplatu i unapređenje sistema ranog prepoznavanja pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija;
- unapređenje vlastitih sistema upravljanja rizicima, prije svega kreditnim rizikom i rizikom likvidnosti;
- adekvatno upravljanje ECL za stavke bilansa i vanbilansa i jačanje informacione podrške za navedene aktivnosti;
- poboljšanje upravljanja aktivom;
- jačanje sistema unutrašnjih kontrola i uspostavljanje efikasnih kontrolnih funkcija;
- uspostavljanje i unapređenje stres testova i njihovu primjenu u kreiranju poslovne politike;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu sa novim regulatornim zahtjevima;
- razvoj politika i procedura za adekvatno upravljanje rizicima kojima su banke izložene u svom poslovanju;
- dalje unapređenje obavljanja platnog prometa i dosljednu primjenu politika i procedura za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- revidiranje vlastitih planova za vanredne situacije i planova oporavka;
- sveobuhvatnije informisanje i adekvatnu edukaciju s ciljem bolje zaštite korisnika finansijskih usluga;
- kadrovsko jačanje i stručno osposobljavanje radnika s ciljem kvalitetnijeg i sveobuhvatnijeg zadovoljavanja potreba klijenata banke;
- jačanje informacionih sistema i podrške pri izradi izvještaja, te sigurnosti informacionih sistema;
- jačanje zaštite i razvoj novih procedura za elektronsko poslovanje i rad sa klijentima na daljinu.

Agencija za bankarstvo Republike Srpske

Izvještaj o stanju u bankarskom sistemu
Republike Srpske
za period 01.01.2023 – 31.12.2023. godine

III Sektor mikrokreditnih organizacija (MKO)

1. STRUKTURA MKO

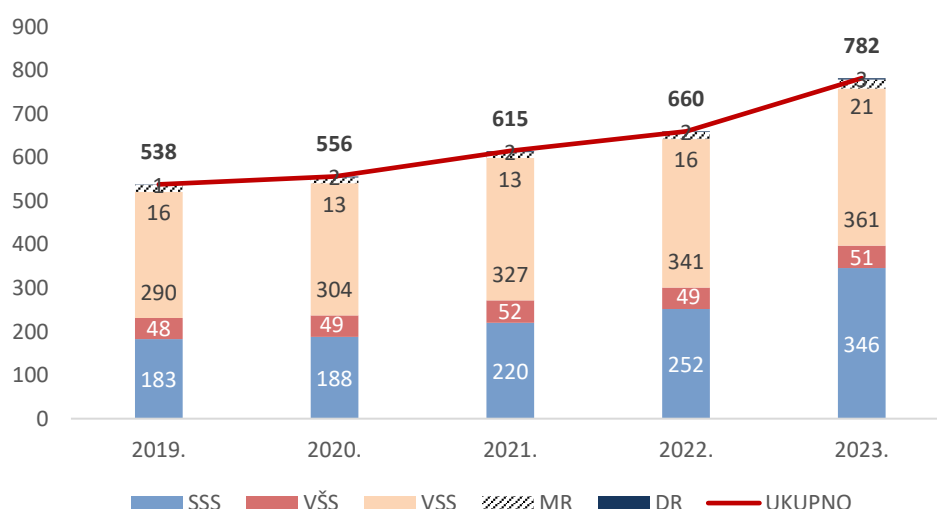
Mikrokreditni sektor Republike Srpske sa stanjem na dan 31.12.2023. godine činilo je 15 MKO, koje su poslovale iz sjedišta MKO i preko 231 organizacionog dijela (43 filijale i 188 ostalih organizacionih dijelova), a odnosi se na 13 mikrokreditnih društava (MKD) i dvije mikrokreditne fondacije (MKF). Jednom MKD izdata je dozvola za rad u maju 2023. godine, a kreditnu aktivnost je započelo u junu 2023. godine.

U Republici Srpskoj sa stanjem na dan 31.12.2023. godine poslovalo je i 112 organizacionih dijelova MKO (pet filijala i 107 ostalih organizacionih dijelova) u okviru devet MKO (sedam MKF i dva MKD), čije je sjedište u FBiH (organizacionom dijelu novoosnovanog MKD, u martu 2023. godine, izdata je dozvola za rad u Republici Srpskoj, a isto je kreditnu aktivnost započelo u junu 2023. godine). Finansijski pokazatelji poslovanja ovih organizacionih dijelova su uključeni u bilanse matičnih MKO.

1.1. Kadrovi

MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj sa 31.12.2023. godine su ukupno zapošljavale 782 radnika i u odnosu na kraj 2022. godine evidentno je povećanje broja zaposlenih za 18,5% ili za 122 radnika (3 MKD čine 74% ukupnog broja zaposlenih u MKO iz Republike Srpske).

Grafikon 35: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO Republike Srpske (2019. - 2023.)

Kvalifikaciona struktura i ukupan broj zaposlenih u MKO iz Republike Srpske u velikoj mjeri zavisi od strukture i broja zaposlenih u najvećem MKD, koje zapošljava 387 radnika, što čini 49,5% od ukupno zaposlenih u MKO iz Republike Srpske (sa krajem 2022. godine zapošljavalo je 371 radnika ili 56% ukupno zaposlenih).

Organizacioni dijelovi MKO koji posluju u Republici Srpskoj, a čije je sjedište u FBiH sa 31.12.2023. godine su zapošljavali ukupno 356 radnika ili 31% od ukupno 1.138 zaposlenih u mikrokreditnom sektoru Republike Srpske (sa 31.12.2022. godine isti su zapošljavali 340 radnika ili 34% od ukupno 1.000 zaposlenih u mikrokreditnom sektoru Republike Srpske). Kvalifikacionu strukturu zaposlenih u ovim organizacionim dijelovima čini visoka stručna sprema (45%), srednja stručna sprema (42%), viša školska sprema (12%) i zvanje magistra (1%).

Aktiva po zaposlenom na nivou MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj iznosi 798 hiljada KM sa padom po stopi od 3,4% u odnosu na kraj 2022. godine (sa 31.12.2022. godine ista je iznosila 826,5 hiljada KM).

2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO

Funkciju nadzora MKO Agencija obavlja nadzorom na licu mjesta u MKO (neposredni nadzor) i analizom izvještaja koje MKO dostavljaju Agenciji (posredni nadzor), shodno zakonskim i podzakonskim propisima. Izvještajnu osnovu čine kvartalni izvještaji o bilansu stanja, kapitalu, kreditima, rezervama za kreditne gubitke, rezultatima poslovanja i drugi izvještaji i informacije o pojedinim segmentima poslovanja, te mjesečni izvještaji o prosječnim ponderisanim kamatnim stopama.

2.1. Bilans stanja MKO

U sljedećoj tabeli je prikazan bilans stanja MKO sa 31.12.2023. i 31.12.2022. godine.

Tabela 42: Bilans stanja MKO Republike Srpske											000 KM
O P I S	2022.					2023.					Indeks
	MKD	%	MKF	%	Ukupno	MKD	%	MKF	%	Ukupno	
AKTIVA (IMOVINA)											
1. Novčana sredstva	42.492	8	396	8	42.888	35.630	6	907	32	36.537	85
2. Plasmani bankama	-	-	-	-	-	3.034	0	0	0	3.034	-
3. Krediti (bruto)	446.286	82	4.271	85	450.557	542.896	87	1.666	58	544.562	121
4. Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	5.511	1	129	3	5.640	8.510	1	181	6	8.691	154
5. Dugoročne investicije	36.112	7	-	-	36.112	20.453	4	0	0	20.453	57
6. Ostala aktiva	10.088	2	223	4	10.311	10.703	2	110	4	10.813	105
7. Ukupno aktiva (bruto) (1+2+3+4+5+6)	540.489	100	5.019	100	545.508	621.226	100	2.864	100	624.090	114
8. Rezerve (8a.+8b.)	5.683		37		5.720	6.354		83		6.437	113
8a.Rezerve na stavku kredita	4.259		35		4.294	5.022		77		5.099	119
8b.Rezerve na ostale stavke aktive osim kredita	1.424		2		1.426	1.332		6		1.338	94
9. Ukupno aktiva (neto: 7. - 8.)	534.806		4.982		539.788	614.872		2.781		617.653	114
PASIVA (OBAVEZE)											
10. Obaveze po uzetim kreditima	326.440	61	3.045	61	329.485	386.632	63	1.019	37	387.651	118
11. Ostala pasiva	35.025	7	313	6	35.338	46.080	7	165	6	46.245	131
12. Ukupno kapital/ulog	173.341	32	1.624	33	174.965	182.160	30	1.597	57	183.757	105
13. Ukupno pasiva (obaveze i kapital) (10+11+12)	534.806	100	4.982	100	539.788	614.872	100	2.781	100	617.653	114
14. Vanbilansna videncija	74.486		905		75.391	84.112		200		84.312	112

2.1.1. Aktiva MKO

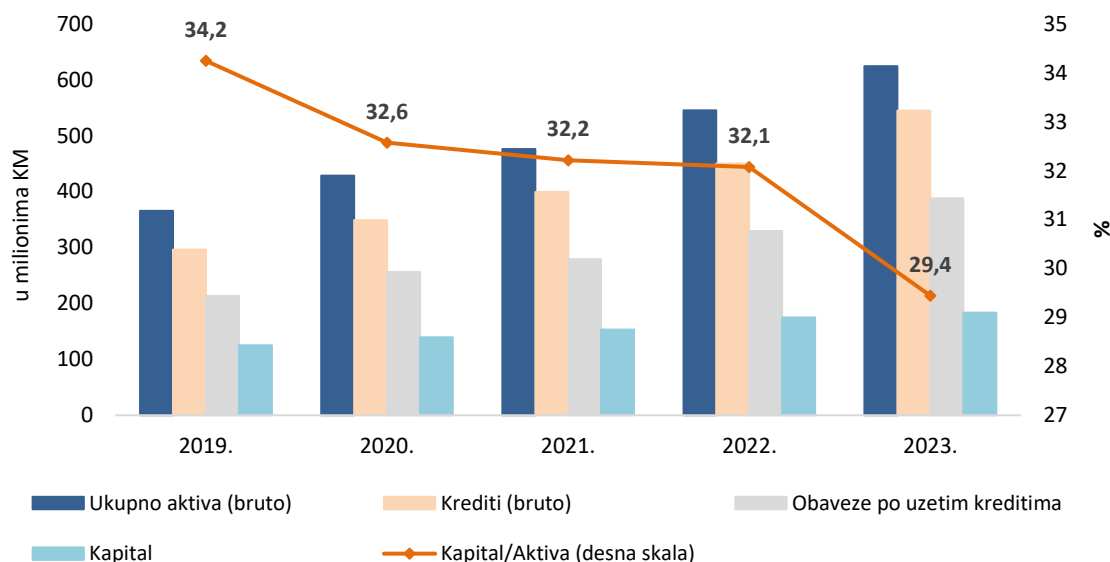
Ukupna aktiva (bruto) MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj bilježi rast po stopi od 14% ili u iznosu od 78,6 miliona KM u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine, što je rezultat promjena sljedećih bilansnih pozicija: rasta kredita za 94 miliona KM ili za 21% (87% ukupne aktive), zatim poslovnog prostora i ostale fiksne aktive sa rastom po stopi od 54% ili za 3 miliona KM (1% ukupne aktive), te rasta ostale aktive po stopi od 5% ili u iznosu od 0,5 miliona KM (2% ukupne aktive) i rasta plasmana bankama u iznosu od 3 miliona KM (oročeni depoziti kod banke koji nemaju značajnog učešća u ukupnoj aktivi) i istovremenog smanjenja vrijednosti dugoročnih investicija (3% ukupne aktive i odnosi se na ulaganje najvećeg MKD u akcionarski kapital banke) za 43% ili za 15,7 miliona KM (uticaj prodaje akcija emitenta u vlasništvu najvećeg MKD) i smanjenja novčanih sredstava (6% ukupne aktive) za 6,3 miliona KM ili za 15%.

Rast kreditne aktivnosti MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj, u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine, evidentan je kod 11 MKD i to kod četiri MKD sa rastom po stopi u rasponu od 8% do 10%, zatim kod četiri MKD sa rastom po stopi u rasponu od 19% do 37%, kod dva MKD evidentan je rast kredita po stopi od 124% i od 133%, a kod jednog MKD krediti su rasli po stopi od 428%, dok je kod jednog MKD evidentan pad kreditne aktivnosti po stopi od 57%. Krediti jednog MKD koje je počelo sa kreditnim aktivnostima u junu 2023. godine (osnovano u maju 2023. godine), sa 31.12.2023. godine nemaju značajno učešće u ukupnim kreditima MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj.

U ovom izvještajnom periodu dvije MKF su zabilježile značajniji pad kreditne aktivnosti i to po stopi od 53% i 77%.

U ukupnom rastu kredita MKO sa 31.12.2023. godine (94 miliona KM) u odnosu na kraj 2022. godine, rast kredita kod tri MKD čini 87% ukupnog rasta kredita MKO.

Grafikon 36: Pozicije bilansa stanja MKO Republike Srpske (2019. - 2023.)

Prema strukturi ostale aktive (10,8 miliona KM) najznačajnije učešće je evidentno kod sljedećih stavki: potraživanja po kamatama na date kredite (4 miliona KM ili 37% ostale aktive) sa rastom po stopi od 25% ili u iznosu od 0,8 miliona KM, aktivna vremenska razgraničenja (3,4 miliona KM ili 32% ostale aktive) sa rastom po stopi od 32% ili u iznosu od 0,8 miliona KM, „ostala potraživanja“ u iznosu od 1,8 miliona KM ili 17% ostale aktive sa padom po stopi od 36% ili u iznosu od 1 milion KM (potraživanja po osnovu prodaje osnovnih sredstava, zakupa poslovnog prostora, Fonda zdravstvenog osiguranja, prolaznih računa za izvršene poštanske usluge i sl.), sredstva stečena naplatom potraživanja (0,7 miliona KM ili 6% ostale aktive), potraživanja po naknadama (0,6 miliona KM ili 5% ostale aktive) sa padom po stopi od 2%, te dati avansi i odložena poreska sredstva (0,3 miliona KM ili 3% ostale aktive) sa padom po stopi 12%, a sve u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

2.1.2. Pasiva MKO

U strukturi pasive, obaveze po uzetim kreditima/zajmovima, kao osnovni izvor finansiranja MKO, iznose 387,6 miliona KM (63% pasive) i veće su za 58,1 milion KM ili za 18% u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine.

Tabela 43: Ročna struktura uzetih kredita/zajmova MKO Republike Srpske

000 KM

O P I S	2021.				2022.				2023.				Indeks 2023./2022.
	MKD	MKF	Ukupno	%	MKD	MKF	Ukupno	%	MKD	MKF	Ukupno	%	
Obaveze po uzetim kratk. kred./zajmovima	15.534	939	16.473	6	11.561	560	12.121	4	10.335	0	10.335	3	85
Obaveze po uzetim dug. kred./zajmovima	262.579	338	262.917	94	314.879	2.485	317.364	96	376.297	1.019	377.316	97	119
Ukupno	278.113	1.277	279.390	100	326.440	3.045	329.485	100	386.632	1.019	387.651	100	118

U ukupnim obavezama po uzetim kreditima/zajmovima najznačajniji kreditori mikrokreditnog sektora Republike Srpske su: strane međunarodne finansijske institucije sa učešćem od 69% (93% obaveza prema pomenutim investitorima odnosi se na najveće MKD), zatim domaće banke sa učešćem od 22%, fondovi

„Investicione razvojne banke Republike Srpske“ a.d. Banja Luka sa učešćem od 3%, ostali strani investitori sa učešćem od 1% i ostali izvori finansiranja (zajmovi od pravnih i fizičkih lica) sa učešćem od 5% u ukupnim obavezama po uzetim kreditima/zajmovima.

Ostala pasiva sa 31.12.2023. godine iznosila je 46,2 miliona KM ili 7% pasive i veća je za 31% ili za 10,9 miliona KM u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine, kao rezultat značajnijeg povećanja obaveza po osnovu emisija obveznica za 6,2 miliona KM ili za 51% (sa 31.12.2023. godine ove obaveze su evidentne kod pet MKD u ukupnom iznosu od 18,5 miliona KM), zatim povećanja pasivnih vremenskih razgraničenja (12,8 miliona KM ili 28% ostale pasive) za 27% ili za 2,7 miliona KM (uglavnom unaprijed plaćeni rate kredita i naknade za obradu kredita), povećanja obaveze prema zaposlenima po osnovu zarada, poreza i doprinosa na zarade (2,5 miliona KM ili 5% ostale pasive) za 21% ili za 0,4 miliona KM, te povećanja „ostalih obaveza“ (10,1 milion KM ili 22% ostale pasive) za 44% ili za 3,1 milion KM (zakupnine, isplate dividende, obaveze po osnovu obračunatih poreza, dobavljači i dr.), dok su obaveze po kamatama i naknadama (2 miliona KM ili 4% ostale pasive) smanjene za 46% ili za 1,7 miliona KM. Pored navedenih obaveza, evidentne su obaveze po osnovu rezervisanja po MRS 19 i sudskim sporovima u iznosu od 0,2 miliona KM i odložene poreske obaveze u iznosu od 0,1 milion KM koje zajedno čine 1% ostale pasive i veće su 0,1 milion KM, a sve u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine.

2.1.3. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija izvještajno iskazana sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iznosi 84,3 miliona KM, te upoređujući istu sa stanjem na dan 31.12.2022. godine veća je za 12% ili za 8,9 miliona KM, kao rezultat povećanja izvještajno iskazanih kredita sa kašnjenjem u otplati preko 180 dana i njima pripadajućih kamata i ostalih stavki aktive za 3,3 miliona KM ili za 6% (rast navedenih kreditnih potraživanja kod dva MKD čini 67% ukupnog povećanja istih na nivou mikrokreditnih organizacija sa sjedištem u Republici Srpskoj) i povećanja ostalih potencijalnih obaveza za 31% ili za 5,6 miliona KM (neiskorišćena sredstva po ugovorima o uzetim kreditima čine 83% ostalih potencijalnih obaveza). Prema strukturi vanbilansa, na ovoj poziciji izvještajno su iskazane sljedeće stavke: krediti MKO sa kašnjenjem u otplati preko 180 dana u ukupnom iznosu od 34 miliona KM ili 40% ukupnog vanbilansa, zatim potraživanja za kamatu/naknadu i ostale stavke aktive sa kašnjenjem u otplati preko 180 dana u iznosu od 26,6 miliona KM ili 32% ukupnog vanbilansa (najveće MKD čini 70% pomenutih potraživanja), potencijalne obaveze za nepovučena sredstva po osnovu neiskorištenih sredstava po ugovorima o okvirnim ili revolving kreditima zaključenim sa bankama u ukupnom iznosu od 19,8 miliona KM ili 23% vanbilansa (sedam MKD), potencijalne obaveze za nepovučena sredstva iz okvirnih kredita odobrenih klijentima MKD u iznosu od 3,8 milion KM ili 5% vanbilansa i po ostalim osnovama u iznosu od 0,1 milion KM (potencijalne obaveze za isplate zaposlenim i sl).

2.2. Kapital MKO (kapital MKD i ulozi MKF)

Ukupni kapital/ulog MKO sa 31.12.2023. godine iznosi 183,8 miliona KM ili 30% pasive i veći je za 8,8 miliona KM ili za 5%, što je rezultat sljedećih promjena kapitala MKO: povećanja osnovnog kapitala za 4,2 miliona KM ili za 7% (dokapitalizacija kod tri MKD u ukupnom iznosu od 3,6 miliona KM i uplata osnivačkog kapitala jednog MKD u iznosu od 0,6 miliona KM), te povećanja ukupne neraspoređene neto dobiti MKD u ukupnom iznosu od 4,5 miliona KM ili po stopi od 4% kao rezultat povećanja pozicije neraspoređene neto dobiti 2023. godine za 17,1 milion KM (uticaj ostvarenog jednokratnog prihoda po osnovu prodaje akcija emitenta u vlasništvu najvećeg MKD), a sve u odnosu na stanje na dan 31.12.2022. godine.

Tabela 44: Struktura kapitala / uloga MKO Republike Srpske											000 KM
O P I S	2022.					2023.					Indeks 2023./2022.
	MKD	%	MKF	%	Ukupno	MKD	%	MKF	%	Ukupno	
Osnovni kapital/ ulog	56.178	32	741	45	56.919	60.418	33	741	46	61.159	107
Emisiona ažia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neraspoređena dobit	112.598	65	-	-	112.598	117.064	64	-	-	117.064	107
Višak prihoda nad rashodima	-	-	848	52	848	-	-	812	51	812	96
Zakonske rezerve	4.507	3	35	2	4.542	4.620	3	44	3	4.664	103
Ostale rezerve	58	-	-	-	58	58	-	-	-	58	100
Kapital MKD/ Ulog MKF	173.341	100	1.624	100	174.965	182.160	100	1.597	100	183.757	105

Ukupni ulozi MKF u iznosu od 1,6 miliona KM su na približno istom nivou kao i sa stanjem na kraju 2022. godine, te čine 0,87% ukupnog kapitala/uloga MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj. Osnivački ulozi MKF su nepromjenjeni u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine i ukupno iznose 741 hiljadu KM (0,4% ukupnog osnovnog kapitala/uloga MKO).

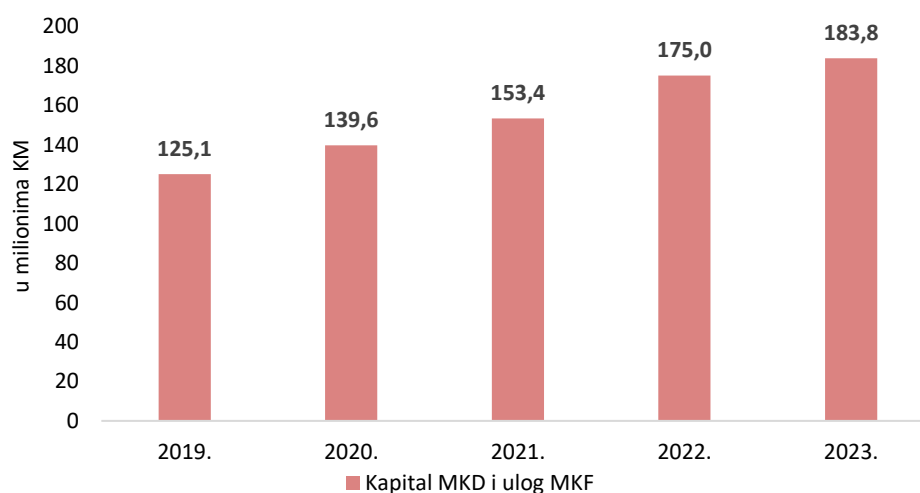
Pored osnovnog kapitala/uloga, značajno učešće u strukturi kapitala MKO čini neraspoređena dobit MKD (117,1 milion KM ili 64% ukupnog kapitala/uloga) sa rastom po stopi od 7% ili u iznosu od 4,5 miliona KM, a koja se sa stanjem na dan 31.12.2023. godine sastoji od neraspoređene revidirane neto dobiti iz prethodnih godina u ukupnom iznosu od 75,8 miliona KM (kod sedam MKD neto dobit iz prethodnih godina je iznosila 79,9 miliona KM, a kod dva MKD gubitak je iznosio 4,1 milion KM) i izvještajno iskazane neto dobiti MKD sa 31.12.2023. godine u ukupnom iznosu od 41,2 miliona KM (dvanaest MKD je iskazalo neto dobit u iznosu od 41,7 miliona KM, a jedno MKD je iskazalo gubitak u iznosu od 0,5 miliona KM).

Na nivou MKF sa 31.12.2023. godine evidentan je neto višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 812 hiljada KM, koji predstavlja revidirani neto višak prihoda nad rashodima prethodnih godina u ukupnom iznosu od 840 hiljada KM i neto manjak prihoda nad rashodima iskazan sa 31.12.2023. godine u ukupnom iznosu od 28 hiljada KM.

Zakonske rezerve (4,7 miliona KM ili 3% ukupnog kapitala/uloga MKO) su veće za 3% u poređenju istih sa krajem 2022. godine (povećanje kod šest MKD). Značajno učešće u ukupnom iznosu zakonskih rezervi (86%) bilježi najveće MKD.

Ulaganja MKO u poslovni prostor i ostalu fiksnu aktivu i dugoročne investicije ukupno iznose 29,1 milion KM, a čine u prosjeku 15,9% ukupnog kapitala/uloga MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj (propisano ograničenje maksimalno do 50% kapitala/uloga MKO sa stanjem na dan 31.12.2023. godine ispunjavaju sve MKO).

Grafikon 37: Ukupan kapital i ulog MKO Republike Srpske (2019. - 2023.)

2.3. Kvalitet kreditnog portfolija

Osnovna djelatnost MKO je plasiranje mikrokredita, uglavnom stanovništvu i samostalnim preduzetnicima, kao ciljanoj grupi korisnika mikrokredita (97,5% kreditnog portfolija MKO).

Ukupni bruto krediti MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iznose 544,6 miliona KM ili 87% ukupne aktive MKO sa rastom po stopi od 21% ili u iznosu od 94 miliona KM u odnosu na stanje sa krajem prethodne godine.

Rezerve MKO za potencijalne kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu čine 1% bruto kredita, odnosno iznose 5,1 milion KM i upoređujući stanje istih sa krajem 2022. godine evidentno je da su iste veće za 19% ili za 0,8 miliona KM (rast kredita sa kašnjenjem u otplati od 1 do 180 dana za 25% ili za 3 miliona KM).

Neto krediti, koje čine ukupni bruto krediti MKO umanjani za iznos obračunatih rezervi za potencijalne gubitke po kreditima shodno regulatornom zahtjevu, prikazani su u sljedećoj tabeli:

Tabela 45: Neto krediti MKO Republike Srpske							000 KM
OPIS	2022.			2023.			Indeks 2023./2022.
	MKD	MKF	Ukupno	MKD	MKF	Ukupno	
1. Krediti (bruto)	446.285	4.271	450.557	542.896	1.666	544.562	121
2. Rezerve za potencijalne kreditne gubitke	4.259	35	4.294	5.022	77	5.099	119
Neto krediti (1.-2.)	442.027	4.236	446.263	537.874	1.589	539.463	121

Sektorska i ročna struktura kredita MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj data je u sljedećem pregledu:

Tabela 46: Sektorska i ročna struktura kredita MKO Republike Srpske									000 KM
Mikrokrediti	2022.				2023.				Indeks
	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dosp. potr.	Ukupno	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dosp. potr.	Ukupno	
1. Pravna lica									
Uslužne djelatnosti	695	3.131	4	3.830	1.253	4.581	24	5.858	153
Trgovina	558	1.831	12	2.401	800	1.967	19	2.786	116
Poljoprivreda	0	605	0	605	172	653	3	828	137
Proizvodnja	497	1.902	16	2.415	771	2.850	55	3.676	152
Ostalo	297	490	282	1.069	107	417	0	524	49
Ukupno	2.047	7.959	314	10.320	3.103	10.468	101	13.672	132
2. Fizička lica									
Uslužne djelatnosti	1.616	55.697	78	57.391	2.207	77.484	110	79.801	139
Trgovina	719	10.282	23	11.024	922	17.245	19	18.186	165
Poljoprivreda	5.277	90.835	71	96.183	6.755	107.648	72	114.475	119
Proizvodnja	346	5.919	5	6.270	727	9.180	13	9.920	158
Stambene potrebe	413	19.068	35	19.516	184	18.671	26	18.881	97
Ostalo	22.935	225.370	1.548	249.853	29.239	258.603	1.785	289.627	116
Ukupno	31.306	407.171	1.760	440.237	40.034	488.831	2.025	530.890	121
Ukupno (1.+2.)	33.353	415.130	2.074	450.557	43.137	499.299	2.126	544.562	121

Prema ročnoj strukturi kredita dominantno je učešće dugoročnih kredita koji čine 91,7% ukupnih kredita i iznose 499,3 miliona KM, te su veći za 20% ili za 84,2 miliona KM u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine. Kratkoročni krediti (sa dospelim potraživanjima) čine 8,3% ukupnih kredita i iznose 45,3 miliona KM i veći su za 9,8 miliona KM ili za 28% u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

Dospjela potraživanja MKO čine 0,39% ukupnih kredita i veća su za 2,5% ili za 52 hiljade KM od stanja istih sa krajem 2022. godine (sa 31.12.2022. godine ista su činila 0,46% ukupnih kredita MKO) i uglavnom se odnose na dospjela potraživanja po kreditima plasiranim fizičkim licima (95% ukupnih dospelih potraživanja). Dospjela potraživanja tri MKD sa 31.12.2023. godine čine 85% ukupnih dospelih potraživanja MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Prema sektorskoj strukturi, krediti plasirani pravnim licima (2,5% ukupnih kredita) veći su za 32% ili za 3,3 miliona KM, dok su krediti plasirani fizičkim licima povećani za 21% ili za 90,7 miliona KM, a sve u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine.

U ukupnim kreditima MKO Republike Srpske prema strukturi granske koncentracije kredita i dalje su najviše zastupljeni krediti za ostale namjene (kredit za penzionere, finansiranje opšte potrošnje fizičkih lica, gotovinski nenamjenski krediti, robni krediti i slično) sa učešćem u ukupnim kreditima od 53%, a sa rastom po stopi od 16% ili u iznosu 39,2 miliona KM. Takođe, evidentan je značajniji rast kredita za finansiranje uslužne djelatnosti (16% ukupnih kredita) po stopi od 40% ili u iznosu od 24,4 miliona KM, zatim za finansiranje poljoprivrede (21% ukupnih kredita) po stopi od 19% ili u iznosu od 18,5 miliona KM, te rast kredita za finansiranje trgovinske djelatnosti (4% ukupnih kredita) po stopi od 56% ili u iznosu od 7,6 miliona KM. Nadalje, evidentan je rast kredita i za finansiranje proizvodnje (3% ukupnih kredita) po stopi od 56% ili u iznosu od 4,9 miliona KM, dok je finansiranje stambenih potreba stanovništva (3% ukupnih kredita) smanjeno za 3% ili u iznosu od 0,6 miliona KM, a sve u odnosu na stanje istih na dan 31.12.2022. godine.

Kredit organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj koji posluju u FBiH (šest MKD i jedna MKF sa 66 organizacionih dijelova) sa stanjem na dan 31.12.2023. godine ukupno iznose 186,6 miliona KM ili 34,3% ukupnih kredita MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj, sa rastom po stopi od 18% ili u iznosu od 28,1 milion KM (31.12.2022. godine plasirali su ukupno 158,5 miliona KM ili 35,2% ukupnih kredita MKO) i uključeni su u bilanse MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Kredit organizacionih dijelova MKO koji posluju u Republici Srpskoj, a čije je sjedište u FBiH sa stanjem na dan 31.12.2023. godine ukupno iznose 222,7 miliona KM ili 29% ukupnih kredita plasiranih klijentima svih MKO koje posluju u Republici Srpskoj (767,3 miliona KM), te su veći za 11% ili za 22,1 milion KM od stanja istih na dan 31.12.2022. godine.

Tabela 47: Sektorska i ročna struktura ukupnih kredita organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u FBiH, a koje posluju u Republici Srpskoj

000 KM

Mikrokrediti	2022.				2023.				Indeks 2023./2022.
	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dosp. potr.	Ukupno	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dosp. potr.	Ukupno	
1. Pravnim licima									
uslužne djelatnosti	34	1.884	29	1.947	70	2.452	5	2.527	130
trgovina	56	558	1	615	61	563	5	629	102
poljoprivredu	-	65	-	65	0	142	0	142	218
proizvodnju	-	601	3	604	43	422	1	466	77
ostalo	-	12	-	12	0	16	2	18	150
Ukupno	90	3.120	33	3.243	174	3.595	13	3.782	117
2. Fizičkim licima									
uslužne djelatnosti	401	12.472	67	12.940	63	7.867	39	7.969	62
trgovina	82	1.599	2	1.683	35	1.374	2	1.411	84
poljoprivreda	2.041	65.972	106	68.119	2.115	68.183	98	70.396	103
proizvodnja	54	1.708	2	1.764	24	793	2	819	46
stambene potrebe	1.179	54.925	71	56.175	1.303	71.261	91	72.655	129
ostalo	5.419	51.100	226	56.745	5.155	60.413	136	65.704	116
Ukupno	9.176	187.776	474	197.426	8.695	209.891	368	218.954	111
Ukupno (1.+2.)	9.266	190.896	507	200.669	8.869	213.486	381	222.736	111

Sektorska struktura kredita organizacionih dijelova MKO koji posluju u Republici Srpskoj, a čije je sjedište u FBiH je slična sektorskoj strukturi kredita MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj, odnosno krediti plasirani fizičkim licima čine 98,3% i veći su za 21,6 miliona KM ili za 11%, dok krediti pravnih lica čine 1,7% ukupnih kredita ovih organizacionih dijelova i veći su 0,5 miliona KM, a sve u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine.

Ročna struktura kredita organizacionih jedinica MKO sa sjedištem u FBiH, takođe je slična ročnoj strukturi MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj, odnosno dugoročni krediti čine 95,8% ukupnih kredita (veći su za 22,6 miliona KM ili za 12%), dok su kratkoročni krediti, u koja su uključena i dospjela potraživanja (9,3 miliona KM ili 4,2% ukupnih kredita) su manji za 5% ili za 0,5 miliona KM, a sve u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

Dospjela potraživanja poslovnih jedinica MKO sa sjedištem u FBiH iznose 381 hiljadu KM ili 0,17% ukupnih kredita, te su manja za 25% u odnosu na stanje sa krajem prethodne godine (507 hiljada KM ili 0,25% ukupnih kredita), a uglavnom se odnose na kredite plasirane fizičkim licima (96,6%).

Sa stanovišta granske koncentracije, kod kreditnog portfolija ovih organizacionih dijelova, evidentno je značajnije finansiranje poljoprivrede (32% ukupnih kredita) sa rastom po stopi od 3% ili u iznosu od 2,3 miliona KM, zatim finansiranje stambenih potreba (33% ukupnih kredita) sa rastom po stopi od 29% ili u iznosu od 16,5 miliona KM, te finansiranje fizičkih lica za ostale namjene (29% ukupnih kredita) sa rastom po stopi od 16% ili u iznosu od 9 miliona KM, dok krediti pravnim i fizičkim licima za finansiranje uslužnih djelatnosti (5% ukupnih kredita) bilježe smanjenje za 30% ili za 4,4 miliona KM, kao i krediti za finansiranje trgovine (1% ukupnih kredita), koji su manji za 11% ili za 0,2 miliona KM, a krediti za finansiranje proizvodnje nemaju značajnije učešće u ukupnim kreditima ovih organizacionih dijelova, te bilježe smanjenje za 46% ili za 1,1 milion KM, a sve u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine.

Ukupan iznos mikrokredita plasiranih fizičkim licima za sve MKO koje posluju u Republici Srpskoj sa 31.12.2023. godine dat je u sljedećoj tabeli:

Tabela 48: Ukupan iznos mikrokredita plasiranih fizičkim licima		000 KM
O P I S		Iznos
1. MKO Republike Srpske		530.890
minus: poslovne jedinice MKO Republike Srpske u FBiH		181.210
Ukupno 1		349.680
2. Poslovne jedinice MKO FBiH u Republici Srpskoj		218.954
Ukupno (1.+2.)		568.634

MKO koje posluju u Republici Srpskoj plasirale su kredite fizičkim licima, koji sa stanjem na dan 31.12.2023. godine, ukupno iznose 568,6 miliona KM (sa 31.12.2022. godine iznosili su 483,8 miliona KM).

MKO su dužne da sva kreditna i druga potraživanja rasporede u određene grupe primjenom kriterijuma broja dana kašnjenja u otplati i da za svaku grupu obračunaju regulatorne rezerve za kreditne i druge gubitke, odnosno dužne su da obračunaju i formiraju ispravke vrijednosti za kreditne i druge gubitke na teret troškova poslovanja.

Kod MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj iznos potraživanja razvrstanih u propisane grupe po danima kašnjenja u otplati i obračunate regulatorne rezerve po tim grupama sa stanjem na dan 31.12.2023. godine vidi se iz sljedećeg prikaza:

Tabela 49: Potraživanja MKO i odgovarajuća rezervisanja prema danima kašnjenja u otplati									000 KM
Dani kašnjenja	Stope rezervi	Iznos kredita	Kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezervisanja			Ukupna rezervisanja
			stopa rezervisanja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospjelim kamatama	Po ostalim stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7=(2h3)/100	8=(4h5)/100	9=(2h6)/100	10=(7+8+9)
0	0%	529.610	0%	75	453	0	0	0	0
1-15	2%	5.058	2%	73	23.124	102	1	463	566
16-30	15%	4.385	100%	72	21	659	72	10	741
31-60	50%	1.753	100%	80	43	878	80	34	992
61-90	80%	1.480	100%	97	39	1.184	97	36	1.317
91-180	100%	2.276	100%	284	261	2.276	284	261	2.821
Ukupno		544.562		681	23.941	5.099	534	804	6.437

Kreditni bez kašnjenja iznose 529,6 miliona KM ili 97,3% ukupnih kredita, te su veći za 21% ili za 91 milion KM u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine (438,7 miliona KM ili 97,4% ukupnih kredita).

Značajniji iznos sa kašnjenjem u otplati kreditnih potraživanja evidentan je kod kredita sa kašnjenjem u otplati od 1 do 30 dana (9,4 miliona KM ili 1,7% ukupnih kredita), te je evidentno povećanje ovih kredita za 2 miliona KM ili za 27% (sa 31.12.2022. godine isti su iznosili 7,4 miliona KM ili 1,6% ukupnih kredita), kao i povećanje pripadajućih rezervisanja za 16% u odnosu na obračun rezervi prethodne godine.

Od ukupne vrijednosti kreditnog portfolija MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj sa stanjem na dan 31.12.2023. godine (544,6 miliona KM), krediti sa kašnjenjem u otplati od 1 do 180 dana ukupno iznose 14,9 miliona KM ili 2,7% ukupnih kredita, te su veći za 25% ili za 3 miliona KM u odnosu na stanje na dan 31.12.2022. godine (isti su iznosili 11,9 miliona KM ili 2,6% ukupnih kredita).

Za kreditni portfolio sa kašnjenjem u otplati sa 31.12.2023. godine obračunate su regulatorne rezerve za pokriće kreditnih gubitaka u ukupnom iznosu od 5,1 milion KM ili 0,9% ukupnih kredita ili 34% vrijednosti ukupnih kredita sa kašnjenjem u otplati od 1 do 180 dana, te su veće za 19% ili za 0,8 miliona KM u odnosu na rezerve izvještajno iskazane sa stanjem na dan 31.12.2022. godine (4,3 miliona KM ili 0,95% ukupnih kredita ili 36% ukupnih kredita u kašnjenju sa otplatom).

Regulatorne rezerve za potencijalne gubitke po osnovu potraživanja za dospjele kamate sa 31.12.2023. godine obračunate su u iznosu od 0,5 miliona KM ili 8% ukupnih rezervi, dok regulatorne rezerve za potencijalne gubitke po ostalim stavkama aktive iznose 0,8 miliona KM ili 12% ukupnih rezervi.

Izvještajno iskazane rezerve po svim osnovama iznose 6,4 miliona KM sa rastom po stopi od 12% ili u iznosu od 0,7 miliona KM (sa 31.12.2022. godine su iznosile 5,7 miliona KM).

Kod MKO sa sjedištem u FBiH koje posluju u Republici Srpskoj, od ukupnih kredita (222,7 miliona KM), krediti bez kašnjenja sa stanjem na dan 31.12.2023. godine iznose 219,5 miliona KM ili 98,5% ukupnih kredita i veći su za 23,5 miliona KM ili za 12% od stanja istih sa krajem 2022. godine. Krediti kod kojih je evidentno kašnjenje u otplati od 1 dana do 180 dana ukupno iznose 3,2 miliona KM ili 1,4% ukupnih kredita, te su manji za 30% ili za 1,4 miliona KM u odnosu na stanje istih sa 31.12.2022. godine.

Ukupan iznos regulatornih rezervi za kreditne gubitke organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u FBiH koji posluju u Republici Srpskoj, po svim osnovama (kreditima i dospjelim kamatama) izvještajno je iskazan u iznosu od 1,6 miliona KM ili 0,7% ukupnih kredita ili 49,6% kredita sa kašnjenjem u otplati od 1 do 180 dana, te je manji za 27% ili za 0,6 miliona KM u odnosu na iznos regulatornih rezervi izvještajno iskazanih sa krajem 2022. godine (2,2 miliona KM ili 1% ukupnih kredita ili 47,7% ukupnih kredita sa kašnjenjem u otplati).

* * *

Prema izvještaju MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj u periodu 01.01 - 31.12.2023. godine 349 jemaca/sudužnika je otplatio 455 hiljada KM⁴⁶ za 338 korisnika kredita fizičkih lica ili 0,23% od ukupno 149.411 partija kredita fizičkih lica. Kod najvećeg MKD 188 jemaca/sudužnika su otplatili 209 hiljada KM za 182 korisnika kredita fizičkih lica, što čini 0,22% od ukupnog broja partija kredita istog MKD.

Prema izvještaju MKO Republike Srpske u periodu od 01.01 - 31.12.2022. godine 292 jemaca/sudužnika je otplatilo ukupno 317 hiljada KM⁴⁷ za 276 korisnika kredita fizičkih lica ili 0,20% od ukupno 137.482 partije kredita.

Prema izvještajima MKO sa sjedištem u Republici Spskoj, shodno Odluci o bližim uslovima i načinu postupanja MKO po prigovoru klijenata („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/10), u ovom izvještajnom periodu klijenti šest MKD su podnijeli ukupno 23 prigovora (17 prigovora po ostalim osnovama, 2 prigovora po osnovu naknada po kreditnim poslovima i 4 prigovora jemaca/sudužnika), od čega je 15 prigovora pozitivno riješeno, 6 prigovora su negativno riješena, a 2 prigovora su u procesu obrade.

⁴⁶ U iznos otplate na teret jemaca/sudužnika su uključene sve otplate jemaca umjesto dužnika u izvještajnom periodu, bilo da se radi o otplati jedne ili nekoliko rata ili preuzimanju kontinuirane otplate kredita.

⁴⁷ U iznos otplate na teret jemaca/sudužnika su uključene sve otplate jemaca umjesto dužnika u izvještajnom periodu, bilo da se radi o otplati jedne ili nekoliko rata ili preuzimanju kontinuirane otplate kredita.

2.4. Ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

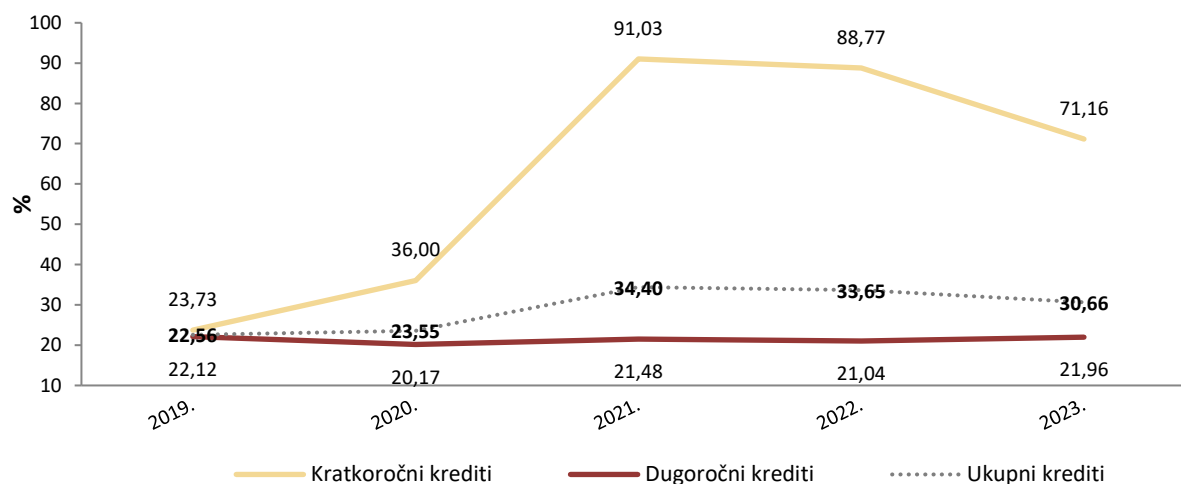
Prosječne ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na nove plasirane kredite u toku kalendarskog mjeseca, a odnose se na ovaj izvještajni period.

Prosječne ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope za kredite plasirane u 2022. i 2023. godini od strane MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj i organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u FBiH, koji posluju u Republici Srpskoj date su u sljedećoj tabeli:

Tabela 50: Prosječne ponderisane kamatne stope MKO %								
O P I S	2022.				2023.			
	MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj		Organizacioni dijelovi MKO FBiH u Republici Srpskoj		MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj		Organizacioni dijelovi MKO FBiH u Republici Srpskoj	
	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1. Kratkoročni krediti								
uslužne djelatnosti	16,22	27,83	20,66	28,79	15,64	26,56	15,00	20,42
trgovina	15,87	24,07	18,65	24,98	15,06	24,49	14,00	18,65
poljoprivreda	15,92	19,03	21,14	26,11	16,50	19,92	20,90	26,67
proizvodnja	16,55	29,44	19,70	27,91	18,76	25,12	16,02	22,87
stambene potrebe	19,21	27,48	19,18	22,99	19,40	27,28	19,84	25,92
ostalo	27,55	114,76	19,67	29,25	36,07	92,03	21,57	28,26
Prosječne ponderisane kamatne stope na kratkoročne kredite	24,33	88,77	19,95	27,75	30,12	71,16	21,00	27,35
2. Dugoročni krediti								
uslužne djelatnosti	16,19	18,76	18,60	22,25	16,78	19,53	11,57	13,38
trgovina	15,55	17,77	15,63	18,55	16,18	18,63	11,95	13,82
poljoprivreda	15,30	17,48	17,91	20,15	16,17	18,51	18,18	20,65
proizvodnja	15,65	17,91	18,07	21,53	16,71	19,38	13,67	15,98
stambene potrebe	17,99	21,98	18,12	20,47	18,59	22,22	18,56	21,51
ostalo	18,22	22,74	19,75	25,51	19,14	24,05	20,39	24,02
Prosječne ponderisane kamatne stope na dugoročne kredite	17,32	21,04	18,57	22,03	18,05	21,96	18,78	21,76
Prosječne ponderisane kamatne stope na ukupne kredite	18,62	33,65	18,72	22,66	20,18	30,66	18,99	22,30

NKS = nominalne kamatne stope EKS = efektivne kamatne stope

Grafikon 38: Kretanje prosječne ponderisane EKS MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj (2019. - 2023.)

Prosječna ponderisana EKS na ukupne kredite MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj u ovom izvještajnom periodu (30,66%) manja je za 2,99 procentnih poena u odnosu na prosječnu ponderisanu EKS za 2022. godinu (33,65%). U periodu januar – decembar 2023. godine evidentno je smanjenje prosječne ponderisane EKS na ukupne kratkoročne kredite i to za 17,61 procentni poen u odnosu na ponderisani prosjek 2022. godine, kao rezultat smanjenja prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na kredite koji su plasirani za finansiranje određenih djelatnosti (usluge, proizvodnja, stambene potrebe i ostale

namjene) i istovremenog povećanja iste na kratkoročne kredite za finansiranje poljoprivrede i trgovine. Prosječna ponderisana EKS na dugoročne kredite je veća za 0,92 procentna poena u odnosu na ponderisani prosjek iste za 2022. godinu.

Prosječna ponderisana EKS na ukupne kredite kod MKO iz Republike Srpske, u periodu januar – decembar 2023. godine, kod jedanaest MKO je bila ispod prosječne ponderisane EKS na ukupne kredite MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj. Četiri MKO, u ovom izvještajnom periodu, su iskazale prosječnu ponderisanu EKS iznad prosječne ponderisane EKS na ukupne kredite MKO iz Republike Srpske.

Organizacioni dijelovi MKO sa sjedištem u FBiH koji posluju u Republici Srpskoj, u periodu januar - decembar 2023. godine su smanjili prosječnu ponderisanu EKS na ukupne kredite (22,30%) za 0,36 procentnih poena u odnosu na ponderisani prosjek za 2022. godinu. U ovom izvještajnom periodu, kod tri MKO prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa na ukupne kredite bila je ispod prosječne ponderisane EKS na ukupne kredite organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u FBiH koji posluju u Republici Srpskoj, dok je kod šest MKO prosječna ponderisana EKS iskazana iznad prosječne ponderisane EKS na ukupne kredite svih MKO sa sjedištem u FBiH koji posluju u Republici Srpskoj.

2.5. Bilans uspjeha

Mikrokreditne organizacije sa sjedištem u Republici Srpskoj sa 31.12.2023. godine iskazale su pozitivan finansijski rezultat u ukupnom iznosu od 41,2 miliona KM sa rastom po stopi od 71% ili u iznosu od 17,1 milion KM u odnosu na isti period 2022. godine, kao rezultat rasta prihoda od kamata i sličnih prihoda za 32 miliona KM ili za 38%, a koji se značajnim dijelom odnosio na jednokratni prihod po osnovu prodaje akcija emitenta u vlasništvu najvećeg MKD u iznosu od 15,4 miliona KM (ukoliko bi umanjili finansijski rezultat najvećeg MKD za jednokratni prihod, ukupan finansijski rezultat MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj bi bio iskazan u iznosu koji je za 7% veći od istog iskazanog sa 31.12.2022. godine).

Struktura bilansa uspjeha MKO Republike Srpske je prikazana u sljedećoj tabeli:

Tabela 51: Bilans uspjeha MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj									000 KM
O P I S	2022.				2023.				Indeks
	MKD	MKF	Ukupno	%	MKD	MKF	Ukupno	%	2023./2022.
PRIHODI									
Prihodi od kamata i slični prihodi	82.286	1.067	83.353	99	114.399	986	115.385	97	138
Operativni prihodi	945	16	961	1	2.690	14	2.704	2	281
Vanredni prihodi	310	20	330	-	525	10	535	1	162
1. UKUPNI PRIHODI	83.541	1.103	84.644	100	117.614	1.010	118.624	100	140
RASHODI									
Rashodi po kamatama i slični rashodi	13.151	165	13.316	24	17.849	186	18.035	25	135
Operativni rashodi	39.182	747	39.929	69	48.406	777	49.183	68	123
Trošak rezervi za kreditne i druge gubitke	4.224	-43	4.181	7	4.904	54	4.958	7	119
Vanredni rashodi	110	5	115	-	290	15	305	-	265
2. UKUPNI RASHODI	56.667	874	57.541	100	71.449	1.032	72.481	100	126
3. DOBIT MKD / VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA MKF PRIJE OPOREZIVANJA (1.-2.)	26.874	229	27.103		46.165	- 22	46.143		170
4. POREZ	3.005	27	3.032		4.959	6	4.965		164
5. NETO DOBIT MKD / MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA MKF (3. - 4.)	23.869	202	24.071		41.206	- 28	41.178		171

Prema strukturi prihoda sa 31.12.2023. godine, prihodi od kamata na kredite (87,8 miliona KM ili 74% ukupnih prihoda) su veći za 15,6 miliona KM ili za 22% u odnosu na prihode od kamata sa 31.12.2022. godine (72,2 miliona KM ili 85% ukupnih prihoda). Ostali slični prihodi sa 31.12.2023. godine iznosili su 27,5 miliona KM ili 23% ukupnih prihoda (čine ih naknade za obradu kreditnih zahtjeva u iznosu 12,1 milion KM i jednokratni prihod po osnovu prodaje akcija emitenta u vlasništvu najvećeg MKD u iznosu od 15,4 miliona KM), te su veći za 148% ili za 16,4 miliona KM u odnosu na iste prihode iskazane sa 31.12.2022. godine (11,1 milion KM ili 13% ukupnih prihoda).

Operativni prihodi MKO (uglavnom prihod po osnovu ukidanja rezervi za kredite i naknade, provizije za izvršene usluge posredovanja u poslovima osiguranja i druge naknade iz kreditnog posla) sa 31.12.2023. godine su veći za 1,7 miliona KM ili za 181% (pomenuti prihodi izvještajno su iskazani kod tri MKD i čine 82% ukupnih operativnih prihoda MKO).

Prema strukturi rashoda sa 31.12.2023. godine, rashodi od kamata iznosili su 15,9 miliona KM ili 22% ukupnih rashoda sa rastom po stopi od 35% ili u iznosu od 4,1 milion KM u odnosu na iste sa 31.12.2022. godine (11,8 miliona KM ili 20% ukupnih rashoda). Ostali slični rashodi (uglavnom po osnovu bankarskih naknada i provizija) sa 31.12.2023. godine iznosili su 2,1 milion KM ili 3% ukupnih rashoda i veći su za 38% ili za 0,6 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine.

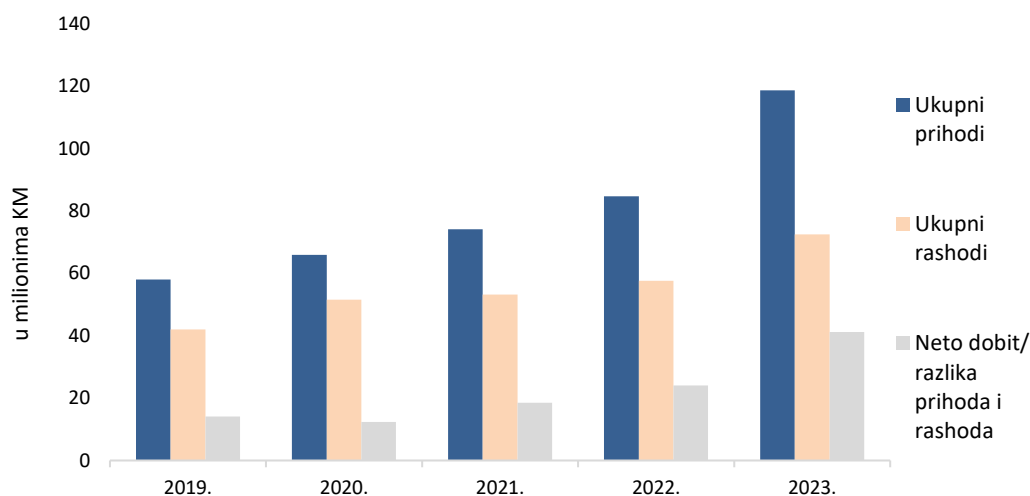
Operativni rashodi sa 31.12.2023. godine (49,2 miliona KM ili 68% ukupnih rashoda) bilježe rast po stopi od 23% ili u iznosu 9,2 miliona KM, a prema strukturi operativnih rashoda na rast istih značajniji uticaj imalo je povećanje rashoda po osnovu plata i doprinosa (28,8 miliona KM ili 40% ukupnih rashoda ili 59% ukupnih operativnih rashoda) za 22% ili za 5,2 miliona KM (povećan broj zaposlenih za 122 radnika ili za 18,5% u odnosu na isti period 2022. godine).

Ostali operativni troškovi (13,5 miliona KM ili 19% ukupnih rashoda ili 27% ukupnih operativnih rashoda) su veći za 27% ili za 2,9 miliona KM u odnosu na iste sa 31.12.2022. godine (trošak marketinga, softvera i održavanje informacionih sistema, direktni otpis potraživanja, trošak zakupa, amortizacija, sudski troškovi po osnovu rješavanja sporova, trošak poštanskih usluga, trošak naknada regulatornih institucija i sl).

Rashodi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija (6,8 miliona KM ili 9% ukupnih rashoda ili 14% ukupnih operativnih rashoda) su veći za 21% ili za 1,2 miliona KM (povećan broj organizacionih dijelova za 22%).

Trošak rezervisanja za pokriće kreditnih gubitaka sa 31.12.2023. godine je iznosio 5 miliona KM ili 7% ukupnih rashoda (tri MKD učestvuju sa 92% u ukupnom trošku rezervisanja na nivou MKO), te je veći za 0,8 miliona KM ili za 19% u odnosu na trošak rezervisanja sa 31.12.2022. godine (rast kredita sa kašnjenjem u otplati).

Grafikon 39: Pozicije bilansa uspjeha MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj (2019. - 2023.)

Na nivou MKO Republike Srpske sa 31.12.2023. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u ukupnom iznosu od 41,2 miliona KM, kao rezultat iskazane neto dobiti kod dvanaest MKD u ukupnom iznosu od 41,7 miliona KM i iskazanog gubitka kod jednog MKD u iznosu od 0,5 miliona KM. Neto manjak prihoda nad rashodima MKF ukupno iznosi 28 hiljada KM i nema značajan uticaj na finansijski rezultat MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj.

2.6. Preporuke za mikrokreditni sektor Republike Srpske

U cilju unapređenja kvaliteta poslovanja i održavanja stabilnosti mikrokreditnog sektora, potrebno je da mikrokreditni sektor i u narednom periodu, svoje aktivnosti usmjeri na:

- kapitalno jačanje kao osnovu za održivost i unapređenje poslovanja;
- kontrolu nivoa dospjelih potraživanja, a posebno kredita sa kašnjenjem u otplati, te dodatne aktivnosti za efikasniju naplatu i unapređenje sistema ranog prepoznavanja pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija;
- razvoj politika i procedura za adekvatno upravljanje rizicima, te unapređenje vlastitih sistema upravljanja rizicima, prije svega kreditnim rizikom;
- poboljšanje upravljanja aktivom i adekvatno izdvajanje rezervi prema regulatornom zahtjevu, odnosno ispravki vrijednosti shodno MRS/MSFI;
- ažuriranje planova poslovanja;
- uspostavljanje adekvatnih politika i sistema planiranja izvora finansiranja;
- uspostavljanje efikasnijih sistema unutrašnjih kontrola i revizije;
- dalje unapređenje politika i procedura za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- sveobuhvatnije informisanje i adekvatnu edukaciju s ciljem bolje zaštite korisnika mikrokredita;
- kadrovsko jačanje i stručno osposobljavanje radnika s ciljem kvalitetnijeg i sveobuhvatnijeg zadovoljavanja potreba klijenata mikrokreditnih organizacija;
- jačanje informacionih sistema i podrške u poslovanju i izvještavanju, uz obezbjeđenje sigurnosti informacionih sistema i razvoja novih procedura za elektronsko poslovanje i rad sa klijentima na daljinu;
- kontinuiranu analizu proizvoda koji se pružaju korisnicima mikrokredita i njihovo prilagođavanje tržišnim uslovima i ekonomskoj održivosti korisnika.

Polazeći od osnovnog zadatka Agencije na održavanju i jačanju stabilnosti mikrokreditnog sektora, zadaci Agencije i u narednom periodu će biti usmjereni na sljedeće:

- kontinuirani neposredni i posredni nadzor;
- pojačan nadzor kreditnog rizika, prije svega u smislu adekvatnosti rezervi za potencijalne kreditne gubitke, odnosno adekvatnosti upravljanja kreditnim rizicima;
- aktivna uloga u izradi novog zakonskog i podzakonskog okvira za poslovanje i nadzor mikrokreditnog sektora;
- pravovremeno i adekvatno postupanje MKO u skladu sa mjerama Agencije;
- aktivna uloga u nadzoru i na zaštiti prava korisnika mikrokredita i u tom smislu poboljšanje transparentnosti poslovanja MKO;
- praćenje aktivnosti na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, te u tom smislu unapređivanje saradnje sa drugim nadležnim institucijama;
- stručno usavršavanje vlastitih kadrova i jačanje kapaciteta za vršenje efikasnijeg nadzora nad mikrokreditnim organizacijama;
- aktivno učešće u radu Komiteta za koordinaciju finansijskog sektora Republike Srpske;
- dalje unapređenje saradnje sa Agencijom za bankarstvo FBiH sa ciljem efikasnijeg nadzora MKO, te nastavak i unapređenje saradnje sa spoljnim revizorima;
- kontinuirano unapređenje informacionih sistema.

Agencija za bankarstvo Republike Srpske

Izvještaj o stanju u bankarskom sistemu
Republike Srpske
za period 01.01.2023 – 31.12.2023. godine

IV Sektor davalaca lizinga

U periodu januar - decembar 2023. godine nije bilo registrovanih DL sa sjedištem u Republici Srpskoj.

Sa 31.12.2023. godine dati su podaci o poslovanju DL sa sjedištem u FBiH koji imaju dozvolu Agencije za rad u Republici Srpskoj i to za četiri poslovne jedinice DL, koje su u sastavu četiri društva za poslove lizinga sa sjedištem u FBiH (jednom DL dozvola za rad izdata je početkom 2023. godine, a počelo je sa radom u četvrtom kvartalu 2023. godine). Takođe, podaci o finansijskom lizingu uključuju i podatke organizacionog dijela jedne banke sa sjedištem u FBiH, koji obavlja poslove finansijskog lizinga (DLB) u Republici Srpskoj. Podaci o poslovanju ovih organizacionih dijelova uključeni su u bilanse stanja pomenutih matičnih društava za poslove lizinga (DL) i banke (DLB).

Izveštajnu osnovu za praćenje i nadzor rada poslovnih jedinica DL sa sjedištem u FBiH (četiri poslovne jedinice DL) i organizacionog dijela banke koji obavlja poslove finansijskog lizinga (DLB) čine jedan mjesečni izvještaj i pet kvartalnih izvještaja.

U poslovnim jedinicama DL koje posluju u Republici Srpskoj, a čije je sjedište u FBiH, zaposleno je 10 radnika (sa 31.12.2022. godine zapošljavali su sedam radnika). Od ukupnog broja zaposlenih, sa visokom stručnom spremom zaposleno je sedam radnika, dva radnika sa srednjom stručnom spremom i jedan radnik sa višom školskom spremom.

Struktura potraživanja po osnovu finansijskog i operativnog lizinga poslovnih jedinica DL i po osnovu finansijskog lizinga DLB koji posluju u Republici Srpskoj se vidi iz sljedećeg prikaza:

Tabela 52: Struktura potraživanja po osnovu lizinga											000 KM
O P I S	2022.					2023.					Indeks 2023./2022.
	Lizing Republike Srpske		Jedinice DL/DLB FBiH		Ukupno	Lizing Republike Srpske		Jedinice DL/DLB FBiH		Ukupno	
	Fin. liz.	Oper. liz.	Fin. liz.	Oper. lis.		Fin. liz.	Oper. liz.	Fin. liz.	Oper. liz.		
PREMA PREDMETU LIZINGA											
Putnička vozila	-	-	59.441	8.425	67.866	-	-	68.868	15.238	84.106	124
Vozila za obavlj. djelat. (terenska i putnička)	-	-	46.140	7.528	53.668	-	-	56.184	6.470	62.654	117
Mašine i oprema	-	-	25.764	23	25.787	-	-	23.386	35	23.421	91
Nekretnine	-	-	12	-	12	-	-	1	-	1	8
Šinska vozila, plovni i vazduhoplovni objekti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aparati za domaćinstvo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Ukupno	-	-	131.358	15.976	147.334	-	-	148.439	21.743	170.182	116
PREMA PRIMAOCU LIZINGA											-
Pravna lica	-	-	120.700	13.612	134.312	-	-	137.423	12.006	149.429	111
Preduzetnici	-	-	5.589	63	5.652	-	-	6.032	68	6.100	108
Fizička lica	-	-	4.453	54	4.507	-	-	4.514	93	4.607	102
Ostalo	-	-	616	2.247	2.863	-	-	470	9.576	10.046	351
Ukupno	-	-	131.358	15.976	147.334	-	-	148.439	21.743	170.182	116

Potraživanja po osnovu finansijskog i operativnog lizinga poslovnih jedinica DL i finansijskog lizinga DLB sa 31.12.2023. godine ukupno iznose 170,2 miliona KM sa rastom po stopi od 16% ili u iznosu od 22,8 miliona KM u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine.

Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (DL i DLB) iznose 148,4 miliona KM ili 87% ukupnog lizinga sa rastom po stopi od 13% ili u iznosu od 17,1 milion KM. Potraživanja po osnovu operativnog lizinga DL (21,7 miliona KM ili 13% ukupnog lizinga) povećana su za 36% ili za 5,8 miliona KM, a sve u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

Prema predmetu finansijskog lizinga najveća potraživanja se odnose na finansiranje putničkih vozila (40% ukupnog lizinga) sa rastom po stopi od 16% ili u iznosu od 9,4 miliona KM, zatim slijedi finansiranje vozila za obavljanje djelatnosti (33% ukupnog lizinga) koje je veće za 10 miliona KM ili za 22%, te finansiranje

mašina i opreme (14% ukupnog lizinga) sa padom po stopi od 9% ili u iznosu od 2,3 miliona KM, a sve u odnosu na stanje sa 31.12.2022. godine.

Potraživanja finansijskog lizinga prema primaocu lizinga od pravnih lica (137,4 miliona KM ili 81% ukupnog lizinga) su značajno zastupljena i bilježe rast po stopi od 14% ili u iznosu od 16,7 miliona KM, zatim od preduzetnika (6 miliona KM ili 3% ukupnog lizinga) sa rastom po stopi od 8% ili u iznosu od 0,4 miliona KM, kao i potraživanja od fizičkih lica (4,5 miliona KM ili 3% ukupnog lizinga), koja su veća za 1% ili za svega 61 hiljadu KM, a sve u odnosu na stanje sa krajem 2022. godine.

Prema predmetu operativnog lizinga (DL) evidentan je rast potraživanja po osnovu putničkih vozila (9% ukupnog lizinga) po stopi od 81% ili u iznosu od 6,8 miliona KM, dok su potraživanja po osnovu vozila za obavljanje djelatnosti (4% ukupnog lizinga) manja za 14% ili za 1,1 milion KM od stanja istih sa krajem 2022. godine.

Operativni lizing prema primaocu lizinga značajnije je prisutan kod pravnih lica (7% ukupnog lizinga) sa padom po stopi od 12% ili u iznosu od 1,6 miliona KM i kod ostalih korisnika (6% ukupnog lizinga) sa rastom po stopi od 326% ili u iznosu od 7,3 miliona KM. Operativni lizing kod preduzetnika i fizičkih lica nema značajnog učešća u ukupnom lizingu.

Prosječne ponderisane nominalne kamatne stope i efektivne kamatne stope lizing naknade po osnovu finansijskog lizinga za 2022. godinu i za 2023. godinu za organizacione dijelove DL i DLB koje posluju u Republici Srpskoj, a čije je sjedište u FBiH date su u sljedećoj tabeli:

Tabela 53: Prosječne ponderisane kamatne stope lizing naknade				%
O P I S	2022.		2023.	
	NKS	ELIN	NKS	ELIN
1. Prema predmetu lizinga				
Putnička vozila	3,89	7,60	6,13	9,90
Vozila za obavljanje djelatnosti	4,01	8,21	5,69	9,58
Mašine i oprema	3,76	6,15	5,33	12,32
Nekretnine	-	-	-	-
Šinska vozila, plovni i vazduhpl.objekti	-	-	-	-
Aparati za domaćinstvo	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-
2. Prema primaocu lizinga				
Pravna lica	3,86	7,21	5,83	9,91
Preduzetnici	4,17	7,28	6,01	9,28
Fizička lica	4,90	17,48	6,26	17,82
Ostalo	-	-	-	-
Ukupno ponderisane kamatne stope	3,91	7,60	5,85	10,11

NKS = nominalna kamatna stopa; ELIN = efektivna stopa lizing naknade

Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa lizing naknade (ELIN) poslovnih jedinica DL i DLB u ovom izvještajnom periodu je veća za 2,51 procentni poen upoređujući je sa istom iskazanom u 2022. godini.

Agencija za bankarstvo Republike Srpske

Izvještaj o stanju u bankarskom sistemu
Republike Srpske
za period 01.01.2023 – 31.12.2023. godine

V Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

U skladu sa Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, Agencija nadzire usklađenost poslovanja banaka i mikrokreditnih organizacija sa minimalnim standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Takođe, Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti propisano je da nadzor nad provođenjem istog u bankama i mikrokreditnim organizacijama vrši Agencija. Tokom 2023. godine Agencija je, putem posrednog i neposrednog nadzora, vršila nadzor usklađenosti poslovanja banaka i mikrokreditnih organizacija sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Nadzor je obavljen uz dosljednu primjenu priručnika za nadzor usklađenosti banaka i mikrokreditnih organizacija sa minimalnim standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Nadzorom banaka je utvrđeno da su banke usvojile politike o prihvatljivosti klijenta, definisale koji klijenti su prihvatljivi za banku, da primjenjuju pristup klijentu koji se zasniva na analizi rizika koji klijent može imati za banku, te da su uspostavile registre profila klijenta za pravna i fizička lica. Takođe, banke su usvojile i politike o identifikaciji klijenta, kao osnovni element standarda „Upoznaj svog klijenta“ i iste ih primjenjuju kod uspostavljanja poslovnih odnosa sa klijentima, kao i tokom trajanja poslovnog odnosa. U svom poslovanju banke primjenjuju i politike o stalnom praćenju računa i transakcija klijenata banke, na osnovu kojih su uspostavile limite transakcija po određenim vrstama računa i transakcija, a uz primjenu informacionih sistema omogućena je i adekvatna primjena uspostavljenih limita u praćenju računa i transakcija. Nadzorom je kod tri banke utvrđeno da iste nisu u potpunosti na adekvatan način primjenjivale minimalne standarde sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (u poskontrolnom postupku izdata su rješenja sa nalogima za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti, a naknadnim posrednim nadzorom utvrđeno je da su banke postupile po nalogima Agencije).

Nadzorom mikrokreditnih organizacija je utvrđeno da su iste usvojile politiku o prihvatljivosti klijenta, kojom su definisani klijenti prihvatljivi za mikrokreditne organizacije, da su uspostavile registre profila klijenta za fizička i pravna lica, da u skladu sa politikom o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta, kod uspostavljanja poslovnih odnosa, adekvatno provode identifikaciju istih, te da redovno vrše praćenje klijenata tokom trajanja poslovnog odnosa. Takođe, mikrokreditne organizacije politikom o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti definisale odgovornosti zaposlenih u mikrokreditnim organizacijama, te način izvještavanja prema nadležnim organima. Nadzorom je kod tri mikrokreditne organizacije utvrđeno da iste nisu u potpunosti na adekvatan način primjenjivale minimalne standarde sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (u poskontrolnom postupku izdata su rješenja sa nalogima za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti, a naknadnim posrednim nadzorom utvrđeno je da su mikrokreditne organizacije postupile po nalogima Agencije).

Na osnovu izvršenog nadzora, te stanja banaka i mikrokreditnih organizacija u 2023. godini, može se zaključiti da su iste u velikoj mjeri usklađene sa standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Upravljanje rizicima, koji se u poslovanju mogu pojaviti kao posljedica pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (operativni rizik, rizik reputacije, rizik koncentracije, pravni rizik) je na zadovoljavajućem nivou.

Na osnovu dostavljenih izvještaja o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više i sumnjivim transakcijama, banke su sa 31.12.2023. godine prijavile Agenciji za istrage i zaštitu BiH - Finansijsko obavještajnom odjeljenju ukupno 139.493 transakcije u vrijednosti od 12,54 milijarde KM (u odnosu na 2022. godinu povećan je broj prijavljenih transakcija za 4,9%, a ukupna vrijednost prijavljenih transakcija je povećana za 7,5%).

Banke su sa 31.12.2023. godine prijavile ukupno 74 sumnjive transakcije na pranje novca u ukupnom iznosu od 9,2 miliona KM (15 sumnjivih transakcija više i za 7,8 miliona KM manja vrijednost prijavljenih sumnjivih transakcija odnosu na 2022. godinu) i 181 sumnjivog klijenta na pranje novca (24 sumnjiva klijenta više u odnosu na 2022. godinu).

U ovom periodu nije bilo prijavljenih sumnjivih transakcija, niti sumnjivih klijenata za finansiranje terorističkih aktivnosti.

Uporedni pregled broja i vrijednosti prijavljenih transakcija, prijavljenih sumnjivih transakcija i klijenata sumnjivih na pranje novca od strane banaka sa 31.12.2022. i 31.12.2023. godine dat je u sljedećim tabelama:

Tabela 54: Prijavljene transakcije

mil. KM

Vrsta transakcija	12/2022.		12/2023.	
	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost
1	2	3	4	5
Transakcije prijavljene prije izvršenja	4	8,8	3	1,7
Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	132.604	11.614,1	139.301	12.525,3
Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	332	42,5	189	8,5
UKUPNO	132.940	11.665,4	139.493	12.535,5

Tabela 55: Prijavljene sumnjive transakcije

mil. KM

Vrsta transakcija	12/2022.		12/2023.	
	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost
1	2	3	4	5
Transakcije prijavljene prije izvršenja	4	8,8	3	1,7
Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	45	6,9	70	7,4
Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	10	1,3	1	0,1
UKUPNO	59	17,0	74	9,2

Tabela 56: Prijavljeni sumnjivi klijenti

Vrsta transakcija	12/2022.			12/2023.		
	Broj prijavljenih sumnjivih klijenata	za koje je FOO tražio dodatne podatke	za koje FOO nije tražio dodatne podatke	Broj prijavljenih sumnjivih klijenata	za koje je FOO tražio dodatne podatke	za koje FOO nije tražio dodatne podatke
1	2=3+4	3	4	5=6+7	6	7
Klijenti sumnjivi na pranje novca	157	0	157	181	1	180
Klijenti sumnjivi na finansiranje terorističkih aktivnosti	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	157	0	157	181	1	180

U 2023. godini mikrokreditne organizacije nisu imale prijavljenih gotovinskih transakcija od 30 hiljada KM ili više i povezanih gotovinskih transakcijama od 30 hiljada KM ili više, niti su imale prijavljenih sumnjivih transakcija ili sumnjivih klijenata na pranje novca ili za finansiranje terorističkih aktivnosti.

Izveštavanje Agencije o transakcijama za koje je propisano izveštavanje bilo je na zadovoljavajućem nivou, a banke i mikrokreditne organizacije su izveštavanje obavljale shodno zakonskoj regulativi.

PRILOZI

BANKARSKI SEKTOR

- Osnovni podaci o bankama
- Sektorska struktura ukupnih kredita

SEKTOR MKO

- Osnovni podaci o MKO

Prilog 1: Osnovni podaci o bankama

mil. KM

BANKA	SJEDIŠTE	ADRESA	PREDSJEDNIK UPRAVE	2023.				
				Neto aktiva	Ukupni kapital	Ukupni kredit	Depoziti	Broj zaposlenih
„Nova banka“ a.d. Banja Luka	Banja Luka	Kralja Alfonsa 13 br 37A	Siniša Adžić	2.871,1	309,5	1.733,9	2.207,9	679
„NLB Banka“ a.d. Banja Luka	Banja Luka	Milana Tepića 4	Goran Babić	2.046,5	213,2	1.122,3	1.645,0	512
„UniCredit Bank“ a.d. Banja Luka	Banja Luka	Marije Bursać 7	Gordan Pehar	1.275,9	247,3	724,1	938,2	386
„Atos Bank“ a.d. Banja Luka	Banja Luka	Jevrejska 71	Igor Jovičić	1.213,7	176,2	772,8	920,8	388
„Addiko Bank“ a.d. Banja Luka	Banja Luka	Aleja Svetog Save 13	Srđan Kondić	1.012,7	174,7	681,8	805,2	365
„MF Banka“ a.d. Banja Luka	Banja Luka	Aleja svetog Save 61	Bojan Luburić	788,5	98,8	601,8	574,4	334
„Banka Poštanska štedionica“ a.d. Banja Luka	Banja Luka	Jevrejska 69	Boško Mekinjić	493,1	56,1	244,2	382,1	153
„Naša banka“ a.d. Banja Luka	Banja Luka	Ivana Franje Jukića 1	Dejan Vuklišević	329,1	30,2	175,7	266,5	204
			UKUPNO	10.030,6	1.306,1	6.056,5	7.740,1	3.021

Prilog 2: Sektorska struktura ukupnih kredita					2023.				mil. KM i %	
Opis	Nivo kreditnog rizika			Ukupni krediti	ECL			Ukupno ECL	Stopa NPL	Stopa pokr. NPL
	1	2	3		1	2	3			
Ukupni krediti pravna lica	2.481,7	439,3	117,6	3.038,6	32,8	46,0	80,1	158,8	3,9	68,1
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	62,6	10,7	3,3	76,6	0,9	0,7	3,2	4,7	4,2	97,8
B - Vađenje ruda i kamena	30,1	6,9	0,0	36,9	0,3	0,7	0,0	0,9	0,0	-
C - Prerađivačka industrija	362,9	75,8	40,5	479,3	4,8	8,1	24,6	37,5	8,5	60,7
D - Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	199,9	4,5	0,0	204,5	2,9	0,9	0,0	3,8	0,0	88,1
E - Snadbijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	21,2	4,3	0,1	25,6	0,2	0,3	0,1	0,6	0,2	88,9
F - Građevinarstvo	233,4	119,9	11,0	364,3	3,2	12,5	5,7	21,4	3,0	51,6
G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	487,2	98,7	38,7	624,6	6,3	9,2	32,7	48,2	6,2	84,5
H - Saobraćaj i skladištenje	114,1	27,9	9,3	151,3	1,7	3,6	6,2	11,5	6,1	67,1
I - Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	93,4	19,4	0,6	113,3	1,2	2,3	0,5	3,9	0,5	90,6
J - Informacije i komunikacije	47,4	23,1	0,0	70,5	0,8	2,4	0,0	3,2	0,0	100,0
K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	114,0	5,5	0,0	119,5	1,3	0,9	0,0	2,2	0,0	-
L - Poslovanje nekretninama	24,6	10,5	7,2	42,3	0,4	1,0	2,5	3,9	17,1	34,7
M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	87,5	10,3	1,1	98,9	1,0	1,0	1,0	3,1	1,1	94,5
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	14,0	3,0	1,3	18,3	0,2	0,2	1,1	1,5	7,0	85,6
O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	433,2	11,8	0,4	445,4	5,7	1,8	0,4	7,9	0,1	100,0
P - Obrazovanje	2,8	0,1	1,5	4,4	0,0	0,0	0,9	0,9	34,8	56,4
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	92,4	1,6	1,2	95,2	0,7	0,2	0,8	1,6	1,3	61,3
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	56,6	3,6	1,2	61,4	1,1	0,2	0,2	1,5	1,9	20,6
S - Ostale uslužne djelatnosti	4,5	1,6	0,3	6,3	0,1	0,1	0,2	0,4	4,1	80,2
T - Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za sopstvenu upotrebu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
U - Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Ukupni krediti stanovništva	2.661,3	253,7	102,9	3.017,9	35,6	33,7	86,8	156,1	3,4	84,3
Opšta potrošnja	1.697,0	180,8	77,8	1.955,7	25,7	25,0	69,2	119,8	4,0	88,9
Stambena izgradnja	820,8	52,0	8,0	880,8	7,6	7,0	5,3	19,9	0,9	65,6
Obavljanje djelatnosti	143,5	20,9	17,1	181,5	2,3	1,7	12,3	16,4	9,4	72,0
Ukupni krediti	5.143,1	693,0	220,5	6.056,5	68,4	79,7	166,8	314,9	3,6	75,6

Prilog 3.: Osnovni podaci o MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj

000 KM

MIKROKREDITNA ORGANIZACIJA	SJEDIŠTE	ADRESA	DIREKTOR	2023.				
				Bruto aktiva	Bruto kredit	Ukupni kapital MKD/ Ulog MKF	Neto dobit/gubitak MKD i Neto višak/manjak prihoda nad rashodima MKF	Broj zaposlenih
MKD "Mikrofin" d.o.o. Banja Luka	Banja Luka	Vase Pelagića 22	Milena Haneš	438.734	392.006	141.612	31.969	387
MKD "FinCredit" d.o.o. Banja Luka	Banja Luka	Nikole Pašića 1	Sladjan Budiša	74.355	57.910	16.559	2.908	77
MKD "Pro fin" d.o.o. Istočno Sarajevo	Istočno Sarajevo	Spasovdanska bb	Gordana Ćorović	19.124	16.730	2.255	1.011	29
MKD "Credis " a.d. Banja Luka	Banja Luka	Knjaza Miloša 3a	Dragan Katana	16.698	14.482	3.835	503	33
"Prvo penzionersko mikrokreditno društvo" a.d. Banja Luka	Banja Luka	Kralja Petra I Karađorđevića 66	Vesna Todorović	15.091	13.899	2.040	1.490	12
"Brčko gas penzionersko mikrokreditno društvo" a.d. Banja Luka	Banja Luka	Kralja Petra I Karađorđevića 119	Bojana Teodorović Kukrika	11.965	11.514	4.193	921	22
MKD "Taurus" d.o.o. Banja Luka	Banja Luka	Jovana Dučića 25	Milorad Despotović	9.701	8.040	1.194	299	13
MKD "Privrednik" d.o.o. Bijeljina	Bijeljina	Stefana Dečanskog 125	Davor Pejić	8.439	8.011	1.393	359	9
MKD "Flex Credit" d.o.o. Banja Luka	Banja Luka	Miše Stupara 3	Nikolay Penchev Penchev	7.159	5.314	1.020	-481	112
MKD "Zdravo" d.o.o. Banja Luka	Banja Luka	Bulevar vojvode Stepe Stepanovića 175 B	Jelica Galić	6.120	5.560	2.726	92	14
MKD "Digital Finance International" d.o.o. Banja Luka	Banja Luka	Svetozara Markovića 5/11	Dragan Danojević	5.753	2.950	2.797	1.514	43
MKD "Auris" a.d. Banja Luka	Banja Luka	Veljka Mladenovića 7d	Radenko Vujić	5.170	4.539	1.879	564	12
MKD "Prodest" d.o.o. Banja Luka	Banja Luka	Dositeja Obradovića 1	Dragan Ostojić	2.917	1.941	657	57	5
MKF "Prodest" Banja Luka	Banja Luka	Dositeja Obradovića 1	Nikola Luburić	1.618	1.360	401	3	5
MKF "Pro fin" Istočno Sarajevo	Istočno Sarajevo	Spasovdanska bb	Jelena Lučić	1.246	306	1.196	-31	9
				624.090	544.562	183.757	41.178	782

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Ул. Владике Платона 1/А
78000 Бања Лука

+387 51 224 079
+387 51 224 070
office@abrs.ba
www.abrs.ba